

ضرب الاجل ۱۰ روزه برای حمایت از اشتغالزایی

در پنجمین نشست شورای عالی اشتغال در دولت سیزدهم، تدوین و ایجاد حسابهای پیشرفت و عدالت در سراسر کشور تصویب شد و رئیس جمهوری دستور داد با فوریت دستورالعمل پرداخت تسهیلات اشتغال تدوین و نهایی شود. رئیسی در این جلسه، دبیرخانه شورای عالی اشتغال و دستگاههای ذی ربط را مکلف کرد که با فوریت دستورالعمل پرداخت تسهیلات اشتغال برای امسال را تدوین و نهایی کنند که حداکثر تا ۱۵ خرداد به بانکها ابلاغ شود.

در بررسی راهکارهای تامین آب شرب سیستان و بلوچستان مطرح شد

حقابه هیرمند، رگ حیات سیستان

این بند همواره با توجیهاتی مانند کم بارشی از سوی طرف افغانستانی با کم و کاستی هایی همراه است. بر همین اساس، برخی کارشناسان با تاکید بر ضرورت قطع بندناف منطقه سیستان از آب هیرمند، معتقدند با انتقال آب از عمان می توان بسیاری از مشکلات این بخش را حل کرد.

۲۸ اردیبهشت، رئیس جمهوری کشورمان در جریان بازدید از یک طرح صنعتی در سیستان و بلوچستان به مسئله حقابه ایران از هیرمند ورود کرد. سخنان رئیسی در حالی عنوان شد که مطابق بند ۵ توافقنامه سال ۱۳۵۱، افغانستان حق قطع مسیر آب روی منطقه سیستان استان سیستان و بلوچستان را ندارد؛ هر چند اجرای

مشکلات اقلیمی سیستان و بلوچستان بر کسی پوشیده نیست و چند دهه ای می شود که هموطنان مان در این استان با معضل کمبود و آلودگی آب دست به گریبان هستند. به گفته کارشناسان، با خشک شدن جریان آب هیرمند از افغانستان به سیستان و بلوچستان، حیات انسانی و طبیعی در منطقه سیستان با مشکلات جدی مواجه شده و رو به زوال است.

کشاورزی، تشنه ترین صنعت ایران

حذف ارز ترجیحی واردات نهاده ها به زیان کشاورزی و به نفع محیط زیست است

۱۰-۹

سرمقاله

فرصت ها و تهدیدهای نفت
برای اقتصاد

گفت و گو

مزدبگیران
چاره ای جز صبوری ندارند

گزارش های روز

جای خالی نگاه حرفه ای

در تجارت

سایه سنگین
رکود بر بازار

این روزها بازار خودرو در ظاهر فضای آرام تری پیدا کرده و روند ریزشی قیمت ها در این بازار ادامه دار است و این گونه به نظر می رسد که شروع عرضه خودروهای ثبت نامی در سامانه یکپارچه فروش خودرو، یکی از دلایل کاهش قیمت خودرو در بازار است و البته دستورالعمل های شورای رقابت و وزارت صمت نیز بر وضعیت این بازار بی تاثیر نیست. در مقابل البته همچنان شاهد ابلاغ دستورالعمل های گوناگون درباره بخش های مختلف بازار خودرو از سوی متولیان آن هستیم که گویا پایانی ندارد و این بازار هنوز هم روز خود را با بیابیه ها و دستورالعمل های تازه آغاز می کند. در دو هفته اخیر، نرخ ارز تا حدودی ثبات داشت و روند تولید و عرضه خودرو به خوبی انجام می شد که بر وضعیت عرضه و تقاضا در بازار خودرو بیشترین تاثیر را داشته است.

«مناقصه عمومی»

شرکت معدن کار باختر در نظر دارد ۱۵۰ حلقه لاستیک سیمی دامپتراک با مشخصات 480/95R29***GLR36-1S (Front with Inner Tube) با برند ادونس Advance. را از طریق مناقصه عمومی خریداری نماید. از متقاضیان محترم دعوت به عمل می آید پس از مراجعه به سایت www.madankarbakhtar.ir نسبت به دانلود اسناد مناقصه، تکمیل و تحویل آن حداکثر تا ۱۰ روز کاری از تاریخ درج آگهی به آدرس همدان خیابان مهدیه کوچه توحید بن بست کیانیان درب دوم سمت راست واحد پشتیبانی آقای بابایی تلفن ۰۸۱۳۸۳۷۰۲۳۵ (داخلی ۱۰۵) اقدام فرمایند.

شرکت معدن کار باختر (سهامی خاص)

هفتمین نمایشگاه بین المللی معدن صنایع معدنی ماشین آلات راه سازی و تجهیزات وابسته کرمان ۲۳ الی ۲۶ خردادماه

خدمتی نوین در عرصه دندانپزشکی ویژه سازمان های دولتی و خصوصی

تا ۹۰٪ پوشش دندانپزشکی در ۴۵۰ مرکز طرف قرارداد در سراسر کشور

۰۲۱-۴۳۳۱۶ (خط ۳۰)

www.bonyansalamat.com

دارای تندیس طلایی از جنواره ملی از مقامات از مجازات های منصف سلامت همجو

دارای تندیس گار آفرین برنر از همایش ملی کالاهای سلامت و بهداشت

نماینده انحصاری ساجد سوئیس در کشور جمهوری اسلامی ایران

KIMEX Kerman 13-16 June 2023

Kerman International Exhibition Of Mine Mining, Mining Industries Mineral Processing and Related Equipment

مراسم افتتاحیه ۲۳ خرداد ۱۴۰۲ ساعت ۱۷

نمایشگاه بین المللی جنوب شرق کرمان

برگزارکننده: شرکت نمایشگاهی توسعه تجارت آرت

۰۳۴-۹۱۰۱۵۹۱۰
۰۲۱-۹۱۳۰۵۹۱۰
۰۹۱۳۰۶۲۵۹۸۳
۰۹۰۱۰۱۴۲۷۸۱

ARATTAEXPO.IR

فرصت‌ها و تهدیدهای نفت برای اقتصاد

رضا پدیدار - رئیس کمیسیون انرژی و محیط‌زیست اتاق بازرگانی تهران

دستیابی به توسعه اقتصادی همواره یکی از اهداف و برنامه‌های پیش‌روی دولت‌هاست که براساس شواهد اقتصاد ایران، موفقیت موردنظر را در این حوزه کسب نکرده است. بسیاری از کارشناسان نیز عامل اصلی را در انحراف از سرمایه‌داری عقلائی و افتادن در دام اقتصاد نفتی می‌دانند.

سال‌هاست که اقتصاد دولتی و متکی به نفت نه تنها در ایران، بلکه در سایر کشورهای که اقتصاد شبیه ما را تجربه کرده‌اند، باعث شده است ساختار اقتصاد با مشکلات بسیاری مواجه شود. تاریخ نفت در ایران نشان می‌دهد که نخستین مواجهه دولتمردان وقت با طلای سیاه و درآمدهای ناشی از آن، جالب و هوشمندانه بود. براساس برآورد مورخان، از سال ۱۳۰۴ درآمدهای نفت، شکر، چای و درآمد نفت (از سال ۱۳۰۶) و درآمدهای بودجه عمومی کشور مجزا بود و به حساب ذخیره می‌رفت تا صرف راهسازی، راه‌آهن، کاغذسازی و سایر امور اقتصادی و ساختمانی شود.

۱۴ سال بعد از ورود نفت به اقتصاد کشور و به دنبال اشغال ایران در شهریور ۱۳۲۰، نظم مالی دوران پهلوی اول به‌هم‌ریخت و در نتیجه، درآمد نفت، که تا سال ۱۳۲۰ در حساب‌های مخصوص خزانه نگهداری می‌شد، به‌منظور تأمین مخارج جاری، به درآمدهای بودجه عمومی دولت واریز شد. شاید بتوان آغاز شکل‌گیری دولت رانتیر و در نتیجه، رشد حجم و اندازه دولت را در همین دوره جست‌وجو کرد.

قانون مصوب بهمن ۱۳۲۶ دولت را مکلف کرد تا از اول سال ۱۳۲۷ تا مدت ۱۰ سال درآمد نفت را صرف کارهای تولیدی و عام‌المنفعه کند، اما با تصویب برنامه «هفت‌ساله عمرانی اول» و اجرای آن در سال ۱۳۲۸ و با تشکیل سازمان برنامه، درآمد نفت و مخارج عمرانی از بودجه کل کشور جدا شد. البته سهم سازمان برنامه از درآمد نفت در حد ۵۵ تا ۶۰ درصد بود و بقیه درآمد نفت به خزانه دولت واریز می‌شد. با تصویب قانون برنامه و بودجه و قانون «برنامه عمرانی پنجم»، از سال ۱۳۵۲، به بعد اختصاص نسبت‌هایی از درآمدهای نفت به بودجه عادی و عمرانی حذف شد و با تمرکز امور مالی و خزانه‌داری در وزارت امور اقتصادی و دارایی، مقرر شد تا مجموع درآمدهای مختلف دولت در صندوق واحدی متمرکز شود.

بدین ترتیب، نفت به بخش جدایی‌ناپذیر بودجه و اقتصاد تبدیل و روز به روز هم‌بافت بزرگ و بزرگ‌تر شدن دولت و زمینه‌های پیدایش دولت رانتیر شد.

در این فرایند، بودجه نفتی اثر ذاتی بر تورم دارد، چرا که دلارهای نفتی، پایه پولی را متورم می‌کند و از آن طرف، به دولت این تصور را می‌دهد که می‌تواند تا بی‌نهایت بر مخارج خود بیفزاید؛ مخارجی که در زمان افول درآمد نفتی هم پابرجا می‌ماند و دولت به دلایل اقتصادی و سیاسی، قادر به حذف آنها نیست. در بسیاری از اقتصادهای نفتی، قصد آن بوده که با بکارگیری درآمدهای نفتی، پروژه‌های متنوع، تأمین مالی شوند و توسعه صنعتی تسریع شود، اما چرا این گونه نشد؟ سوال دیگر اینکه توسعه نسبی این قبیل کشورها با محوریت نفت چه پیامدهای احتمالی دارد؟ برای پاسخ به این سئوال‌ات، باید به ساز کارهای سیاسی و اقتصادی بپردازیم و ریشه رانت در اقتصاد را جست‌وجو کنیم. درباره مفهوم رانت تعریف چندان واحدی میان اقتصاددانان و سیاستمداران وجود ندارد، اما در هر حال رانت به‌طور کلی منبع درآمدی متفاوت از سود یا مزد محسوب می‌شود. در مجموع، رانت را می‌توان درآمدی دانست که خلاف سود و مزد، در نتیجه تعاملات و بدون تلاش به‌دست می‌آید. متأسفانه گاو شیرده اقتصاد ایران (نفت) در بسترسازی این مهم و در توزیع رانت، پشتوانه‌ای برای برخی بوده است.

از طرفی، در اقتصادهای غیررانتی، درآمد دولت بیشتر از محل جمع‌آوری مالیات تأمین می‌شود، اما در کشورهای نفتخیز توسعه‌نیافته و در حال توسعه، بخش زیادی از درآمد دولت از محل صادرات نفت است. در کل، رانت نفت سبب کاهش انگیزه کار، تضعیف بخش خصوصی، گسترش فرهنگ رانت‌خواری، توسعه مصرف‌گرایی و اتلاف منابع اقتصادی می‌شود. در اقتصادهای متکی به رانت نفت، بخش زیادی از ثروت کشور از ذخایر نفت ناشی می‌شود، نه از نیروی کار. این امر انگیزه نیروی کار را برای کارهای سخت و رقابت اقتصادی تضعیف می‌کند. بیماری هلندی نیز از همین منبع نشأت می‌گیرد. بیماری هلندی حالتی از عملکرد نادرست اقتصادی است که در آن کشف و استخراج منابع طبیعی از توان بخش‌های تولیدی اقتصاد مانند صنعت و کشاورزی می‌کاهد و با صادرات این منابع، ارزش پول ملی بالا می‌رود و در نتیجه، صادرات به پول کشورهای دیگر گران‌تر تمام می‌شود، اما واردات به این کشور ارزان‌تر خواهد بود.

اما آنچه در اقتصاد امروزی در بیشتر کشورهای جهان می‌گذرد، ناشی از ورود یک بحران بزرگ در حوزه‌های اقتصادی و در رأس آن، بحران انرژی است که در هر لحظه، هم فرصت‌سازی می‌کند و هم فرصت‌سوزی.

برای تشریح رابطه بین مصرف انرژی و رشد اقتصادی از چندین متغیر کنترلی استفاده می‌شود؛ از جمله رشد جمعیت و افزایش شهرنشینی و صنعتی شدن. صنعتی‌سازی، گسترش تولیدات را به‌همراه خواهد داشت که نتیجه آن، افزایش تعداد کارخانه‌ها و افزایش مصرف انرژی است. همچنین رشد صنعتی منجر به رشد اقتصادی از طریق رشد بین‌بخشی می‌شود که نتیجه آن، تقاضای بیشتر برای انرژی است. از سوی دیگر، رشد صنعتی، تقاضا برای نیروی کار را افزایش می‌دهد و موجب بهبود درآمدها می‌شود. افزایش درآمدها موجب افزایش تقاضا برای کالاهای مصرفی و در نتیجه، افزایش مصرف انرژی و توسعه همه‌جانبه کشور خواهد شد، در نتیجه به‌منظر می‌رسد که راهی جز تعبیه نظام توسعه مالی در راستای افزایش سرمایه‌گذاری در حوزه انرژی نیست.

خبر

به گفته رئیس جمهوری، برخی کشورهای غربی به‌دنبال ایجاد تفرقه و اختلاف در میان کشورهای عضو اوپک هستند که در مقابل اعضای اوپک باید با تقویت انسجام میان خود مانع تحقق این اهداف شوند.

به‌گزارش ایسنا، سید ابراهیم رئیسی در دیدار با هیثم الغیص، دبیر کل سازمان اوپک، تعامل سازنده اعضای این سازمان با یکدیگر را عاملی مهم در موفقیت عملکرد این سازمان بین‌المللی دانست و افزود: جمهوری اسلامی ایران همواره همکاری سازنده‌ای با این سازمان داشته و بنای ما تداوم و ارتقای سطح و تقویت این

اعضای اوپک مانند اختلافتان در غربی‌ها شوند

همکاری است. وی فلسفه تشکیل سازمان اوپک را حمایت از حقوق تولیدکنندگان نفت و معانعت از تبعیض علیه آنان عنوان و اظهار کرد: امیدوارم سازمان اوپک در دوره جدید فعالیت بتواند انتهایت را مهار و آرامش را بر بازار نفت حاکم کند. وی تصریح کرد: برخی کشورهای غربی به‌دنبال ایجاد تفرقه و اختلاف در میان کشورهای عضو اوپک هستند تا از این طریق منافع خود را تأمین کنند که در مقابل این اقدامات، اعضای اوپک باید با تقویت انسجام میان خود، مانع تحقق این اهداف شوند. هیثم الغیص، دبیر کل سازمان اوپک نیز در این دیدار با بیان

دستورالعمل ارائه تسهیلات اشتغال تدوین، تصویب و ابلاغ شود

ضرب‌الاجل ۱۰ روزه برای حمایت از اشتغالزایی

در سال گذشته، برطرف کردن دغدغه مردم در حوزه اشتغال را وظیفه همه ارکان دولت دانست و دستگاه‌های عضو شورای عالی اشتغال را مکلف کرد که مصوبات این شورا را با جدیت پیگیری کنند تا اتفاقات مهمی در عرصه اشتغالزایی و کاهش بیکاری در کشور رقم بخورد و در جلسات آتی گزارش‌های امیدبخش به مردم

داده شود. **تدوین حساب‌های پیشرفت و عدالت** راه‌اندازی و تدوین حساب‌های «پیشرفت و عدالت» در سراسر کشور یکی از مصوبات نشست اخیر شورای عالی اشتغال بود.

در همین راستا، گزارشی از سوی وزارت اقتصاد در شورای عالی اشتغال مطرح شد و رئیس جمهوری دستور

توسعه ظرفیت‌ها و بسترهای اشتغال نخستین توصیه رئیس جمهوری به دولتمردان در زمینه اشتغالزایی بود و اعلام کرد که واگذاری امور به مردم و ارائه تسهیلات حمایتی به کسانی که می‌خواهند در راستای کسب‌وکارهای خود شرکت تعاونی ایجاد کنند، نتایج خوبی برای کشور خواهد داشت.

سیدابراهیم رئیسی در این جلسه دبیرخانه شورای عالی اشتغال و دستگاه‌های ذی‌ربط را مکلف کرد که با فوریت دستورالعمل پرداخت، تسهیلات اشتغال برای امسال را تدوین و نهایی کنند که حداکثر تا ۱۵ خرداد به بانک‌ها ابلاغ شود.

وی با اشاره به گزارش وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در عملکرد خوب استانداران در ایجاد یک میلیون شغل

خاندوزی با ارسال نامه به شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت خواستار شد

تسریع در اجرای طرح مالیات بر عایدی و مقابله با سفته‌بازی

و برای بررسی تقدیم آن شورا شده است. فقدان این پایه مالیاتی که دست‌کم در ۱۰۰ سال گذشته در بیش از ۱۴۳ کشور در حال پیاده‌سازی بوده، موجب بروز مشکلات متعددی به‌ویژه در حوزه تولید شده است؛ به‌عنوان نمونه، باتوجه به بازدهی بالای خریدوفروش‌ها در بازارهای غیرمولد موازی تولید مانند بازار ملک، خودرو، طلا و ارز انگیزه سرمایه‌گذاری و کار در حوزه تولید را به‌شدت کاهش داده و یکی از موانع اصلی رونق تولید در کشور است.

خاندوزی در این نامه از آماده‌سازی زیرساخت‌های لازم برای اجرای مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی خبر داده و نوشته است: «طرح مالیات بر سفته‌بازی و سوداگری به‌گونه‌ای طراحی شده است که به‌دلیل معایب‌های گسترده در طرح، حداکثر دو درصد از افراد جامعه مشمول آن می‌شوند. این طرح از نظر قانونی ذیل قانون پایه‌های فروشگاه‌ها و سامانه موبدیان مصوب ۱۳۹۸ قرار گرفته و به‌نوعی تکمیل‌کننده آن است.

وزیر امور اقتصادی و دارایی در جمع‌بندی نامه خود به دبیر شورای نگهبان خاطرنشان کرده است: «همان‌طور که تشریح شده، تصویب و اجرای مالیات بر سفته‌بازی و سوداگری علاوه بر اینکه موجب کاهش انگیزه‌های سوداگرانه در بازار دارایی‌های اصلی موازی تولید شامل املاک، خودرو، طلا، ارز و رمز ارز می‌شود، موجب کاهش بازدهی دارایی‌های مذکور شده و موجب افزایش انگیزه سرمایه‌گذاری و رونق تولید خواهد شد.

بنابراین، تصویب و اجرای این پایه مالیاتی مهم و ضروری است.»

وزیر امور اقتصادی و دارایی با ارسال نامه جداگانه به دبیر شورای نگهبان و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام، خواستار تسریع در تأیید «طرح مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی» در شورای نگهبان و «اعتبارزایی از اسناد عادی و وکالتی» و تصویب «طرح الزام به ثبت رسمی معاملات اموال غیرمنقول» در مجمع تشخیص مصلحت نظام برای توفیق حاکمیت در کنترل بازار سوداگرانه مسکن شده است.

به‌گزارش ایسنا، نامه‌های خاندوزی به این ۲ مقام ارشد نظام در راستای تصویب و اجرای طرح موسوم به «مالیات بر عایدی سرمایه» است که دلالت آن بر سفته‌بازان بازار مسکن، خودرو، طلا و سکه یا ارزهای خارجی را هدف قرار می‌دهد؛ اقدامی که در بسیاری از کشورهای دنیا اجرا شده و نتایج ملموسی داشته است.

وزیر اقتصاد در نامه خود به رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام تصریح کرده است و دارایی به‌عنوان یکی از متولیان اصلی حوزه اقتصاد نشان می‌دهد، آنچه تضمین‌کننده موفقیت حاکمیت در کنترل بازار سوداگرانه مقرر در قانون ارزش می‌شود، موجب افزایش انگیزه سرمایه‌گذاری و رونق تولید خواهد شد.

خاندوزی همچنین در نامه خود به رئیس مجمع تشخیص تأکید کرده که بررسی‌های وزارت اقتصاد نشان می‌دهد که آنچه تضمین‌کننده موفقیت حاکمیت در کنترل بازار سوداگرانه مسکن و تحقق اهداف مقرر در قانون اساسی است، به تصویب «طرح الزام به ثبت رسمی معاملات اموال غیر منقول» و با تمرکز بر ضمانت اجرای طرح یادشده گره خورده است و بی‌شک دلسوزان نظام مانند جنابعلی و آن مجمع محترم به مصلحت موضوع واقف هستید.

«مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی» در شورای نگهبان همچنین در نامه سیداحسان خاندوزی، وزیر امور اقتصادی و دارایی به آیت‌الله جنئی، دبیر شورای نگهبان که از سوی رسانه‌ها منتشر شده، آمده است: طرح مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی در مجلس شورای اسلامی تصویب

درخواست کشورهای منطقه

برای حضور در کنسرسیوم شمال - جنوب

معاون اول رئیس جمهوری گفت: اکنون به مرحله‌ای رسیده‌ایم که کشورهای منطقه برای شرکت در کنسرسیوم خط مستقیم شمال - جنوب که ظرفیت جابه‌جایی ۲۰۰ میلیون تن بار را دارد، با جمهوری اسلامی ایران مذاکرات فشرده‌ای انجام می‌دهند. به‌گزارش ایسنا، محمد مخبر در گردهمایی که در وزارت امور خارجه و با حضور سفراء روسای نمایندگی‌ها و جمعی از مسئولان و نمایندگان مجلس شورای اسلامی برگزار شد، اظهار کرد: در بستر سیاست خارجی دولت سیزدهم، فضای همکاری و تعامل ایران با کشورها کاملاً متفاوت و متحول شده است که می‌توان با قدرت بر سر منافع ملی کشور با سایر کشورها مذاکره و چانه‌زنی کرد و به همین منظور باید سفرای ایران از استعدادها و ظرفیت‌های داخلی کشور در حوزه‌های مختلف کاملاً آگاه باشند تا بتوانند در کشورهای محل مأموریت خود برای بخش خصوصی و طرف خارجی جذابیت و علاقه‌مندی اقتصادی ایجاد کنند. وی با اشاره به اینکه «اولویت مباحث اقتصادی، رویکرد سیاست خارجی دولت سیزدهم است»، تصریح کرد: در گذشته سفارتخانه‌های کشور بیشتر نقش سیاسی خود را ایفا می‌کردند و به نقش اقتصادی سفارت‌ها کمتر توجه می‌شد، اما اکنون سفارتخانه‌ها سفرای ایران ابزار اصلی و مهم در راستای جهش اساسی اقتصادی کشور هستند. از سفارت‌های ایران انتظار می‌رود تا تفاهات و توافقات سفرهای خارجی رئیس جمهوری و مقامات کشورهای دیگر به ایران را با قوت پیگیری کنند تا مانعی بر سر اجرای این تفاهات باقی نماند.

وی به دستاوردهای دولت در مدیریت کشور اشاره کرد و پیشرفت چشمگیر در توسعه اقتصاد دریا، تعریف و آغاز عملیات اجرایی ۶ خط انتقال آب از خلیج فارس به مناطق مرکزی، طراحی ۲۰ شهر ساحلی مولد کشاورزی، مسکونی و پایین دستی پتروشیمی، ساخت پالایشگاه ۳۰۰ هزار بشکه‌ای و ۸ پالایشگاه متوسط و کوچک با ظرفیت ۱۵ میلیون تن تولید پتروشیمی را از جمله اقدامات و دستاوردهای دولت طی ۲۱ ماه گذشته دانست.

مخبر افزود: موضوع ترانزیت مزیت مهم کشور است که اگر خط ریلی رشت - آستارا و کریدور شمال - جنوب در ۲ سال گذشته آغاز نمی‌شد، به‌طورقطع سایر کشورها خط‌های جایگزین معرفی می‌کردند. در حال حاضر به مرحله‌ای رسیده‌ایم که کشورهای منطقه برای شرکت در کنسرسیوم خط مستقیم شمال - جنوب که ظرفیت جابه‌جایی ۲۰۰ میلیون تن بار را دارد با جمهوری اسلامی ایران مذاکرات فشرده‌ای انجام می‌دهند. وی اظهار کرد: در کریدور شرق به غرب نیز تکمیل خط آهن زاهدان - چابهار و خرمشهر - بصره برای اتصال به کریدورهای مهم ریلی همسایگان شرقی و غربی آغاز شده است که با تکمیل ۲۰ کیلومتر خط ریلی خرمشهر به بصره به کشورهای حوزه مدیترانه متصل می‌شویم.

توقف تولید ممنوع!

براساس پیش‌نویس لایحه برنامه هفتم توسعه هر گونه توقیف و ضبط ماشین‌آلات، ابزار تولید تجهیزات و مواد اولیه واحدهای تولیدی، بازداشت و حبس مدیرعامل یا اعضای هیات مدیره که با تشخیص ستاد تسهیل و رفع موانع تولید استان منجر به توقف تولید شود، تا زمان قطعی شدن حکم ممنوع است.

به گزارش ایسنا، پس از چند ماه بررسی، گمانه‌زنی و نگارش، سرانجام از متن برنامه هفتم توسعه پیشنهادی دولت رونمایی شد و به این ترتیب،

خودرو و قطعه

نمایندگان مجلس به‌زودی بررسی‌های خود در این زمینه را آغاز خواهند کرد. مانند گذشته بخشی از برنامه به بخش تولید و صنعت اختصاص دارد که یکی از مهم‌ترین آنها مربوط به ماده ۹۷ است.براساس این ماده دربارۀ پرونده‌های حقوقی مربوط به واحدهای تولیدی و همچنین در اجرای ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی مصوب سال ۱۳۵۴، هر گونه توقیف و ضبط ماشین‌آلات، ابزار تولید تجهیزات و مواد اولیه واحدهای تولیدی، بازداشت و حبس مدیرعامل یا اعضای هیات مدیره که با تشخیص ستاد

بررسی وضعیت بازار خودرو در ۲ هفته گذشته نشان داد

سایه سنگین رکود بر بازار

جذابیت بازار خودرو برای سرمایه‌گذاری کم شده و نقدینگی‌های سرگردان به سمت بازارهای دیگر می‌روند

ادامه ریزش قیمت‌ها به نفع مصرف‌کننده واقعی است

خودروها، کسانی که برای حفظ سرمایه اقدام به خرید خودرو کرده بودند، از ترس اینکه بخشی از پول‌شان را از دست بدهند به تکاپو افتاده و اقدام به فروش و عرضه خودروهای خود کرده‌اند.

این فعال حوزه بازار درباره میزان خریدوفروش‌هایی که در بازار خودرو در حال انجام است، اظهار کرد: واقعیت این است که به شرایطی عادت کرده‌ایم که با کاهش قیمت یک کالا، خریدار برای آن کم و فروشنده آن کالا زیاد می‌شود. اگر این وضعیت ادامه پیدا کند، روزهای خوبی در انتظار بازار خودرو خواهد بود، چون عرضه بالا و در ادامه کاهش نرخ خودروها، به نفع مصرف‌کنندگان واقعی بازار خودرو خواهد بود که اگر ادامه‌دار شود می‌توان گفت به هدف رسیدیم.

محمدی‌نیکخواه در ادامه با اشاره به اینکه قیمت‌ها ریزشی است و این روند ادامه‌دار خواهد بود، گفت: وضعیت ریزشی قیمت‌ها تا زمانی که عرضه و تقاضا به ثبات برسد، ادامه‌دار خواهد بود. می‌توان گفت در حال حاضر بازار خودرو حالت مرده به خود گرفته است، واقعیت این است که اقتصاد ما در سطح کلان مشکلات زیادی دارد که صنعت و بازار خودرو را نیز

کاظم محمدی‌نیکخواه، کارشناس صنعت و بازار خودرو درباره وضعیت این بازار طی ۲ هفته گذشته به گفت: در ۲ هفته گذشته عرضه خودرو به بازار به‌طور منظم‌تری انجام می‌شد که تا حدودی متاثر از فعالیت سامانه‌های جدید بوده تا مصرف‌کننده واقعی بتواند به خودرو موردنیاز خود دسترسی پیدا کند. در چند سال گذشته، خودرو به کالایی سرمایه‌ای تبدیل شد و بسیاری از مردم برای حفظ ارزش پول خود به سمت این بازار آمدند. در حال حاضر در بسیاری از پارکینگ‌ها خودروهای خریداری و انبار شده است. افرادی که اقدام به خرید و دیو این خودروها می‌کنند بیشتر برای حفظ سرمایه اقدام به این کار می‌کنند. حالا در جریان ریزشی که طی یکی دو هفته اخیر در بازار خودرو شاهد بوده‌ایم، بخشی از این خودرو از پارکینگ‌ها خارج و به بازار عرضه شده‌اند.

محمدی‌نیکخواه افزود: در این مدت، میزان عرضه خودرو به بازار تا حدودی زیاد شده که دو دلیل عمده دارد؛ یکی اینکه خودروسازان به‌طور جدی به‌دنبال انجام تعهدات‌شان هستند و به‌نوعی می‌توان گفت تعهدات‌شان را هم خوب انجام می‌دهند و دوم اینکه با کاهش قیمت

ثبات نرخ ارز، ریزش قیمت‌ها را بیشتر می‌کند

فریدون عطارد، فعال بازار خودرو نیز درباره وضعیت این بازار طی روزهای گذشته به گفت: اظهار کرد: باوجود اینکه در یکی، دو هفته اخیر، عرضه خودرو تا حدودی خوب بود، اما بازار در رکود است و خریدوفروش چندان در آن انجام نمی‌شود. قیمت‌ها در بازار به‌طور چشمگیری کاهش یافته و بسیاری از خودروهایی داخلی و خارجی ۱۰ تا ۱۵ درصد کاهش نرخ داشته است. به‌عنوان نمونه، قیمت پرشیا صفر

از حدود ۶۱۰ میلیون تومان به ۵۴۰ میلیون تومان رسیده و در کل کاهش قیمت‌ها قابل توجه بوده است. عطارد در اشاره به اینکه تقاضا در بازار خودرو خیلی کم شده، ادامه داد: ریزش قیمت خودروها ادامه دارد. چند عاملی که منجر به ریزش نرخ خودروها در بازار می‌شوند، یکی دلالت‌ها و نمایشگاه‌دارها هستند که به‌جای خرید، خودروهای خود را هم عرضه می‌کنند. ثبات نرخ ارز دومین عاملی است که قیمت‌ها را در بازار خودرو ریزشی کرده است. دلیل سوم هم مربوط به خودروهایی است

رئیس اتحادیه نمایشگاه‌داران خودرو تهران با بیان اینکه آرامش در بازار خودرو حاکم شده، گفت: معاملات در بازار خودرو به نقطه صفر رسیده و در این بازار رکود کامل حاکم شده است؛ مگر اینکه فروشنده‌ای بخواهد خودروی خود را زیر نرخ بازار بفروشد، در این صورت مشتری برای خرید پیدا می‌شود. سعید مومنتی در گفت‌وگو با ایلنا با اشاره به نرخ خودروهای داخلی در بازار، تصریح کرد: نرخ دنا توماتیک ۹۱۰ میلیون تومان، ۲۰۶ تیپ ۲ حدود ۵۴۵ میلیون تومان (البته مدل ۱۴۰۲ در بازار موجود نیست)، پژو ۲۰۶ تیپ ۳ حدود ۶۰۲ میلیون تومان، پژو پارس ۵۶۰ میلیون تومان، پژو ۲۰۷ توماتیک سقف فلز ۹۲۰ میلیون تومان و پژو ۲۰۷ ام‌سی ۸۳۰ میلیون شده است.

رئیس اتحادیه نمایشگاه‌داران خودرو تهران با تاکید بر افت نرخ خودروها نسبت به هفته گذشته، اظهار کرد: مصرف‌کننده واقعی باوجود افت قیمت‌ها باز هم توان خرید ندارد و برخی دیگر از خریداران نیز منتظر واردات

تسهیل و رفع موانع تولید استان منجر به توقف تولید شود، تا زمان قطعی شدن حکم ممنوع است. براسا اعلام مدیران بنگاه‌های اقتصادی راكد كل كشور، ۴۴ درصد از واحدهای غیرفعال مشكل كمبود نقدینگی، ۱۶ درصد مشكل نبود تقاضا و بازار، ۱۱ درصد مشكل كمبود مواد اولیه، ۱۰ درصد مشكل فرسودگی ماشین‌آلات، ۹ درصد مشكلات حقوقی با سازمان‌ها و نهاده‌ها، ۸ درصد مشكلات زیرساختی و ۲ درصد مشكلات مالکیتی و سهامداری دارند.

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

خودرو

علت عملکرد ضعیف صنعت خودرو چیست؟

صداق بشیری

کارشناس حوزه خودرو

صنعت خودرو کشور سال‌هاست سوددهی ندارد و تلاش برای بازگرداندن این صنعت به وضعیت سوددهی با پخشنامه و دستور، تلاش بیهوده‌ای است. چه‌بسا لازم است بازیگران این صنعت، تغییر یابند یا رویه خود را عوض کنند. از سوی دیگر، تمام بازیگران صالح باید شش‌ماه‌روز به خود یادآوری کنند که بازی اقتصادی سالم، رانت‌بازی و سیاست‌زدگی را بر نمی‌تابد. صنعت خودرو جهان به دانش فنی نوینی آمیخته شده و سرعت تغییر آن به ساعت رسیده؛ بنابراین بازی اقتصادی صنعت خودرو بر رقابت و همکاری استوار است، نه دستور.

۵ الزام سازمان حمایت برای مونتاژکاران

سازمان حمایت در نامه‌ای به مونتاژکاران ضمن تاکید بر رعایت قیمت‌های اعلامی از سوی شورای رقابت و عرضه خودرو از طریق سامانه یکپارچه تاکید کرد که عدم رعایت مصوبه به منزله گران‌فروشی است.

به گزارش مهر، حسین فرهادزاده در بخشنامه‌ای به مدیران شرکت‌های خودروسازی ایلپا، فرداموتور، کرمان موتور، مدیران

خودرو و بهمن موتور موضوع رعایت تمامی الزامات قانونی در عرضه خودرو را ابلاغ کرد. در متن نامه رئیس سازمان حمایت تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان آمده است با توجه به اطلاعات دریافتی پس از اعلام قیمت محصولات تولیدی آن شرکت از طریق شورای رقابت مطابق تصمیمات جلسه شماره ۵۶۶ و پیرو انعکاس برخی موضوعات از طریق تماس‌های مکرر مردمی موارد ذیل جهت رعایت در اقدام و انجام امور اصلاحی تاکید می‌شود:

۱- فروش تمامی محصولات آن شرکت براساس تصمیمات جلسه ۵۴۳ شورای رقابت و همچنین معاونت صنایع حمل‌ونقل صرفاً از طریق سامانه یکپارچه تخصیص خودرو و با هماهنگی مراجع ذی‌ربط انجام شود و هرگونه عرضه خودرو خارج از سامانه یادشده اعم از فروش محصول توسط نمایندگی‌های آن شرکت در قالب تحول فوری و یا فروش اقساطی ممنوع و در حکم عرضه خارج از شبکه بوده و در صورت مشاهده در قالب قوانین تعزیری اقدام خواهد شد.

۲- با توجه به مشارکت آن شرکت در طرح تخصیص خودرو از طریق سامانه یکپارچه و تعیین و ابلاغ اولویت‌ها تمامی موارد اعلامی به آن شرکت درباره متقاضیان خرید خودرو در قالب تعهدات اتی آن شرکت تلقی شده و باید بر اساس قیمت‌های مصوب اعلامی نسبت به ایفای به موقع آن اقدام شود. بدیهی است در صورت عدم اقدام آن شرکت در انعقاد قرارداد در زمان مقرر مشخص شده، مراتب از مصادیق عدم‌عرضه بوده و وفق قوانین تعزیری اقدام خواهد شد.

۳- درباره آن دسته از محصولات که تاکنون قیمت مصوب از طریق شورای رقابت اعلام نشده ضروری است در حداقل زمان ممکن نسبت به تکمیل مستندات لازم اقدام و تمامی قراردادهای منعقدشده با مشتریان باید به نحوی تنظیم شود تا ضمن رعایت مفاد آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان خودرو، به محض اعلام قیمت محصولات شرایط دریافت و پرداخت مابه‌التفاوت احتمالی قیمت خودرو از طرف آن شرکت و یا مشتریان پس از تعیین قیمت نهایی امکان پذیر باشد.

۴- اخذ مبلغ خرید خودرو از متقاضیان برای عقد قرارداد باید متناسب با نوع قرارداد تنظیمی (پیش‌فروش، فروش فوری و فروش فوق‌العاده ۳ ماهه) صورت پذیرد. (فروش فوق‌العاده حداکثر سه‌ماهه و در پیش‌فروش حداکثر یک ماه)، بنابراین دریافت و تکمیل وجه خودرو برخلاف مفاد آیین‌نامه خارج از ضوابط و تخلف بوده و باید اصلاح شود.

۵- قیمت‌های مورد عمل در صدور دعوتنامه‌های تکمیل وجه باید مطابق با قیمت‌های اعلامی بوده و هرگونه اعلام قیمت، اخذ وجه مازاد و... در حکم گران‌فروشی از طریق محاکم تعزیری پیگیری خواهد شد. با عنایت به مراتب فوق و نظر به تذکرات قبلی انجام شده مجدداً تاکید می‌شود شرکت‌ها مکلف به رسیدگی به تمامی شکوائیه‌های مشتریان و مصرف‌کنندگان هستند و در صورت عدم‌همکاری لازم، شایگان می‌توانند از طریق ادارات کل صمت استان‌ها و معاونت بازرسی ذی‌ربط با ارائه شکوائیه‌ها و گزارش‌های خود احقاق حق کنند.

صنعت

editor@smtnews.ir

اثرگذار بر شبکه خدمات پس از فروش طی سال جدید در دستور کار قرار گرفته است. سایپکو در این راهبرد، پیاده‌سازی و ارتقای سیستم مدیریت سامان‌دهی محیط کار را برنامه‌ریزی کرده و همچنین با پیگیری اقداماتی شامل هدفمندسازی سپرده‌گاران، ارتقای فرآیند، ارتقای سازندگان دارای عملکرد کیفی نامناسب براساس الزامات، ارزیابی و ارتقای مهندسی سازندگان، جاری‌سازی الزامات تاییدیه با وضعیت QS در پروژه تارا و مدیریت نظارت بر کیفیت اقلام خرید خارج، پیاده‌سازی و نهادینه‌سازی استحکامات کیفی در فرآیند سازندگان را در دستور کار قرار داده است.

و قطع وابستگی خطوط ایران‌خودرو از منابع تک‌منبع و دارای ریسک کیفی در شبکه خدمات پس از فروش از اولویت‌های این برنامه به‌شمار می‌رود. همچنین تضمین انطباق تامین و طراحی قطعات مطابق با استانداردهای سازمان ملی استاندارد از طریق کنترل ویژه فرآیند و محصول قطعات اثرگذار در شماره‌گذاری خودرو و الزامات قانونی COP به‌عنوان یکی دیگر از پروژه‌های ۱۴۰۲ مدنظر قرار گرفته و در همین راستا بهینه‌سازی هزینه‌های کیفیت از طریق بهبود کیفی ۳۴ قطعه (۱۰۰ قطعه -سازنده) برتر شبکه خدمات پس از فروش و خطانپذیرسازی محصول فرآیند قطعات تامین شده با اولویت قطعات

در راستای تحقق گام دوم طرح تحول کیفیت در حوزه تامین و در چارچوب ابلاغیه استراتژیک گروه صنعتی ایران‌خودرو، اهم برنامه‌های کیفی شرکت سایپکو در حوزه تامین در سال ۱۴۰۲ در قالب ۹ محور اصلی تشریح و ابلاغ شد. به‌گزارش ایکوپرس، مشارکت سایپکو با ایران‌خودرو در استقرار کامل سیستم‌های تولید و کیفیت در شرکت‌های تابعه گروه صنعتی، ارتقای سطح بلوغ و قابلیت سازمانی زنجیره سازندگان و متوازن‌سازی سطح بلوغ با ایران‌خودرو، کاهش واریانت و گوناگونی قطعات در خودرو با یکسان‌سازی نود و شبکه محصولات و یکسان‌سازی قطعات، شناسایی

اهم برنامه‌های کیفی ایران‌خودرو در ۱۴۰۲

در بررسی وضعیت روز صنعت خودرو عنوان شد

بازار خودرو در هر شرایطی سودآور است

عکس: مامان

وزارت صمت با بررسی ریشه‌های تلاطم بازار بر آن شد تا با عرضه شفاف خودروها در «سامانه یکپارچه تخصیص خودرو»، نظم و شفافیت بیشتری را در عرضه خودرو حاکم کند

باوجود ریزش بازار، حاشیه سود بالای خودروهای داخلی محفوظ است، زیرا بازار هوشمندانه عمل می‌کند و می‌داند بنا بر ارزش واقعی خودروها، ۷۰ درصد از گپ قیمت بین کارخانه و بازار درست است. تولید خودرو در سال جاری و با توجه به وعده‌و وعیدهای وزارت صمت و خودروسازان و حجم بالای پیش‌فروش خودرو باید به بیش از یک‌میلیون و ۴۰۰ هزار دستگاه خودرو برسد. هرچند هدف‌گذاری اسمی خیلی بالاتر از این رقم بود، اما معمولاً خودروسازان به هدف‌گذاری‌های اعلامی دست پیدا نمی‌کنند. امسال نیز هر کدام از خودروسازان بزرگ کشور باید حدود ۷۰۰ هزار دستگاه خودرو تولید کنند تا بتوانند تعهدات و نیاز بازار را پوشش دهند. هرچند با توجه به وضعیت ارزی کشور، دستیابی به این حجم تولید سخت خواهد بود.

معماری جدید برای ازسرگیری واردات

گذشته به واسطه درگیر بودن مسائل مالی قبلی با تبدیل شدن به مونتاژکاران کنونی، امکان حضور یا رغبتی برای واردات خودرو نداشتند؛ بنابراین لازم بود معماری جدیدی برای ازسرگیری واردات بنا نهاده شود.

برای نخستین‌بار در تاریخ کشور با وجود مهیا نبودن شرایط بین‌المللی به‌واسطه تحریم‌های ناجوانمردانه، کوتاه‌ترین فاصله زمانی بین ابلاغ مصوبه و واردات خودروها رقم خورد و این در حالی بود که بسیاری از واردکنندگان اصلی خودرو در کشور در سال‌های

تدریج شکل بگیرد. برای این منظور، شکستن طلسم واردات بسیار ضروری بود، بنابراین از اسفند سال ۱۴۰۰ و حتی پیش از ابلاغ مصوبه مجلس شورای اسلامی، آیین‌نامه‌ای برای واردات با آسیب‌شناسی واردات در دهه‌های گذشته تنظیم شد. در اجرا نیز

رقابتی شدن بازار خودرو کشور یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های وزارت صمت، از آغاز به کار دولت تاکنون بوده است. بنابراین برای رفع این دغدغه کوشش شد همپای رشد تولید داخل، فضای ایجاد شود که رقابت در بازار بین خودروسازان داخلی و خارجی به

رشد ۴۰ درصدی تولید خودرو در سال گذشته

تولید بر مبنای ذائقه مشتری و اجرای سامانه یکپارچه عرضه خودروهای داخلی بر مبنای اولویت‌دهی و تشکیل فهرست انتظار، عملاً به‌قرعه‌کشی برای تخصیص یا عدم‌تخصیص خودرو به مشتریان پایان داده شد.

برخی از کارشناسان معتقدند اکنون که این طرح در حال اجراست، به نظر می‌رسد دولت می‌تواند تمام تقاضای بازار خودرو را با سوق‌دهی سرمایه‌های متقاضیان به سمت تولید، پاسخگو باشد. همچنین چالش قیمت‌گذاری و عدم‌توافق ذی‌نفعان گوناگون باعث ناپایدار شدن صنعت خودرو کشور شده بود، پس لازم بود با همراهی نهادهای ذی‌صلاح به راهکاری مشترک برای این مسئله رسید؛ امری که در اواخر سال ۱۴۰۱ محقق شد و یکی از هوشمندانه‌ترین راهکارهای قیمت‌گذاری به منظور اجتناب از زیان تولیدکنندگان با داخلی‌سازی بالا و همچنین رقابتی شدن قیمت خودروسازان داخلی در دستورالعمل تنظیم بازار شورای رقابت منعکس شد، به‌گونه‌ای که آسیب‌های پیشین قیمت‌گذاری رفع شود و رابطه‌ای برنده-برنده بین خودروساز و مصرف‌کننده خودرو برقرار شود.

به‌نیاز انباشته بازار طی این سال‌ها، ظرفیت‌های معطل تولید احیا شود. به این ترتیب یکی از بیشترین رشدهای تولید در تاریخ خودروسازی کشور در ۱۴۰۱ رقم خورد؛ رشدی که حتی در مقیاس جهانی نیز چشمگیر است، یعنی صنعت خودرو با تولید بیش از یک‌میلیون و ۳۰۰ هزار دستگاه، رشدی حدود ۴۰ درصد را نسبت به سال ۱۴۰۰ ثبت کرد. بازار خودرو کشور از سال ۱۳۹۷ تا سال ۱۴۰۰ بسیار متلاطم بود. قرعه‌کشی خودرو با رواج واسطه‌گری در بازار خودرو، امکان دسترسی متقاضیان واقعی را به خودرو سلب کرده بود.

وزارت صمت با بررسی ریشه‌های تلاطم بر آن شد تا با عرضه شفاف خودروها در «سامانه یکپارچه تخصیص خودرو» نظم و شفافیت بیشتری در عرضه خودرو حاکم شود. در نتیجه پس از چند سال پیاپی در شهریور ۱۴۰۱، نیمی از خودروهای داخلی از فرآیند قرعه‌کشی خارج شدند و اگر ثباتی در بازار ارز برقرار بود، بی‌شک روند ثبات قیمت‌ها در بازار که در نیمه نخست سال ۱۴۰۱ آغاز شده بود، حفظ می‌شد. پس از آن نیز با الگوبرداری از خودروسازان جهانی به‌منظور برنامه‌ریزی مناسب برای

در راستای رفع دغدغه یادشده است. در حقیقت اینکه در هر وضعیت نامطلوب اقتصادی در گام نخست سیاست‌گذار حوزه تولید را با اتهام روبه‌رو کرده و تحلیلی تک‌بعدی را در اختیار مخاطب قرار دهیم، نه رسالت رسانه‌ای را به سرانجام رسانده و نه اساسا دردی را درمان می‌کند، ضمن آنکه آفت بزرگی را متوجه فضای تولیدی کشور می‌کند. دولت سیزدهم یک صنعت خودرو بحران‌زده و در آستانه تعطیلی را در تابستان ۱۴۰۰ تحویل گرفت که نجات آن قطعا در کوتاه‌مدت ممکن نبود، با این حال در یک سال و نیم اخیر برنامه‌های مدون وزارت صمت توانست بار دیگر رونق را به این صنعت بازگرداند.

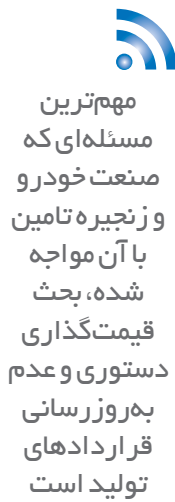
کاهش تولید خودرو در ۴ سال متوالی از سال ۱۳۹۷ به‌گونه‌ای بود که در این سال‌ها هیچ‌گاه تولید خودروسازان داخلی به سقف یک‌میلیون دستگاه هم نرسید و همچنین انباشته شدن خودروهای ناقص در پارکینگ خودروسازان طی این سال‌ها، عارضه‌های کیفی و مالی فراوانی را برای خودروسازان به‌دنبال داشت.

وزارت صمت در گام نخست برنامه بر تثبیت جریان تولید متمرکز شد تا با افزایش مقیاس تولید، علاوه بر پاسخ

وزارت صنعت، معدن و تجارت اعلام کرد یکی از بیشترین رشدهای تولید در تاریخ خودروسازی کشور در سال ۱۴۰۱ رقم خورده، رشدی که حتی در مقیاس جهانی نیز چشمگیر است و صنعت خودرو با تولید بیش از یک میلیون و ۳۰۰ هزار دستگاه، رشدی حدود ۴۰ درصد به نسبت به سال ۱۴۰۰ ثبت کرد.

به‌گزارش ایرنا، وزارت صمت در دوره تحولی خودافزایش تولید و عرضه خودرو در بازار را مهم‌ترین راهبرد در مسیر تنظیم و تعدیل بازار و به صرفه و صلاح مصرف‌کنندگان واقعی خودرو می‌داند و در همین راستا، تمامی تدابیر و سیاست‌گذاری‌های لازم را با جدیت دنبال می‌کند، چراکه به‌طور طبیعی افزایش تولید خودرو موجب کاهش تقاضای کاذب و کنترل قیمت‌ها در بازار آزاد خواهد شد.

آمارهای نهادهای رسمی و مرجع کشور حمایت از افزایش واقعی تولید به میزان بسیار قابل توجه در سال ۱۴۰۱ و نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۰ دارد، همچنین تلاش‌های گسترده وزارت صمت در مسیر رفع موانع واردات خودروهای نو و کارکرده که با کم‌لطفی بسیاری از مدعیان همراه شد، مؤید انجام اقدامات لازم

مشکلی به نام عدم به‌روزرسانی قراردادهای تولید

است. حتی افرادی هم که از بازار خرید می‌کنند، اگر مصرف‌کننده بوده و دلال نباشند، ضرر نمی‌کنند و در بلندمدت سودشان محفوظ است. قبول دارم به‌دلیل کمبود عرضه قیمت‌های بازار ۲۰ تا ۳۰ درصد بیشتر از آن چیزی است که باید باشد؛ یعنی قیمت خودرو در بازار هنوز هم ۲۰ تا ۳۰ درصد حباب دارد، اما واقعیت این است که ۷۰ درصد از گپ قیمت بین کارخانه و بازار درست است. بازار هوشمند رفتار می‌کند.

وی افزود: همان‌طور که مطلع هستید، براساس اعلام پلیس سال گذشته بیش از ۷ میلیون معامله خودرو انجام و پلاک جابه‌جا شده است. آیا افرادی که ۷ میلیون معامله در حوزه خودرو انجام داده‌اند، نمی‌دانستند و گران خریدند؟

سخن پایانی

آنچه درباره وضعیت بازار خودرو می‌توان گفت این است که این بازار نیز متاثر از مولفه‌های گوناگونی که بر اقتصاد در سطح کلان تاثیرگذار هستند، خواهد بود و عواملی مانند نوسانات نرخ ارز، نرخ تورم، کمبود عرضه، مشکلات واحدهای تولید و... این بازار را با چالش‌های زیادی مواجه کرده است. بر همین اساس بازگشت آرامش به این بازار و تحقق اهداف تولیدی صنعت خودرو در گرو ثبات اقتصاد و کاهش نوسانات اقتصادی است.

قرارداد برد- برد خودروسازان و قطعه‌سازان
وی افزود: طبیعی است که خودروساز نمی‌تواند متناسب با هزینه‌های تولید، قراردادی برد-برد با قطعه‌ساز و زنجیره تامین خود منعقد کند؛ بنابراین چاره‌ای جز کاهش تیراژ ندارد.

خودتورم هم مولفه دیگری است که یک سازمان هر قدر هم سودآوری داشته باشد، باید آن را در چاله‌ای به‌نام تورم بریزد. این تورم دائما نقدینگی سازمان را می‌بلعد. به‌ندرت سازمانی پیدا می‌شود که سود دورقمی داشته باشد. نهایت سود یک سازمان در ایران ۹ درصد است که باید خیلی سریع یک‌چهارم آن را به سازمان امور مالیاتی بدهد.

وی با اشاره به تامین نقدینگی نیز گفت: در نظر بگیرد که گردش نقدینگی در سازمان‌ها در بهترین شرایط شاید دو بار باشد، چراکه قطعه‌ساز نقدی مواد اولیه را خریداری می‌کند.

تا مصاد اولیه تبدیل به قطعه تولید و به خودروساز تحویل داده شود و خودروساز هم پول آن را پرداخت کند، در بهترین حالت شش‌ماه گذشته است؛ بنابراین شاید یک سازمان هر ۶ ماه یک بار بتواند سودی تا ۷ تا ۸ درصد کسب کند. در سال این سود نهایت به ۱۵ درصد می‌رسد.

وی افزود: چگونه قرار است یک تولیدکننده با سود ۱۵ درصدی با تورم مقابله کند؟ یعنی ۱۵ درصد مثبت بوده، اما ۵۰ درصد به‌خاطر تورم منفی هستیم. پس در

ابراهیم دوست‌زاده، عضو هیات‌مدیره انجمن صنایع همگن قطعه‌ساز درباره وضعیت فعلی صنعت خودرو و زنجیره تامین و شرایط و مشکلات تولید در مقایسه با سال گذشته به دنیای خودرو گفت: مهم‌ترین مسئله‌ای که صنعت خودرو و زنجیره تامین با آن مواجه بوده، بحث قیمت‌گذاری دستوری و عدم به‌روآوری قراردادهای تولید است.

واقعیت‌ها را می‌گوییم

وی در ادامه درباره ارزیابی شرایط تولید در ادامه سال گفت: اگر عدم‌دسترسی به دلار با نرخ بازار مشکل ادامه پیدا کرده و از سوی دیگر، عدم‌پذیرش نرخ آزاد دلار هم از سوی خودروساز ادامه پیدا کند، شک نداشته باشید تیراژ خودرو مدنظر خودروساز و وزارت صمت محقق نخواهد شد. ما نماینده بخش خصوصی هستیم و شاید زیانمان تند باشد، اما واقعیت‌ها را می‌گوییم و مطالبه‌گری می‌کنیم. شعار سال ما چیست؟ مهار تورم و رشد تولید.

این فعال صنعتی با اشاره به اینکه چرا رهبر معظم انقلاب این شعار را با این ترتیب‌بندی مطرح فرمودند؟ گفت: چون ایشان می‌دانند پیش‌نیاز رشد تولید، مهار تورم است. اگر مهار تورم رخ ندهد، محال است رشد تولید رخ بدهد. وقتی قیمت‌گذاری دستوری را باز هم ادامه می‌دهید، خودروساز را مجبور می‌کنید تولید خودرو را با زیان یا سود بسیار ناچیزی که هزینه‌های تولیدش را جبران نمی‌کند، ادامه دهد.

عکس: ملامت

جزئیات جدید طرح محدودیت برق در کارخانجات تولید سیمان

مدیریت «کاهش برق صنایع» به استانداران واگذار شد

صنعتگران این روزها در کنار محدودیت‌های مالی، کسادی بازار و مشکل تأمین مواد اولیه با معضل دیگری به نام قطعی برق نیز دست و پنجه نرم می‌کنند که به گفته فعالان صنعت اگر این مشکل ادامه یابد، عاملی برای کمبود برخی کالاها و گرانی خواهد شد. در سال‌های گذشته نیز قطع برق صنایع مختلف باعث کاهش تولید برخی

واحدهای صنعتی شده که به گفته کارشناسان ممکن است کمبود برخی محصولات را در بازار به همراه داشته باشد. در تازه‌ترین اخبار از جزئیات جدید محدودیت برق در کارخانجات تولید سیمان، کاهش برق صنایع به استانداران واگذار شده است. در این گزارش به آثار ناشی از قطع برق بر صنایع سیمانی و محصولات جانبی پرداخته است.

استانداری آمار قطع برق ادارات را اعلام کند

علیرضا فخاری، استاندار تهران بر مدیریت مصرف برق در فصل گرما تأکید و اعلام کرد: برقی ادارات بر مصرف قطع می‌شود. علیرضا فخاری در جمع دستگاه‌های خدمات رسان از جمله برق و آب گفت: یکی از مشکلات عمده کشور در حوزه انرژی به ویژه برق مصرف غیراستاندارد و فاقد بهره‌وری درست و صحیح است که در این زمینه باید اقدامات موثری صورت گیرد.

وی با بیان اینکه ۳۵ درصد از مصرف‌کنندگان در نقطه بحرانی بالاتر از گوی مصرف قرار دارند، افزود: باید طرح مقابله با بحران تنظیم و مدل رفتاری برای مخاطبین ارائه و اطلاع‌رسانی صحیح انجام شود. استاندار تهران به لزوم استفاده از مولدهای برق اشاره و خاطر نشان کرد: آمار میزان مولدها و ژنراتورهای برق باید ارائه شود تا در مواقع مورد نیاز در شبکه قرار گیرند، همچنین لازم است نظارت

بر میزان برق مصرفی صنوف در دستور کار قرار گیرد، در این زمینه تیم اورژانس برق برای تذکر به مصرف‌کنندگان غیرمتعارف تشکیل شود. فخاری سپس با اشاره به تغییر ساعت کاری ادارات از ۱۵ خرداد ماه به ساعت ۶ صبح تا ۱۳، گفت: لزوم مدیریت مصرف و خاموشی وسایل سرمایشی یک ساعت قبل از پایان ساعت اداری به دستگاه‌ها ابلاغ و به صورت مستمر نظارت انجام گیرد و لیست ادارات

بر مصرف ارائه شود. این مسئول خطاب به فرمانداران و شهرداران استان تهران خاطرنشان کرد: میزان مولدهای برق در شهرستان‌ها و شهرها را پیگیری کنید، همچنین نظارت روزانه برای مدیریت مصرف برق در میان اصناف انجام شود. استاندار تهران همچنین بر اقدامات بلندمدت از جمله استفاده از نیروگاه‌های بادی و خورشیدی و همچنین استفاده از نیروگاه‌های کوچک مقیاس تأکید کرد.

ضرورت همراهی استانداری‌ها با صنایع

ما ابلاغ کردند محدودیت برق و مقادیر اعلام شده قطعی برق در ساعات پیک کاری کاهش قابل توجهی کرده است و این مهم در حجم تولید اثر خواهد گذاشت؛ اما انجمن سیمان در حال ارزیابی است که امیدواریم در این زمینه با تولیدکنندگان مساعدت‌های لازم را انجام بدهند. این فعال اقتصادی با بیان اینکه قطعی برق سال گذشته به‌دستی مدیریت شده، افزود: سال گذشته توانستیم با مدیریت صحیح مصرف برق کشور را تأمین کنیم و با توجه به این ارقام قطعی برق پایین بود اما در عمل توانستیم آن را مدیریت و خنثی در روند تولید ایجاد نکنیم؛ امسال نیز ارقامی تخصیص داده شده به تولیدکنندگان سیمان پایین است اما به ما امیدواری داده اند که می‌توانیم این مهم را مدیریت کنیم؛ به همین دلیل نمی‌توان پیش‌بینی کرد که از ۲۰ خرداد به بعد که قرار است ابلاغیه محدودیت‌های برق صنایع اجرا می‌شود چه اتفاقی در تولید رخ خواهد داد و آیا استان‌ها می‌توانند این مهم را مدیریت کنند. الوندیان ادامه داد: امیدواریم که اعداد و ارقام اعلام شده در قطعی برق صنایع عملیاتی نشود؛ به نظر می‌رسد این اعداد صنایع را بدبینانه دیده‌اند تا مصرف شهری را تأمین و مدیریت

کنند. وی متوسط مصرف سیمان در تابستان سال گذشته را حدود ۵ میلیون و ۲۰۰ هزار تن اعلام کرد، افزود: تولید در امسال نیز باید به این عدد برسد اما با این اعدادی که برای قطعی برق اعلام کردند قابلیت تولید سیمان در این حجم وجود ندارد. این فعال اقتصادی با بیان اینکه تولید سیمان در سال گذشته کاهش نیود، خاطر نشان کرد: با وجود همه تنگنای‌ها، ارز، برق، گاز و سوخت سال گذشته حدود ۷۲ میلیون تن تولید کردیم که بخشی از آن صادر و بقیه آن در بازار داخلی مصرف شد. دبیر انجمن سیمان کشور با اشاره به نرخ سیمان در بازار، گفت: کف نرخ مصوب سیمان پایین و قیمت‌ها در مناطق مختلف کشور شناور است به عنوان مثال سیمان درب برخی کارخانه‌ها سیمان پاکتی ۲۱ تا ۲۴ هزار تومان بفروش می‌رسد و برخی کارخانه‌های دیگر ۳۴ تا ۳۵ هزار تومان می‌فروشند و در بازار نیز هر پاکت سیمان در حدود ۵۰ هزار تومان بفروش می‌رسد.

احتمال افزایش نرخ سیمان و فولاد

عبدالرضا مصری، عضو مجلس شورای اسلامی، قطعی برق صنایع را عاملی برای گرانی سیمان، فولاد و سایر کالاهای مهم در آینده نزدیک دانست و گفت: تولید کشور امروز می‌توانست وضع بهتری داشته باشد، اما علاوه بر مشکلات سابق، اکنون مشکل تأمین برق به مشکل مادر تبدیل شده است. وی با اشاره به تعطیلی کارخانه‌های تولید سیمان و فولاد به دلیل قطعی برق، افزود: با تعطیلی این کارخانه‌ها سایر صنایع و کسب‌وکارهای وابسته هم به تعطیلی کشیده می‌شوند. مثلاً واحدهای تولید بتن آماده هم اکنون سیمانی برای تهیه و تولید بتن ندارند. وی گفت: با توجه به اینکه واحدهای تولیدی برق خود را از طریق بورس و به صورت پیکج خریداری کرده‌اند، حتی در صورت عدم مصرف آن، مجبورند پول برق را پرداخت کنند، یعنی واحدهایی که به صورت اختیاری اقدام به قطع برق خود کرده‌اند نیز باید پول برق مصرف نشده را پرداخت کنند. این نماینده مجلس شورای اسلامی افزود: در سال‌های گذشته کاهش تولید و بار روانی ناشی از احتمال تعطیلی واحدهای تولیدی موجب افزایش نرخ سیمان، فولاد و میلگرد شده که در صورت تداوم این وضعیت، امسال نیز احتمال تکرار همین شرایط وجود دارد. به گفته مصری، با فرارسیدن پیک گرما

از اواسط خرداد، مصرف برق به صورت تصاعدی افزایش می‌یابد و در صورت نبود برنامه‌ریزی مناسب برای رشد تولید برق متناسب با نیاز کشور، با خاموشی در سطح کشور اعم از قطعی برق خانه‌ها و واحدهای تولیدی روبه رو می‌شویم.

سخن پایانی

هرچند واحدهای تولیدی هر ساله، زمانی را برای تعمیرات اساسی اختصاص داده و از حجم تولیدات خود کم می‌کنند، اما باید به این نکته دقت کرد که این واحدها نمی‌توانند پیش از موعد تعمیرات خود را آغاز کنند. بنابراین نمی‌توانند در زمان قطعی برق، فعالیت خود را کاهش دهند. در چند سال گذشته نیز وزارت نیرو با توجیه کمبود برق فعالیت واحدهای تولیدی را محدود کرده، در حالی که فعالیت بسیاری از این واحدها با حجم کمتر، توجیهی ندارد زیرا ماشین‌آلات آنها دچار آسیب می‌شود.

رئیس پژوهشگاه نیرو در مراسم پیش‌راه‌اندازی طرح پایلوت آب‌شیرین کن جذبی فولاد هرمزگان مطرح کرد؛

حمایت فولاد هرمزگان از طرح‌های دانش بنیان قابل تقدیر است

معاون وزیر و رئیس پژوهشگاه نیرو گفت: در مجموعه فولاد هرمزگان از تحقیقات دانش‌بنیان به خوبی حمایت می‌شود و این شرکت یک فضای دانش‌بنیان در صنعت ایجاد کرده که قابل تقدیر است.

به گزارش روابط عمومی شرکت فولاد هرمزگان، مراسم پیش‌راه‌اندازی طرح پایلوت آب‌شیرین کن جذبی شرکت فولاد هرمزگان با حضور مجید عمیدپور معاون وزیر و رئیس پژوهشگاه نیرو، عطاالله معروفخانی مدیرعامل شرکت فولاد هرمزگان، محمد صادقی رئیس دانشگاه هرمزگان، علیرضا نصیری رئیس پارک علم و فناوری استان هرمزگان، وحید عامری رئیس بنیاد نخبگان استان هرمزگان و جمعی از معاونان و مدیران شرکت فولاد هرمزگان برگزار شد.

در این مراسم رئیس دانشگاه هرمزگان و رئیس پارک علم و فناوری استان هرمزگان از رویکرد مدیرعامل شرکت فولاد هرمزگان مبنی بر حمایت از شرکت‌ها و طرح‌های دانش‌بنیان، دانشجویان نخبه و به کارگیری آن‌ها در صنعت به صورت ویژه تقدیر کردند و با اعلام اینکه آماده ادامه هرگونه همکاری نزدیک با فولاد هرمزگان در زمینه‌های صنعتی هستند، نقش دانش را در شرکت فولاد هرمزگان به ویژه از سوی نخبگان و دانشگاهیان ستودند. همچنین در حاشیه این مراسم، عمیدپور به خبرنگار فولاد هرمزگان گفت: خوشبختانه فولاد هرمزگان از متخصصان و کارشناسان خیره و جوان در صنعت فولاد بهره می‌برد و از حضور در این شرکت بسیار خرسندم. امید از میان این جوانان موج می‌زند و در گرمای طاق‌فرسای استان هرمزگان دانش‌بنیان فعالیت هستند که این فعالیت آن‌ها در دو ماه گذشته با رکوردشکنی همراه بوده است. وی افزود: آمارهای منتشر شده از فولاد هرمزگان باعث دلگرمی همه ما است. باید توجه داشت که صنعت فولاد به عنوان یک نهاده توسعه‌ای کشور، میزان تولید آن یکی از عوامل و ضرایب توسعه‌یافتگی کشورها محسوب می‌شود. بنابراین، آمارهای فولاد هرمزگان و رکوردشکنی‌های انجام شده فراتر از ظرفیت اسمی که با همت این جوانان به دست آمده است، باعث دلگرمی خواهد بود.

امیدواریم سایر صنایع فولادی نیز در همین مسیر توسعه دانش‌بنیان و در جهت بهره‌وری گام بردارند. در کشور برای تأمین پایدار آب و به ویژه انرژی صنعت فولاد با مشکلاتی مواجه هستیم. بنابراین انجام چنین فعالیت‌های دانش‌بنیانی در حوزه آب و برق بسیار مهم هستند و مسئولان شرکت فولاد هرمزگان و همه حاضران در این پروژه درخواست دارم که همین رویکرد را تداوم بخشند.

وظیفه وزارت نیرو تأمین پایدار برق صنایع است

رئیس پژوهشگاه نیرو با اشاره به مشکلات زیرساختی کشور و چالش تأمین انرژی صنعت فولاد در فصول گرم، عنوان کرد: وظیفه وزارت نیرو تأمین پایدار برق و آب برای بخش‌های مختلف مصرف‌کننده همچون خانگی و صنعت است. به این موضوع واقفیم که تأمین انرژی و آب صنایع باعث ارتقای تولید ناخالص داخلی و رونق اقتصادی کشور خواهد شد.

عمیدپور با بیان اینکه طرح‌هایی در وزارت نیرو در حوزه خانگی در دستور کار است، گفت: یکی از این طرح‌ها، طرح پاداش خانگی برای کاهش مصرف برق و تشویق خانوارها برای صرفه‌جویی در مصرف انرژی است. به دنبال آن هستیم تا با مشوق کاهش مصرف برق در بخش خانگی، توانیم انرژی مورد نیاز صنایع را تأمین کنیم. تمام تلاش ما این است که صنعت فولاد در سال جاری کمترین نگرانی را بابت تأمین برق داشته باشد. قطعاً با مسئولان حوزه برق استان هرمزگان جلساتی را برگزار خواهیم کرد. وی اذعان کرد: صنعت برق نیز مانند همه صنایع کشور با چالش‌ها و محدودیت‌های متعددی دست و پنجه نرم می‌کند. از دیگر راهکارهای تأمین برق صنایع می‌توان به مشارکت آن‌ها در ساخت و تأمین انرژی مانند ساخت نیروگاه‌های جدید و احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر اشاره کرد. همچنین تابلوی برق سبز در بورس انرژی کشور راه افتاده است.

معاون وزیر و رئیس پژوهشگاه نیرو در پایان خاطرنشان کرد: از هر گونه طرحی در فولاد هرمزگان که به بهره‌وری صنعت فولاد کشور در مصرف آب و انرژی کمک کند، تقدیر و حمایت می‌کنیم. امیدوار هستیم با کمک همه بخش‌ها امسال با کمترین آسیب و قطعی برق مواجهه از سوی تولید هر تن فولاد کاهش دهد. همچنین

حضور چهارسوق مالی پارسیان در نمایشگاه بین‌المللی صنعت مالی

مالی در کشور با مدیریت و راهبری گروه مالی پارسیان اقدام نموده است بازدیدکنندگان محترم می‌توانند از ۱۶ لغایت ۱۹ خردادماه سال جاری از غرفه چهارسوق مالی پارسیان در سالن ۳۸ پانزدهمین نمایشگاه صنعت مالی (بورس، بانک و بیمه) به‌عنوان یکی از رویدادهای مهم و بزرگ اقتصادی در کشور و منطقه، تصمیم گرفته شد با همراهی بانک پارسیان و شرکت‌های وابسته گروه مالی پارسیان، تحت عنوان «چهارسوق مالی پارسیان» به‌عنوان نخستین سوپرمارکت مالی در کشور در پانزدهمین نمایشگاه بین‌المللی صنعت مالی (بورس، بانک و بیمه) حضور پیدا کند تا خدمات جامع و کامل خود را در معرض بازدیدکنندگان قرار دهد. با هماهنگی‌های به عمل آمده کارشناسان شرکت‌ها جهت پاسخگویی مستقیم به مراجعه‌کنندگان و ارائه

راهنمایی‌های لازم به ایشان در غرفه مستقر خواهند بود. بانک پارسیان با برخورداری از کامل‌ترین زنجیره خدمات مالی و بانکی، سیستم‌های به روز فناوری اطلاعات، شبکه گسترده شعب و کارشناسان مجرب و خلاق در جهت ارائه خدمات مالی جامع و یکپارچه به مشتریان، نسبت به طراحی و پیاده‌سازی «چهارسوق مالی پارسیان» به‌عنوان نخستین سوپرمارکت

به همت گروه مالی پارسیان؛ برای اولین بار بانک، گروه مالی و شرکت‌های خانواده پارسیان در قالب «چهارسوق مالی پارسیان» در نمایشگاه بین‌المللی صنعت مالی (بورس، بانک و بیمه) حضور فعال خواهند داشت.

به گزارش روابط عمومی گروه مالی پارسیان؛ با توجه به اهمیت و ماهیت حضور گروه مالی پارسیان در نمایشگاه بین‌المللی صنعت مالی (بورس، بانک و بیمه) به‌عنوان یکی از رویدادهای مهم و بزرگ اقتصادی در کشور و منطقه، تصمیم گرفته شد با همراهی بانک پارسیان و شرکت‌های وابسته گروه مالی پارسیان، تحت عنوان «چهارسوق مالی پارسیان» به‌عنوان نخستین سوپرمارکت مالی در کشور در پانزدهمین نمایشگاه بین‌المللی صنعت مالی (بورس، بانک و بیمه) حضور پیدا کند تا خدمات جامع و کامل خود را در معرض بازدیدکنندگان قرار دهد. با هماهنگی‌های به عمل آمده کارشناسان شرکت‌ها جهت پاسخگویی مستقیم به مراجعه‌کنندگان و ارائه

«آگهی فراخوان»

شناسایی فرسندگان و تأمین‌کنندگان ماشین‌آلات استخراجی معدنی (تراک معدنی، بیل مکانیکی، دریل حفاری استخراجی) (مرحله اول)

شرکت کانی کاوش آرتا غدیر در نظر دارد نسبت به شناسایی فروشندگان و تأمین‌کنندگان ماشین‌آلات استخراجی داخلی و خارجی اقدام نماید. لذا از شرکت‌های دارای سابقه در زمینه فروش و تأمین ماشین‌آلات استخراجی مانند تراک معدنی، بیل مکانیکی و دریل حفاری استخراجی که دارای صلاحیت و گواهینامه‌های معتبر داخلی و خارجی می‌باشند، تقاضا می‌گردد در صورت تمایل حداکثر طی ۷ روز کاری از تاریخ آگهی نسبت به ارسال سوابق و تجربیات خود در ۵ سال گذشته، مدارک دال بر توانایی فنی، مالی و مدیریتی و... و گواهی نمایندگی شرکت‌های داخلی یا خارجی به همراه اطلاعات شرکت را در قالب فیزیکی و فایل الکترونیکی به آدرس ذیل ارسال نمایند. لازم به ذکر است دریافت مدارک به منظور شرکت در فراخوان، هیچ تعهدی مبنی بر انعقاد قرارداد، برای این شرکت ایجاد نخواهد کرد.

آدرس: تهران- خیابان شریعتی، خیابان کلاهدوز، سه‌راه نشاط ابتدای خیابان اخلاقی غربی پلاک ۴- طبقه اول-

شرکت کانی کاوش آرتا غدیر

تلفن: ۰۲۱۲۶۶۰۳۹۷۹

پست الکترونیک: artaghadir@gmail.com

شرکت کانی کاوش آرتا غدیر

چشم‌انداز معدنی

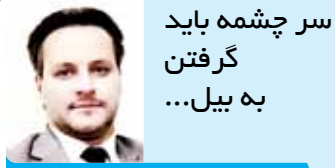
editor@smtnews.ir

۷۰۰ هزار تن فولاد تولید کردند که حاکی از افت ۰.۳ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته میلادی است. همچنین طی ۴ ماه نخست ۲۰۲۳ میلادی، چین با تولید ۳۵۴ میلیون و ۴۰۰ هزار تن فولاد خام همچنان پیشواز تولید این محصول در جهان است. گفتنی است، ایران در ماه آوریل ۲۰۲۳ به رتبه هشتم بزرگ‌ترین تولیدکنندگان فولاد جهان صعود کرد. البته در ۴ ماه نخست ۲۰۲۳ ایران در مجموع رتبه دهم بزرگ‌ترین فولادسازان جهان را در اختیار دارد.

دهم تولید جهانی این محصول قرار دارد. در حالی که میزان تولید فولاد ایران از ابتدای ژانویه تا پایان آوریل ۲۰۲۳ میلادی با رشد ۰.۱ درصدی نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۲ میلادی به ۹ میلیون و ۷۰۰ هزار تن رسید. همچنین، ۶۳ فولادساز بزرگ جهان طی آوریل ۲۰۲۳ میلادی ۱۶۱ میلیون و ۴۰۰ هزار تن فولاد خام تولید کردند که این میزان تولید افت ۲.۴ درصدی نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۲ میلادی نشان می‌دهد. این فولادسازان طی ۴ ماه نخست امسال میلادی ۶۲۲ میلیون

انجمن جهانی فولاد در جدیدترین گزارش خود اعلام کرد که تولید فولاد خام ایران طی آوریل ۲۰۲۳ میلادی رشد ۵.۹ درصدی و تولید جهانی این محصول افت ۲.۴ درصدی را به ثبت رساند. به گزارش ایلنا و به نقل از ایمیدرو، انجمن جهانی فولاد در جدیدترین گزارش خود اعلام کرد: ایران توانست طی آوریل امسال میلادی ۳ میلیون و ۱۰۰ هزار تن فولاد خام تولید کند که حاکی از رشد ۵.۹ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته است. ایران با این میزان تولید همچنان بر سکوی

ایران، دهمین تولیدکننده فولاد جهان شد

انوشیروان دلیریان
کارشناس و فعال معدن

همواره در تمام نقاط دنیا تاکید می‌شود که باید در صنایع مادر و مولد میزان وابستگی کشور به خارج کمتر از دیگر صنایع باشد. به طبع این بی‌نیازی با توجه به شرایط حاکم بر دنیای امروزی به صفر میل نمی‌کند، اما به‌هرحال باید بسیار کم باشد. کشاورزی، معدن، صنایع مرتبط با نفت و گاز و کلیه بخش‌هایی که در امر تولید انرژی فعالیت می‌کنند، جزو این دسته‌بندی قرار می‌گیرند و از صنایع مادر و مولد به‌شمار می‌روند و خروج سرمایه از این صنایع، آسیب وابستگی بیش‌ازپیش کشور را به خارج به‌دنبال دارد. البته دیگر صنایع مولد ما هم از این قاعده مستثنا نیستند. مهم‌ترین نتیجه خروج سرمایه از بخش معدن این است که وابستگی صنایع کشورمان را به خارج از کشور بیش‌ازپیش خواهد شد. یعنی اگر سرمایه‌گذاری در بخش معدن ما صورت نگیرد، به‌طورقطع در تولید مواد معدنی دچار افول خواهیم شد و تولید این ماده اولیه در عمل تاثیر خود را در بخش صنعت می‌گذارد و این بخش وقتی ماده اولیه مناسب را نداشته باشد، دچار افت خواهد شد و این افت تاثیر خود را در تولید ناخالص داخلی نشان خواهد داد و تاثیر کلان آن در قالب وابستگی تمام‌عیار صنایع کشور به بیگانگان نمود خواهد داشت. به این دلیل پیامد کلان خروج سرمایه از بخش‌های مولد وابستگی بیش‌ازپیش کشور به خارج از مرزهای جغرافیایی کشور خواهد بود.

در جنبه خردتر باید گفت خروج سرمایه باعث آسیب اقتصادی، اجتماعی و سیاسی خواهد شد. جمله معروفی وجود دارد که می‌گوید سرمایه‌گذاری مثل برق داخل سیم می‌ماند تا جایی سرمایه‌گذار می‌تواند سرمایه خود را راکد بگذارد و ذخیره کند، از جایی به بعد باید این سرمایه به مصرف برسد، بنابراین آن را در بازارهای موازی خواهد برد، اما متأسفانه چون در کشور ما شرایطی حاکم است که بازارهای دیگر هم شرایط بهتری نسبت به معدن و معدنکاری ندارند، بنابراین سرمایه از مرزهای جغرافیایی کشور خارج می‌شود. خروج سرمایه از بخش معدن باعث تعطیلی یکی پس از دیگری معادن خواهد شد و این تعطیلی، باعث بیکاری نیروی کار در طبقات مختلف اجتماعی می‌شود؛ از سطح مدیریت گرفته تا مهندسی، کارگری و بیکاری فراگیر و بروز مشکلات متعددی در طبقات و لایه‌های مختلف اجتماعی. در گام بعدی، تبعات سیاسی توقف رشد اقتصادی، افزایش بیکاری و ناراضی‌انگیزی است که دیر یا زود فوران خواهد کرد.

نمونه‌های تاریخی متعددی وجود دارد که نشان می‌دهد جرقه بسیاری از انقلاب‌ها در کشورها، از امریکای جنوبی گرفته تا آفریقا و حتی شرق دور، از معادن زده شده و علت عمده آن عدم تعادل اقتصادی حاکم بر بخش کارگری و بدنه اجرایی معادن بوده است. بنابراین به قول سعدی «سرخسرمه باید گرفتن به بیل، چو پر شد نشاید گرفتن به پیل»، اما متأسفانه دولت در کشور ما از سال‌های دور به معادن به‌عنوان منبع درآمدی برای جبران کسری بودجه نگاه کرده است. در ماده ۱۴ قانون معادن در تبصره‌های ۴ و ۶ به ضرس قاطع تاکید شده که دولت مکلف است حداقل ۵۵ درصد از عایدی حاصل از حقوق دولتی را در راستای اجرای هزینه تکالیف و مأموریت‌های توسعه بخش معدن و صنایع معدنی کشور هزینه کند یا در تبصره ۶ همین ماده تاکید شده است که ۱۵ درصد از حقوق دولتی یا بهره مالکانه باید صرف اعتبارات استان محل معدن در زمینه ایجاد زیرساخت‌ها و رفاه و توسعه شود که هیچ‌یک از این اتفاقات رقم نخورده است. وقتی دولت به‌عنوان سیاست‌گذار وظیفه‌ای را که برعهده دارد، انجام نمی‌دهد، چه انتظاری می‌توان از بخش‌های دیگر معدن و معدنکاری داشت یا چه اقدام چشمگیری از تعاونی‌ها، بخش‌های نیمه‌دولتی و خصوصی که وزن و قدرت به‌مراتب کمتری از دولت دارند، برمی‌آید؟

نکته مهم دیگر این است که دولت باید از نهادهای مرتبط با معدن و صنایع معدنی خود بخواهد که از بنگاهداری پرهیز کنند و به‌سمت سیاست‌گذاری و نظارت بر قوانین تدوین‌شده بروند، زیرا بزرگ‌ترین آسیبی که در سال‌های اخیر به بخش معدن وارد شده، این است که بخش‌های گوناگون معدن دولت و بدنه اصلی آن، دولت را رقیب می‌دانند نه رفیق که این موضوع بسیار آسیب‌زا است. بخش‌های مختلف صنایع معدنی و معدنکاری باید رفیق دولت باشند و به‌سبب درگیری مستقیم و اجرایی در این بخش می‌توانند مسائل و مشکلات آن را به سیاست‌گذار، که دولت است، منتقل کنند تا راه و چاره‌ای برای آن اندیشیده شود.

مسئله بعد این است که نگاه حاکمیتی به بخش معدن باید با سایر بخش‌ها متفاوت باشد. به‌عبارت‌دیگر، نباید به سرمایه‌گذار معدنی، به‌عنوان کسی که به فکر منافع خود است، نگاه شود، چون معدن و مواد معدنی در قانون و فقه ما به‌عنوان انفال دیده شده است و کسی که در بخش معدن سرمایه‌گذاری می‌کند، قطعاً به‌واسطه آن بخش از قانون، حقوق عامه مردم را هم در نظر گرفته و می‌گیرد.

نمی‌شود؛ اما اگر بشود...

همکاری ایران و عربستان اگر از سطح دیپلماتیک به سطح عملیاتی و همکاری اقتصادی برسد، نویدبخش روزهای درخشانی در تاریخ معدنکاری منطقه خواهد بود

معدنی، کارکردهای بزرگی از عربستان سراغ نداریم، اما در برنامه توسعه که به آن اشاره شد و چشم‌انداز ۲۰۳۰ که این کشور تعریف کرده است، ما به‌راحتی می‌توانیم بخش زیادی از خدمات فنی و مهندسی و اکتشافات و راه‌اندازی کارخانجات عربستان را به‌دست بگیریم و صادرات خوبی هم در این زمینه به این کشور داشته باشیم.

معدنی، کارکردهای بزرگی از عربستان سراغ نداریم، اما در برنامه توسعه که به آن اشاره شد و چشم‌انداز ۲۰۳۰ که این کشور تعریف کرده است، ما به‌راحتی می‌توانیم بخش زیادی از خدمات فنی و مهندسی و اکتشافات و راه‌اندازی کارخانجات عربستان را به‌دست بگیریم و صادرات خوبی هم در این زمینه به این کشور داشته باشیم.

معدنی، کارکردهای بزرگی از عربستان سراغ نداریم، اما در برنامه توسعه که به آن اشاره شد و چشم‌انداز ۲۰۳۰ که این کشور تعریف کرده است، ما به‌راحتی می‌توانیم بخش زیادی از خدمات فنی و مهندسی و اکتشافات و راه‌اندازی کارخانجات عربستان را به‌دست بگیریم و صادرات خوبی هم در این زمینه به این کشور داشته باشیم.

سخن پایانی

معدنی در زنجار ۱۵ میلیون دلار سرمایه‌گذاری خواهند کرد و به‌زودی تولید ماشین‌آلات حوزه معدنی از قبیل بیل مکانیکی، لودر و لیفتراک در این استان آغاز خواهد شد. هرچند هر اقدامی در زمینه بیمه‌های دانست، اما اخبار منتشرشده تاکنون، از آغاز فعالیت‌هایی بسیار محدودتر و معدودتر از آنچه انتظار می‌رفت، حکایت می‌کند. به‌عنوان مثال، به‌تازگی اعلام شد که سرمایه‌گذاران چینی برای تولید ماشین‌آلات

تحویلی عظیم در معدن

و تأثیرات بزرگی در نظام معدنکاری دنیا داشته باشد. به‌طبع، این اتحاد در حوزه معدن، ابعدی فرامنطقه‌ای یا حتی جهانی پیدا می‌کند. **تا چشم‌انداز ۲۰۳۰** کشور ما در مقایسه با عربستان از نظر صنایع معدنی و اکتشافات ذخایر معدنی قوی‌تر و جلوتر است. عربستان در زمینه خدمات فنی و مهندسی و اکتشافات و همین‌طور ساخت کارخانجات عمدتاً متکی به کشورهای غربی است و در زمینه معدن و صنایع

کم‌وبیش برابری

۱۵ برابر افزایش یابد و فرصت اشتغال برای ۲۲۰ هزار نفر در این بخش به‌وجود آید. چندی پیش هم، اعلام شد که عربستان قرار است، برای زمین‌شناسی، معدن و صنایع وابسته ۳۲ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری کند. رقم این سرمایه‌گذاری در حوزه معدن بسیار چشمگیر است.

با این تفاسیر، سوال اصلی این است که توافقی که امروزه بین ایران و عربستان انجام شده، چه مزایایی در زمینه توسعه معدن برای دو طرف دارد؟ این سوالی است که به‌سادگی نمی‌توان به آن پاسخ داد. به‌هرحال، قرارداد سند چشم‌انداز یا توسعه همکاری ۲۵ساله با کشور چین امضا کرده‌ایم و با توجه به اینکه به‌ظاهر، میانجی‌های احوای روابط ایران و عربستان‌سعودی، کشور چین بوده است، باید مقداری کنکاش کنیم که امروز مناسبات ایران با چین چگونه خواهد بود. اگر این فرض را در نظر بگیریم، کشور چین ۹۰ تا ۹۵ درصد عناصر نادر خاکی که از محصولات بسیار استراتژیک است، در اختیار دارد. همین‌طور در سال‌های اخیر در زمینه فولاد، سنگ‌های ساختمانی و کانسارهای فلزی غیرآهنی یا کانسارهای فلزی یا غیرفلزی پدولایبی پیدا کرده‌اند و یکی از قدرتهای تولیدکننده و صادرکننده مواد معدنی در دنیا است، اما از سوی دیگر، این کشور با مشکل تأمین انرژی هم روبه‌رو است و انرژی موردنیاز خود را بیشتر از زغال‌سنگ به‌دست می‌آورد.

این اقدام در تقابل با معاهده اقلیمی پاریس است که چین از جمله کشورهای امضاکننده آن به‌شمار می‌رود؛ بنابراین، اگر تولید کربن خود را کاهش نهد تا چند سال دیگر باید به جامعه جهانی غرامت پرداخت کند.

ماه دی سال گذشته بود که ایرنا خبر ورود سند همکاری ایران و چین به‌فاز عملیاتی‌را منتشر کرد و این همکاری را زمینه‌ساز توسعه زیرساخت، بهره‌برداری از واحدهای صنعتی و معدنی و همکاری‌های بانکی و بیمه‌ای دانست، اما اخبار منتشرشده تاکنون، از آغاز فعالیت‌هایی بسیار محدودتر و معدودتر از آنچه انتظار می‌رفت، حکایت می‌کند. به‌عنوان مثال، به‌تازگی اعلام شد که سرمایه‌گذاران چینی برای تولید ماشین‌آلات

علی سلگی - کارشناس و فعال معدن:

همکاری ایران و عربستان اگر از سطح دیپلماتیک به سطح عملیاتی و همکاری اقتصادی برسد، به‌طبع نویدبخش روزهای درخشانی در تاریخ معدنکاری منطقه خواهد بود. اگر به این مجموعه، توانایی‌های کشور چین هم اضافه شود، شرایط تحویلی بزرگ در حوزه معدن و صنایع معدنی رخ خواهد داد، زیرا ظرفیت معدنی ایران و عربستان بسیار بالا است و تکنولوژی چین هم در سال‌های اخیر بسیار رشد کرده

امیربیزن یشری - کارشناس و فعال معدن:

معدنی، کارکردهای بزرگی از عربستان سراغ نداریم، اما در برنامه توسعه که به آن اشاره شد و چشم‌انداز ۲۰۳۰ که این کشور تعریف کرده است، ما به‌راحتی می‌توانیم بخش زیادی از خدمات فنی و مهندسی و اکتشافات و راه‌اندازی کارخانجات عربستان را به‌دست بگیریم و صادرات خوبی هم در این زمینه به این کشور داشته باشیم.

معدنی، کارکردهای بزرگی از عربستان سراغ نداریم، اما در برنامه توسعه که به آن اشاره شد و چشم‌انداز ۲۰۳۰ که این کشور تعریف کرده است، ما به‌راحتی می‌توانیم بخش زیادی از خدمات فنی و مهندسی و اکتشافات و راه‌اندازی کارخانجات عربستان را به‌دست بگیریم و صادرات خوبی هم در این زمینه به این کشور داشته باشیم.

معدنی، کارکردهای بزرگی از عربستان سراغ نداریم، اما در برنامه توسعه که به آن اشاره شد و چشم‌انداز ۲۰۳۰ که این کشور تعریف کرده است، ما به‌راحتی می‌توانیم بخش زیادی از خدمات فنی و مهندسی و اکتشافات و راه‌اندازی کارخانجات عربستان را به‌دست بگیریم و صادرات خوبی هم در این زمینه به این کشور داشته باشیم.

معدنی، کارکردهای بزرگی از عربستان سراغ نداریم، اما در برنامه توسعه که به آن اشاره شد و چشم‌انداز ۲۰۳۰ که این کشور تعریف کرده است، ما به‌راحتی می‌توانیم بخش زیادی از خدمات فنی و مهندسی و اکتشافات و راه‌اندازی کارخانجات عربستان را به‌دست بگیریم و صادرات خوبی هم در این زمینه به این کشور داشته باشیم.

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

آینده اقتصاد جهان در دست کشورهای شرق آسیا

رئیس اتاق ایران و چین می‌گوید با توجه به اینکه در سال‌های نه چندان دور کشورهای شرق آسیا نقش مهمی در میان کشورهای با بالاترین رشد اقتصادی دارند همراهی ایران با آنها می‌تواند برای کشور اهمیت زیادی داشته باشد.

مجیدرضا حریری با بیان اینکه در ۱۰ سال آینده نیمی از ۱۰ قدرت بزرگ اقتصادی را کشورهای شرق آسیا تشکیل خواهند داد بیان کرد: در کنار چین که احتمالا به زودی به قدرت اول اقتصادی دنیا تبدیل می‌شود از هند نیز به عنوان قدرت دوم اقتصادی جهان نام برده می‌شود و در

اجرای سیاست دلارزدایی اتحادیه پایاپای آسیا

هشدار تضعیف سلطه دلار!

در آخرین روزهای هفته گذشته، تهران میزبان برگزاری اجلاس اتحادیه پایاپای آسیا (ACU) بود تا سیاست دلارزدایی کشورهای عضو اتحادیه پایاپای آسیا با جدیت بیشتری دنبال شود. محور اصلی این اجلاس نیز دلار زدایی و کاهش وابستگی به ارزهای تحت سلطه بود. در پایان اجلاس نیز امکانسنجی و بکارگیری ارزهای دیجیتال بانک‌های مرکزی برای پرداخت‌های برون مرزی مورد بررسی قرار گرفت و از شبکه پیام‌رسان بین بانکی کشورهای عضو اتحادیه نیز رونمایی شد. از دیگر موارد مطرح در اجلاس تعیین سبب جدید ارزی کشورهای عضو اتحادیه پایاپای آسیا بود تا شاید گامی در راستای کاهش قدرت ارزهای یورو و دلار در مبادلات تجاری برداشته شود.

حدود پنج سال قبل از انقلاب، اتحادیه پایاپای آسیا با هدف ایجاد تسهیلات بازرگانی میان تعدادی از کشورهای آسیا بدون استفاده از ارزهای کلیدی و کمیاب به ابتکار «اسکاپ» به‌وجود آمد. اعضای موسس این اتحادیه شامل بانک‌های مرکزی ایران سرلانکا، هندوستان، پاکستان، نپال و بنگلادش بودند. با آماده شدن آیین‌نامه اجرایی آن انجام معاملات در داخل

مکانیسم اتحادیه از نوامبر سال ۱۹۷۵ آغاز شد. در سال‌های ۱۹۷۷ تا ۱۹۹۹ به ترتیب بانک‌های مرکزی میانمار (برمه سابق) و بوتان به عضویت اتحادیه درآمدند. بانک مرکزی مالدیو به‌عنوان نهمین عضو در سال ۲۰۰۹ به اتحادیه پیوست.

از اهداف اصلی تشکیل این اتحادیه استفاده از معاملات پایاپای و استفاده از ارزهای محلی برای

اتحادیه‌ای برای سوآپ پولی

مصادلات میان کشورهای عضو می‌باشد، امسال بلاروس و روسیه در تلاش هستند تا از عضو ناظر به عضو دائم تغییر وضعیت دهند.

از مهم‌ترین اهداف تاسیس اتحادیه نیز فراهم کردن تسهیلات برای تسویه چندجانبه پرداخت‌های مربوط به معاملات جاری بین‌المللی میان کشورهای عضو، استفاده از پول ملی کشورهای عضو در معاملات

جاری می‌ابین و بطبع صرفه‌جویی در استفاده از ذخایر ارزی و گسترش همکاری‌های پولی و تقویت روابط بانکی برای توسعه فعالیت‌های اقتصادی و بازرگانی میان کشورهای منطقه آسیا و اقیانوس آرام و فراهم کردن ترتیبات معاوضه (سوآپ) پولی برای دسترسی موقت اعضا به واحدهای پولی آسیا عنوان شده است.

تلاش ایران برای کاهش نقش دلار در تجارت

ارزی اتحادیه با استفاده از ارزهای محلی کشورهای عضو و سایر ارزهای غیر چهارتا می‌تواند به تشویق دلارزدایی در مبادلات تجاری، حفظ و نگهداری هر چه بیشتر ذخایر مطلوب ارزی اعضا و نیز ایجاد یک چارچوب مؤثر برای تسویه تعهدات بین آنها کمک کند. رئیس شورای پول اعتبار با اشاره به برنامه‌های آتی اتحادیه از پیگیری تکمیل پیام‌رسان ACUMER با هدف تنوع‌بخشی به سبب ارزی اتحادیه خبر داد و گفت: بر همین اساس پیشنهاد امکان‌سنجی انجام مبادلات تجاری بین اعضا با استفاده از ارز دیجیتال بانک‌های مرکزی کشورهای عضو و اتصال نظام‌های پرداخت اعضا به یکدیگر در دستور کار این اتحادیه است. به گفته رئیس کل بانک مرکزی، کشورهای

عضو اتحادیه پایاپای آسیا بر اساس آخرین اطلاعات صندوق بین‌المللی پول سهمی در حدود ۱۱ درصد از کل تولید ناخالص داخلی جهان برحسب برابری قدرت خرید رادر اختیار دارند که با اضافه شدن کشورهای نظیر چین، روسیه و بلاروس این سهم به حدود ۲۹ درصد افزایش خواهد یافت. از نگاه جمعیتی نیز کشورهای عضو اتحادیه بیشتر از ۲۵ درصد جمعیت جهان را در خود جای داده‌اند که با اضافه شدن کشورهای چین، روسیه و بلاروس این میزان به بیش از ۴۵ درصد خواهد رسید. بر اساس آخرین اطلاعات بانک جهانی سهم کشورهای اتحادیه پایاپای آسیا از کل تجارت جهانی در حدود ۳۵ درصد بوده است که با اضافه شدن کشورهای چین، روسیه و بلاروس این میزان

به ۱۷.۳ درصد خواهد رسید.

فرصت‌های جدید

فرزین بانگانه‌رووی آینده این اتحادیه اشاره کرده و توضیح کرد: اتحادیه پایاپای آسیایی باهدف دلارزدایی و استفاده از ارزهای محلی و تقویت معاملات پایاپای بین ۹ کشور عضو از سال ۱۹۷۴ فعالیت خود را آغاز کرده است. اگر چه حجم مبادلات سال‌های گذشته این اتحادیه قابل توجه نبوده است، اما تحولات پولی و مالی سال‌های اخیر و رشد تجارت در شرق و تقویت ارزهای این کشورها فرصت‌های جدیدی را پیش‌روی این اتحادیه قرار داده است.

اتحادیه پایاپای آسیایی با هدف کاهش نیاز و وابستگی به ارزهای جهان و دهه ۷۰ میلادی تاسیس شد

طبق آمار گمرک در سال ۱۴۰۱، ظرفیت پایاپای‌سازی و جوه تجاری مربوط به تجارت خارجی ایران به بیش از ۵۰ میلیارد دلار رسیده است. در این شرایط ضروری است که با استفاده از ابزارهای پایاپای‌سازی و جوه تجاری، اقدامی عملیاتی برای تسهیل تجارت صورت گیرد. از جمله ابزارهایی که برای این موضوع می‌تواند استفاده قرار گیرد توسعه روابط کارگزاری بانکی، قرار قراردادهای سوآپ ارزی (بیمان پولی) و استفاده از ظرفیت اتاق‌های پایاپای چندجانبه از جمله اتحادیه پایاپای آسیایی است. تعداد زیادی از کشورهای عضو اتحادیه از منابع غنی طبیعی برخوردار می‌باشند که توسعه ارتباطات تجاری و اقتصادی در چارچوب مناسبات این اتحادیه، به ویژه با حضور بزرگ‌تر کشورهای که از ظرفیت‌های تکنولوژی بالاتری برخوردار می‌باشند، شرایط بهتری را برای بهره‌برداری از این منابع ایجاد می‌کند. علاوه بر این، قاره آسیا به عنوان بزرگ‌ترین قاره جهان که بیش از ۶۰ درصد جمعیت جهان را در خود

شبکه پیام‌رسان بین بانکی کار سوئیفت را می‌کند

اتحادیه پایاپای آسیا با بهره‌مندی از سازکار پایاپای‌سازی که باعث کاهش نیاز و وابستگی به ارزهایی مانند دلار و یورو می‌شود، در نزدیک به پنج دهه فعالیت خود بر آن بوده تا باعث تسهیل روابط تجاری میان کشورهای عضو و توسعه همکاری‌های پولی شده و بر کارایی و اثربخشی این سازوکار بیفزاید؛ به طوری که طی این سال‌ها حجم مبادلات صورت گرفته در این سازوکار رشد چشمگیری داشته و متأسفانه در سال‌های اخیر به دنبال تحریم‌های ناعادلانه، حجم مبادلات جمهوری اسلامی ایران با سایر اعضا کاهش یافته اما بر این باوریم با تلاش‌های صورت گرفته در یک سال اخیر این اتحادیه می‌تواند کارکرد خود را دوباره به دست آورد و از این بستر به نحو احسن استفاده کند. بر همین اساس است که کارشناسان بر کاهش سلطه دلار و یورو با همکاری اعضای این اتحادیه تأکید دارند.

سید عزیز آرمن، استاد دانشکده اقتصاد در گفت‌وگو با ایندا به خصوص برگزاری اجلاس بین‌المللی اتحادیه پایاپای آسیا در بانک مرکزی، گفت: کاهش نیاز به دلار و رونمایی از شبکه پیام‌رسان بین بانکی به جای سوئیفت اهداف و دستاوردهای بزرگ و مهمی است که می‌تواند به مبادلات مالی و تجاری کشورهای عضو کمک قابل توجهی کند. به علاوه اینکه اهداف اتحادیه پایاپای آسیا مانند دلارزدایی و کاهش نیاز به ارزهای رایج، مستلزم تحکیم روابط کشورهای عضو است. وی به تأثیر عملی شدن اهداف و برنامه‌های اتحادیه پایاپای آسیا اشاره کرد و اظهار داشت: عمده معاملات تجاری ایران با اعضای کشورهای اتحادیه پایاپای آسیاست، لذا با سیاست دلارزدایی که اتحادیه یاد شده دنبال می‌کند می‌توان معاملات

افزایش تجارت یکی از اهداف دولت سیزدهم است و به گفته رئیس سازمان توسعه تجارت ایران براساس هدف‌گذاری انجام شده در افق ۱۴۰۴ باید به صادرات ۷۵ میلیارد دلاری دست یابیم. بر اساس آمار رسمی منتشر شده از سوی گمرک، تجارت غیرنفتی کشور در ۴ ماه نخست امسال ۴۶ میلیارد و ۸۱۵ هزار تن به ارزش ۲۴ میلیارد و ۴۸۰ میلیون دلار رسیده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۲۲ درصد رشد داشته است.

۱۰ کشور هدف صادراتی ایران در فروردین ۱۴۰۱

بررسی مهم‌ترین بازارهای هدف کالا طی یک ماهه ۱۴۰۱ نشان می‌دهد که کشورهای چین، امارات متحده عربی، عراق، ترکیه، افغانستان، هند، پاکستان، عمان، تایلند و سنگاپور به ترتیب جزء ۱۰ کشور اول هدف صادراتی ایران بوده است. به گزارش فارس، ارزش صادرات به کشور چین در نخستین ماه امسال یک میلیارد و ۲۹۱ میلیون دلار بوده است و بعد از آن امارات با ۶۶۸ میلیون دلار واردات از ایران در رتبه دوم کشورهای هدف صادراتی ایران بوده است. ایران در فروردین امسال ۴۲۶

جزئیات صادرات ایران به ۲۰ کشور هدف صادراتی

منفی داشته است.

رشد صادرات به ترکیه

صادرات ایران به ترکیه در فروردین ۱۴۰۱ نسبت به فروردین ۱۴۰۰ رشد قابل توجه ۹۸ درصدی داشته است و از ۱۸۲ میلیون دلار به ۳۶۱ میلیون دلار رسیده است.

کشورهای سنگاپور، موزامبیک، اندونزی، نیجریه، آذربایجان، فدراسیون روسیه، ترکمنستان، رومانی، ازبکستان، ایتالیا و اردن نیز در فروردین امسال جزء کشورهای هدف صادراتی ایران بوده‌اند. با وجود اینکه نسبت به توسعه روابط تجاری ایران و روسیه تأکید فراوانی می‌شود و دو کشور علاقمند به توسعه روابط تجاری با یکدیگر هستند اما فدراسیون روسیه پانزدهمین کشور هدف صادراتی ایران در فروردین امسال بوده است و در مجموع ارزش صادرات ایران به این کشور طی مدت یاد شده ۲۲ میلیون دلار بوده است.

کاهش صادرات به روسیه

لازم به ذکر است که ارزش صادرات ایران به روسیه در

اندونزی به فهرست شرکای اصلی ایران اضافه شود

کاوه دلیری - مدیر کل دفتر شرق آسیا سازمان توسعه تجارت: با وجود اینکه ایران در بحث روابط سیاسی با کشور اندونزی در سطح مطلوبی قرار داشته و در سازمان‌هایی مانند کنفرانس اسلامی، جنبش غیرمتهمدها، دی ۸ و ... حضور دارد اما در حوزه اقتصادی و تجاری متناسب با ظرفیت‌های بالقوه دو کشور جلو نرفته‌ام. این درحالی است که اندونزی با ۲۷۰ میلیون نفر جمعیت و چهارمین کشور پرجمعیت دنیا می‌تواند یکی از شرکای اصلی ایران در سال‌های آینده باشد.

نکته دیگر آنکه اندونزی از نظر اقتصادی کشور قوی محسوب می‌شود و هم‌اکنون شانزدهمین اقتصاد بزرگ دنیا است؛ بر اساس گزارشات نهادهای بین‌المللی با وجود شیوع ویروس کرونا اما اقتصاد اندونزی رو به رشد بوده و پیش‌بینی می‌شود تا ۱۰ سال آینده جزو ۵ اقتصاد بزرگ دنیا باشد. این مسئله نشان می‌دهد که اندونزی می‌تواند به عنوان یکی از شرکای اصلی ایران تعریف شود.

روابط تجاری کم ایران و اندونزی

اندونزی حدود ۲۳۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۲ از کشورهای مختلف واردات داشته و سهم ایران تقریباً ۸۰۰ میلیون دلار بوده است. از آن طرف هم واردات ما از دنیا ۵۹ میلیارد دلار بوده که سهم اندونزی ۱۰۰ میلیون دلار بوده است. بنابراین در سید تجاری ما اندونزی نقش پررنگی ندارد و باید تقویت شود.

از سویی دیگر ایران در هیچ کدام از سبدهای محصول و گروه‌های کالایی که اندونزی از کشورهای مختلف وارد می‌کند، بازیگر اصلی نیست و این در حالیست که در داخل ایران ظرفیت زیادی در گروه‌های کالایی مورد نیاز اندونزی وجود دارد.

به عنوان نمونه انتقال پایتخت اندونزی از جاکارتا به نوسانتارا باعث می‌شود که فرصت ده‌ها میلیارد دلاری برای صادرات خدمات فنی و مهندسی، مواد اولیه، محصولات ساختمانی، برق، محصولات راهسازی و ... به این کشور فراهم شود.

جزئیات تجارت ترجیحی با اندونزی

در هنگام سفر رئیس‌جمهوری توافقات زیادی در حوزه‌های گمرک، لجستیک، تهازر، خدمات فنی مهندسی و مهم‌ترین آن یعنی موافقت نامه تجارت ترجیحی امضا شد. در موافقت نامه تجارت ترجیحی کشورها با هم تصمیم می‌گیرند که ورود برخی از کد تعرفه‌ها (گروه کالایی) را تسریع و تسهیل کنند و مهم‌تر آنکه تعرفه گمرکی این کالاها را کاهش (تخفیف) می‌دهند. این موضوع سرعت ورود کالا به بازار را نسبت به رقیب افزایش می‌دهد و ایران نسبت به رقیب برای ورود به بازار اندونزی مزیت می‌یابد و در مقابل ما هم این کار را می‌کنیم.

در این موافقتنامه که به امضای طرفین رسیده حدود ۲۰۰ کد کالا ما به طرف اندونزی تخفیف دادیم و بیش از ۲۰۰ کد تعرفه هم طرف اندونزی ما به تخفیف داده است. اقدامات اجرای این موافقتنامه طی ۶ ماه آینده در داخل کشورها طی خواهد شد و در نهایت به صورت عمومی اطلاع‌رسانی می‌شود تا تجار و بازرگانان ما نحوه ورود به این کشور را بررسی و سعی کنند به بازار این کشور حضور یابند. بنابراین مهم‌ترین دستاورد سفر رئیس‌جمهوری به اندونزی امضای همین موافقتنامه بود زیرا بیش از ۱۷ سال است که این موضوع در کشور دنبال می‌شد.

کالاهای صادراتی به اندونزی

بیش از ۸۰ درصد صادرات ما در چند گروه کالایی محدود است که معمولاً در حوزه‌های پتروشیمی، محصولات معدنی، آهن و فولاد است. برنامه سازمان توسعه تجارت این است که سبب صادراتی کشور را متنوع کنیم.

تاکسون آهن و فولاد و فلزات و مصنوعات با بیش از ۳۰۰ میلیون دلار بیشترین نقش را در صادرات به اندونزی داشتند که باید سعی کنیم این سبد را متنوع کنیم. مزیت‌های ما برای صادرات به اندونزی محصولات نفتی از جمله سوخت‌ها و روغن‌های معدنی، محصولات قیروی و موم‌ها، محصولات معدنی مثل روی، سرب، سنگ مس، سنگ گچ، مواد پلاستیکی، فرش، کفیوش، محصولات نباتی، میوه‌های خوراکی و محصولات شیمیایی از جمله مزیت‌های صادراتی به اندونزی است.

همچنین یک بازار مهم در اندونزی به نام بازار محصولات حلال وجود دارد که ظرفیت بالایی در این حوزه برای صادرات داریم. اگر موضوع استاندارد و برند حلال را مرتفع کنیم، می‌توانیم وارد بازار ۲۶۰ میلیون نفری اندونزی شویم. در سازمان توسعه تجارت پیگیر هستیم.

راه‌اندازی مرکز تجاری در جاکارتا

اقداماتی برای نفوذ به بازار اندونزی لازم است که از جمله آنها می‌توان به تجارت در بستر نمایشگاه و اعزام و پذیرش هیات تجاری و ... اشاره کرد. همچنین سازمان توسعه تجارت برنامه دارد یک مرکز تجاری را در شهر جاکارتا راه‌اندازی کند و رایزین بازرگانی اعزام کند. برقراری پرواز مستقیم به اندونزی، کاهش هزینه‌های حمل‌ونقل و کشتیرانی، ساختارهای مالی برای تسهیل در تبادلات مالی بین تجار نیز از دیگر اقداماتی است که باید انجام دهیم.

ممنوعیت‌های تجاری غیر منتظره نیست

به‌تازگی خبری مبنی بر اینکه شورای وزارت اقتصاد عراق طی تصمیمی واردات ۹ محصول کشاورزی را با هدف تأمین نیاز از طریق تولیدات داخلی ممنوع کرد، منتشر شد. در یکی از نشست‌های شورای وزارت اقتصاد عراق تصمیم توقف واردات گوجه، سیب‌زمینی، خیار، پیساز، کدو، بادمجان، هندوانه، طالبی و بامیه باتوجه به در دسترس بودن در داخل این کشور به اندازه‌ای که نیاز داخلی را تأمین می‌کند، اتخاذ شد. گفتنی است این تصمیم موقتی بوده و تا اطلاع ثانوی واردات این محصولات ممنوع خواهد بود. همچنین گفتنی است براساس جدیدترین گزارش منتشر شده از سوی گمرک، در سال گذشته، میزان صادرات قطعی کالاهای غیر نفتی کشور (به‌استثنا نفت خام، نفت کوره و نفت سفید و همچنین صادرات از محل تجارت چمدانی) بالغ بر ۱۲۲ میلیون و ۵۶ هزار تن، به ارزش ۵۳ میلیارد و ۶۶ میلیون دلار بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۴۰۱ کاهش ۰.۱۵ درصدی در وزن و افزایشی ۹.۷۴ درصدی در ارزش دلاری داشته است.

این موضوع موجب شد **تجارت** به‌منظور بررسی بیشتر وضعیت صادرات ایران با عراق به‌گپ‌وگفت با یحیی آل‌اسحاق، رئیس اتاق مشترک ایران و عراق بپردازد.

ممنوعیت‌های وارداتی چه تاثیری بر برنامه‌ریزی‌های بلندمدت صادرکنندگان می‌گذارد؟

ممنوعیت موقتی واردات محصولات کشاورزی در فصل برداشت در هر کشوری طبیعی است تا به این واسطه بازار داخل تنظیم شود. در کل این ممنوعیت‌ها غیرمنتظره نیست و کاملاً عادی است.

بازارهای جایگزینی برای جلوگیری از ضرر تولیدکنندگان داریم؟

داشتن بازارهای جایگزین مهم‌ترین گزینه برای ما است که همیشه برای دستیابی به آن در تلاش هستیم و تا حدودی هم موفق بوده‌ایم. در کل در صادرات، تک‌محصولی، انحصار و تک‌بازاری بودن خطر بزرگی است و باید همیشه به فکر بازارهای جایگزین باشیم.

ممنوعیت معاملات دلار در عراق صحت دارد؟

مبادلات تجاری ایران و عراق طبق روال سابق انجام می‌شود و اتفاق جدیدی نیفتاده است. معاملات با دلار در عراق مثل بسیاری از کشورهای دیگر در جهان، ممنوع است. این مسئله در گذشته نیز وجود داشته و خبری که درباره ممنوعیت معاملات دلار در عراق و اثرات آن بر بازار ارز کشور منتشر شده مربوط به گذشته بوده است. محدودیت‌هایی در مبادلات ارزی بین ایران و عراق از گذشته وجود داشته، اما توافق‌هایی که بین بانک مرکزی ایران و عراق انجام شده، طبق روال سابق در حال اجراست. از سوی دیگر شبکه بانکی کشور عراق در معاملات این کشور نقش زیادی ندارد و مردم عراق درآمدهایشان را بیشتر از طریق دلار نگهداری می‌کنند و دینارهای عراق پاسخگوی تمام معاملات این کشور نیست. در زمان حاضر مناسبات اقتصادی و ارزی با کشور عراق به خوبی انجام می‌شود و اقدامات بسیاری نیز در سال گذشته در جهت تسهیل این مناسبات انجام شده است. در مجموع هیچ مشکلی در تراکنش‌های مالی با عراق نداشته‌ایم و در زمان حاضر هم نداریم.

وضعیت صادرات کشور به عراق چگونه است؟

سال گذشته بیش از ۱۰ میلیارد دلار صادرات به کشور عراق داشتیم که نسبت به سال قبل آن افزایش دارد. با اقداماتی که انجام شده، چشم‌انداز خوبی برای افزایش مناسبات با عراق در سال ۱۴۰۲ شکل گرفته است.

وضعیت مبادلات تجاری ایران و سوریه چگونه است؟

در گذشته تجارت در حجم بالایی میان دو کشور برقرار بود، اما با توجه به افزایش نیاز سوریه به خدمات فنی-مهندسی برای نوسازی و بازسازی، ظرفیت صادرات در این بخش افزایش داشته است.

قوانین مقدر در تجارت ما نقش دارند؟

قوانین و مقررات باید به گونه‌ای باشد که فعالان اقتصادی در حوزه سرمایه‌گذاری و تجارت بتوانند حضور پویاتری داشته باشند که لازمه آن تجدیدنظر در برخی قوانین از سوی ایران است. در مجموع تضمین‌های لازم برای سرمایه‌گذاری، توسعه روابط بانکی، ایجاد حمل‌ونقل مناسب، ارائه اعتبارات و تسهیلات و بازنگری در قوانین گمرکی از شاخص‌های اصلی است که می‌تواند به افزایش مبادلات دو کشور کمک کند.

تجارت

editor@smtnews.ir

در مقطعی با قطعی برق روبه‌رو بوده‌ایم. در ۴ سال اخیر مواد اولیه ما بیش از ۷ برابر گران شده، اما در بهترین حالت محصول ما ۲۱۰ درصد افزایش نرخ را تجربه کرده که این عامل باعث شده سود به حداقل برسد. محمدی با بیان اینکه ۷۰ درصد مواد اولیه ما داخلی و ۳۰ درصد وارداتی است، گفت: بسیاری از مواد اولیه مادر گمرک مانده و بانک مرکزی نمی‌گوید مبنای محاسبه ارز چقدر است. یک روز می‌گویند مبنای ارز ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی و روز دیگر می‌گویند از بازار مبادله به نرخ ۲۸ تومان است و روز دیگر می‌گویند باید با نرخ آزاد محاسبه شود.

در بررسی **تجارت** از وضعیت صادرات ایران به عراق نمایان شد

جای خالی نگاه حرفه‌ای

در سال گذشته ۸۹ درصد وزن محصولات کشاورزی صادر شده مربوط به ۱۵ کشور همسایه بوده که کشور عراق به تنهایی خریدار ۳۷ درصد این محصولات از ایران بوده است

ایران کشوری چهار فصل با تنوع تولید محصولات کشاورزی، دامی، شیلاتی، خشکبار و غذایی است که علاوه بر تولید محصولات مورد نیاز خود، صادرات این نوع محصولات را نیز دنبال می‌کند، اما به دلیل شرایط اقلیمی نیمه‌خشک بیش از ۶۵ درصد واردات کشور نیز مربوط به محصولات اساسی کشاورزی است. در سال ۱۴۰۰ بیش از ۸ میلیون و ۵۲۸ هزار تن از محصولات غذایی و کشاورزی از کشورمان صادر شده و بیش از ۳۰ میلیون و ۴۱۹ هزار تن کالاهای اساسی کشاورزی نیز وارد شده که با این حساب مجموع تجارت خارجی محصولات کشاورزی ما در سال گذشته به ۳۹ میلیون تن رسیده است. براساس آمار گمرک سال گذشته ۸۹ درصد وزن محصولات کشاورزی صادر شده به ۱۵ کشور همسایه بوده که کشور عراق به تنهایی خریدار ۳۷ درصد این محصولات از ایران بوده است.

تجارت در این گزارش به بررسی وضعیت صادرات به عراق و چالش‌های آن پرداخته است.

از صادرات به عراق چه خبر؟

گفتنی است یکی از مهم‌ترین اتفاقات رخ داده در حوزه صادرات کشور، افزایش قابل توجه صادرات به عراق به‌عنوان اصلی‌ترین مقصد صادراتی ایران در میان کشورهای همسایه و دومین مقصد صادراتی کشور پس از چین است، این در حالی است که چندی پیش شورای وزارتی اقتصاد عراق طی تصمیمی واردات ۹ محصول کشاورزی را در راستای تأمین داخلی ممنوع کرد. **تجارت** در این گزارش تأثیر این تصمیمات ناگهانی بر بازارهای صادراتی را بررسی کرده و اینکه اصلاً برای این بازارها، بازار جایگزینی وجود دارد؟ اصلاً صادرات محصولات کشاورزی تا چه حد به این اقتصاد بیمار کمک می‌کند؟

۱۰ میلیارد دلار رسید که یک رکورد جدید و بی‌سابقه محسوب می‌شود. صادرات جمهوری اسلامی ایران نسبت به سال ۱۴۰۰ حدود ۱۵ درصد رشد را نشان می‌دهد و به ۱۰ میلیارد دلار رسیده که حدود ۸ میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار از این میزان مربوط به ۱۰۰ کالاهای عمده صادراتی از ایران به این کشور است. مدیرکل غرب آسیای سازمان توسعه تجارت ایران ادامه داد: در سال ۱۴۰۱ محصولاتی مانند گاز طبیعی، شمش‌های فولادی، محصولات لبنی و پلاستیکی، کود اوره، پرتقال، تخم‌مرغ، آهن اسفنجی، لوله و پروفیل، انواع ترانسفورماتور و صنایع معدنی فلزی نسبت به ۱۴۰۰ با افزایش صادرات روبه‌رو بوده است.

بترین، لوازم آشپزخانه، شمش آهن و فولاد و کاکاپاند پلی‌اتیلن است. گفتنی است ۱۰ قلم کالای صادراتی در مجموع ۵۵ درصد وزن و ۴۹ درصد ارزش کل صادرات به عراق را از آن خود ساختند. همچنین لازم به ذکر است که گاز طبیعی مایع شده، نخستین کالای صادراتی به عراق بوده که به تنهایی بیش از یک‌سوم (۳۷ درصد) از ارزش کل صادرات به عراق را به خود اختصاص داده است.

چندی پیش فرزند پیلتن، مدیرکل غرب آسیای سازمان توسعه تجارت ایران درباره وضعیت تجارت ایران و عراق گفت: براساس آمارهای منتشر شده توسط گمرک، صادرات ایران به عراق در سال ۱۴۰۱ به بیش از

چندی پیش ناظر گمرکات خوزستان از صادرات بیش از ۴۸ میلیون دلاری کالای غیر نفتی به عراق در فروردین ۱۴۰۲ خبر داد. همچنین باتوجه به گزارش تحلیلی گمرک ایران، مجموع مبادلات تجاری ایران (مجموع صادرات غیر نفتی و واردات) با عراق طی سال ۱۴۰۱ بالغ بر ۲۷۴۲۷ هزار تن و به ارزش ۱۰۵۰۱ میلیون دلار بوده است. همچنین تراز تجاری با این کشور در سال ۱۴۰۱، به میزان ۹۹۷۴ میلیون دلار، مثبت بوده است.

۱۰ قلم کالای نخست صادراتی به لحاظ ارزشی طی سال ۱۴۰۱ به کشور عراق شامل گاز طبیعی مایع، میله‌های آهنی یا فولادی، گوجه فرنگی، اجزا و قطعات توربین‌های بخار، سایر روغن‌های سبک و فرآورده‌ها جز

ممنوعیت‌های موقتی تأثیر چندانی ندارد

میلیارد دلار صادرات داریم که حدود ۶ میلیارد دلار آن گاز خواهد بود و ۶ میلیارد دلار دیگر کالاهای غیر نفتی که توسط بخش خصوصی صادر می‌شود.

پیش‌بینی از آینده

عضو هیات مدیره اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق در پیش‌بینی خود از آینده بازار عراق اعلام کرد: پیش‌بینی می‌شود در ماه جاری صادرات به عراق افزایش پیدا کند. وزیر برق عراق اعلام کرد واردات گاز ایران به عراق ۴ برابر شده؛ به این صورت که در اواخر زمستان ایران روزانه ۱۰ میلیون مترمکعب گاز به عراق می‌داد که حالا این میزان به ۴۰ میلیون مترمکعب رسیده است. عراق در فصلی که ما مصرف گاز کمتری داریم، به شدت نیازمند گاز برای نیروگاه‌های خود است. میزان صادرات گاز در آینده به ۵۰ میلیون مترمکعب نیز می‌رسد و ما امیدواریم در سفری که قرار است رئیس‌جمهوری به عراق داشته باشد، بتوانیم در راستای گسترش روابط و همکاری‌ها بین ایران و عراق اقدام کنیم.

ارز را در عراق واگذار و ریال را در ایران دریافت کنند تا تعهد ارزی انجام شود، قطعاً به صادرکنندگان کمک خواهد شد.

دست بانک مرکزی برای بازسازی از محل صادرات روزانه حدود ۱۰ تا ۱۵ میلیون دلاری بخش خصوصی به عراق باز است. حتی می‌تواند اقلیم کردستان را نیز مدیریت کند. در یک ماه گذشته حدود ۶۰ هزار کامیون بار به بازار عراق فرستادیم و روزانه حدود ۳۵ تا ۴۰ هزار تن کالا به بازار عراق ارسال می‌کنیم.

عراق، بزرگ‌ترین شریک منطقه‌ای

حسینی با بیان اینکه عراق دومین مقصد صادراتی و بزرگ‌ترین شریک منطقه‌ای ما محسوب می‌شود، گفت: خوبی بازار عراق برای ما این است که بیشتر محصولات صادر شده به آن محصولات صنعتی هستند و کالای خامی به عراق صادر نمی‌کنیم. در سال گذشته بیش از ۱۰ میلیارد دلار به عراق صادرات داشته‌ایم. عراق سالانه حدود ۶ میلیارد دلار از ایران گاز می‌خرد. مبادلات رسمی گمرکی بین ایران و عراق ۱۰ میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار بوده که با در نظر گرفتن کالاهای قاچاق و مسافری ۱۲

مشکل استاندارد محصولات کشاورزی نداریم

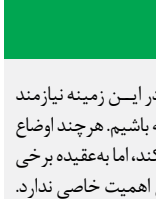
عضو هیات مدیره اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق ضمن تأکید بر اینکه هیچ مشکلی برای استاندارد محصولات کشاورزی ایران وجود ندارد، افزود: برخی از کالاها شامل استاندارد نمی‌شود و عراق برای ارزیابی و تأیید استاندارد برخی محصولات که شامل استاندارد می‌شوند، شرکتی را در ایران تأسیس کرده است. برای صادرات این کالاها تولیدکننده باید از قبل به این شرکت رجوع کند و اقدامات لازم را انجام دهد. در واقع اگر زمانی محصولات کشاورزی ما با توجه استاندارد نبودن برگشت بخورد، بهانه‌ای بیش نیست و معمولاً مشکل بعد از مذاکره برطرف می‌شود. موضوع در کل کیفیت نیست، بلکه اندازه و کیفیت بسته‌بندی است.

وی با اشاره به تلاش‌های لازم برای توسعه صادرات به عراق اظهار کرد: ایران در حال یافتن راهکاری است تا صادرکنندگان مجبور نشوند دلار فیزیکی را حمل و ریال دریافت کنند. اگر بانک مرکزی مانند افغانستان تمهیدی را فراهم کند که صادرکنندگان بتوانند با مراجعه به شعب بانک‌های ایرانی یا صرافی موردنظر بانک مرکزی در عراق،

حمید حسینی، عضو هیات مدیره اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق درباره ممنوعیت واردات ۹ محصول کشاورزی به عراق به **تجارت** گفت: ما در عراق با دو دولت سروکار داریم؛ دولت اقلیم و مرکزی. اعلام ممنوعیت‌ها معمولاً با دولت مرکزی است و اقلیم معمولاً تعرفه‌های واردات را در فصل‌های برداشت محصول کشاورزی افزایش می‌دهد که در این صورت، صادرات اقتصادی نیست. در واقع با پایان زمان برداشت محصول داخلی در همه کشورها واردات به کشورها ممنوع و بعد از گذشت مدتی دوباره آزاد می‌شود. کشاورزان دیگر با این موضوع کنار آمده‌اند و هر سال این اتفاق در کشور ما نیز رخ می‌دهد.

وی درباره آثار بد تصمیماتی اینچنینی بر عملکرد کشاورزان اظهار کرد: کشاورزان با بازارهای خارجی در ارتباط نیستند و تنها محصول خود را به تریمینال‌های مرزی ارسال می‌کنند و طرف عراقی در آنجا خرید می‌کند. این ممنوعیت‌های موقتی تأثیر چندانی ندارد؛ فقط عرضه داخل افزایش می‌یابد. میزان صادرات محصولات کشاورزی ما به عراق به حدی نیست که بگوییم ممنوعیت‌هایی که وضع می‌شود تأثیر زیادی بر عملکرد کشاورزان می‌گذارد.

فروش میدانی بار آسیب زنده است

تمام کشورها در بخش کشاورزی سختگیرانه عمل می‌کنند، چراکه این حوزه حوزه‌ای استراتژیک است و می‌خواهند حمایتی جدی از این بخش داشته باشند. از سوی دیگر طبقه کشاورز حساس است و شغلش وابستگی زیادی به وضعیت خاک، آب و... دارد. هرچند کل استراتژی که در بخش کشاورزی به کار گرفته می‌شود، ایرادات زیادی دارد، اما در مجموع به دلیل ارزش دلار در کشور ما ارزش کالاهای صادراتی برای کشورهای هدف می‌تواند جذاب‌تر باشد.

چرا صادرات برق را محدود نمی‌کنیم؟

سرپرست پیشین سازمان توسعه تجارت با اشاره به سهم زیاد گاز و برق در سبب محصولات صادراتی به عراق، در تشریح دلایل محدود نکردن صادرات برق به عراق با وجود کمبود در داخل اظهار کرد: این موضوع ناشی از جغرافیای تولید است.

شاید هزینه ارسال برق از منطقه‌ای به منطقه دیگر در داخل کشور سنگین‌تر از هزینه صادرات به کشور دیگر باشد. از سوی دیگر برای تأمین برق یک کشور تعهداتی بسیار محکم وجود دارد که نمی‌توان مانند صادرات سایر محصولات برای مدتی آن را متوقف کرد.

محمدرضا مودودی، سرپرست پیشین سازمان توسعه تجارت در گفت‌وگو با **تجارت** با اشاره به ممنوعیت واردات ۹ محصول کشاورزی به عراق گفت: در صادرات محصولات کشاورزی به عراق بیش از اینکه صادرات حرفه‌ای مطرح باشد، فروش «میدانی» مطرح است. صادرات موضوعی متفاوت از فروش کالا و کاملاً تخصصی است. برای عرضه کالای خود در یک بازار خارجی از ابتدا باید دانش حرفه‌ای چه در زمینه تولید و چه معرفی کالا در بازارهای بین‌المللی داشته باشید. در بازارهایی مانند عراق و افغانستان به دلیل سنتی بودن بازارها، ضرورت دستیابی به الزامات بین‌الملل را به عنوان پیش‌نیاز احساس نکردیم. وی ضمن تأکید بر اینکه ممنوعیت در بسیاری از موارد برای کنترل بازار است، افزود: متأسفانه بخش عمده‌ای از محصولات کشاورزی ما با این ناهماهنگی‌ها روبه‌رو می‌شوند. با این اتفاق، تولیدکننده مجبور است کالای خود را زیر نرخ عرضه کند و در نتیجه بازار کشور مقصد دچار تلاطم می‌شود. این موضوع باعث می‌شود مسئولان کشور مقصد ورود و برای آرامش بازار ممنوعیت‌هایی را لحاظ کنند. برای مثال در کشور ما در فصل برداشت برنج ایرانی، ممنوعیت واردات برنج ایجاد می‌شود.

طبقه کشاورز حساس است

مودودی با اشاره به حساسیت زیاد بخش کشاورزی برای دولت‌ها گفت:

کیما ملکی

عکس: **تجارت**

خوداتکایی تولید روغن تنها ۱۰ درصد!

دانه‌های روغنی در بین محصولات زراعی از اهمیت بسیار بالایی برخوردار هستند و پس از غلات، دومین ذخایر جهانی را تشکیل می‌دهند. دانه‌های روغنی مانند سویا، کلزا، پنبه دانه، آفتابگردان، زیتون، بادام‌زمینی و بسیاری موارد دیگر، در کشور تولید می‌شوند و در آینده‌ای نزدیک با رشد چشمگیر میزان تولید آنها تا ۱۴۰۴ روبه‌رو خواهیم بود، اما آمارهای فعلی تولید نشان می‌دهد که میزان خوداتکایی کشورمان به این محصولات، در حال حاضر تنها ۱۰ درصد است. انجام اصلاحات اقتصادی در کشور، مصرف روغن

کارشناسان در بررسی پیامدهای حذف ارز ترجیحی واردات نهاده‌های کشاورزی مطرح کردند

به زیان کشاورزی، به نفع محیط زیست

به‌شرطی تکنرخی شدن ارز واردات نهاده‌های کشاورزی منطقی است که دولت نیز در خرید تضمینی از کشاورزان جانب انصاف را رعایت و براساس نرخ تمام‌شده کود و سم به قیمت‌گذاری محصولات کشاورزی بپردازد

خطر فساد در کمین نهاده‌های مانده در گمرک

این فعال حوزه کشاورزی افزود: براساس آخرین آماري که اعلام شده، در بخش نهاده‌ها که شامل سم، کود و بذر است، بخش خصوصی نیز بر این اساس برای حفظ سالانه تولیدات کشاورزی باید حدود ۲۰۰ میلیون دلار سم، ۲۴۰ یا ۲۵۰ میلیون دلار کود و حدود ۱۴۰ یا ۱۵۰ میلیون دلار بذر سبزی و صیفی وارد کند. وی افزود: برای تامین ارز واردات باید حمایت دولت از بخش خصوصی با جدیت بیشتری دنبال شود. کل اعتبار موردنیاز برای واردات نهاده‌ها به ۵۰۰ یا ۶۰۰ میلیون دلار هم نمی‌رسد، اما درآمد حاصل از صادرات محصولات کشاورزی ممکن است به ۲ یا ۳ میلیارد برسد. باتوجه به این ارزآوری تملک تخصیص ارز مشخص نیست.

تضمین گیری پشت درهای بسته

رئیس انجمن سم و کود ایران با انتقاد از اینکه بخش خصوصی در تصمیم‌گیری‌های دولت حضور ندارد و بیشتر تصمیم‌گیری‌ها پشت درهای

رئیس انجمن سم و کود ایران در گفت‌وگو با **سنت**، با انتقاد از تخصیص نیافتن ارز برای تامین نهاده‌های کشاورزی طی ۴ ماه گذشته اظهار کرد: اکنون حدود ۴ ماه است که به نهاده‌های اصلی کشاورزی شامل سم، کود و بذر هیچ ارزی تخصیص داده نشده، حتی برخی تامین‌کنندگان با اعتبار خود، این نهاده‌ها را از کشورهای اروپایی، چین، هند و ژاپن وارد کرده، اما در گمرکات معطل مانده‌اند و در حال فاسد یا متروکه شدن هستند.

سیدمهدی حسینی در ادامه تاکید کرد: سوال این است که چرا بخش کشاورزی که چند صد برابر ارزی که احتیاج دارد، ارز حاصل از صادرات به کشور برمی‌گرداند و خودش غنی است، باید در فقر باشد و چرا باید ۴ میلیون کشاورز ۲۰ میلیون خانوار دراین‌باره بلا تکلیف باشند؟ آیا هدف این است که دوباره گندم وارد کنیم؟ در حالی که با نبود سم‌های علف‌کش و حشره‌کش برای گندم، ما ۳۰ الی ۴۰ درصد گندم را از دست می‌دهیم و همین امسال باید چند برابر ارز این را هزینه و گندم آماده وارد کنیم.

آزادسازی یارانه‌ها، راهکار توسعه‌ای بانک جهانی

یارانه‌ها را در دستور کار قرار دهند، می‌تواند به دلایل مختلفی موثر باشد. این دلایل حفظ محیط‌زیست، کاهش بار مالی برای دولت‌ها، افزایش بهره‌وری و در نهایت توسعه پایدار را ایجاد می‌کند.

صیادمنصور در ادامه با اشاره به آزادسازی نرخ ارز وارداتی به نهاده‌های کشاورزی خاطر نشان کرد: برای بررسی این موضوع، ابتدا باید دید چقدر آزادسازی یارانه‌ها در کشور ما موفق بوده است. وقتی روند آزادسازی نرخ ارز اختصاصی برای واردات نهاده‌هایی مثل کود و سم را طی ۲ دهه اخیر بررسی کنیم، متوجه می‌شویم که حذف ارز ترجیحی، اول از آفت‌کش‌ها شروع شد و بعد به کودهای شیمیایی رسید. اکنون به سمت تکنرخی شدن ارز وارداتی کامل نهاده‌ها می‌رویم. وی در ادامه، درباره تاثیر تکنرخی شدن ارز بر تولید محصولات کشاورزی گفت: باید بدانیم که برای تولید محصول چه المان‌هایی موثر و عوامل درگیر در تولید چه چیزهایی هستند تا بتوانیم نرخ تبدیل نهاده به محصول را دریاوریم. هدف اصلی کشاورز، دستیابی به کارایی اقتصادی یعنی به حداکثر رساندن سود است. منصور با اشاره به بررسی منابع تحقیقاتی در کشور

در ادامه، عبدالرضا صیادمنصور، صاحب کرسی کشاورزی ایران در جوامع بین‌المللی درباره وضعیت مصرف کود در ایران و مقایسه آن با سایر کشورهای دنیا به **سنت** گفت: براساس آمارهای بانک جهانی مصرف کود در دنیا، از سال ۱۹۷۰، مقدار مصرف کود ۶۸۱ کیلوگرم عنصر در هکتار بوده که این مقدار در سال ۲۰۲۰ به ۱۶۶۴ رسید است.

وی افزود: طبق آمار ثبت‌شده در ایران، از سال ۱۹۷۰ مقدار مصرف کود در ایران ۶۳ کیلوگرم در هکتار بوده که سال ۲۰۲۰ به ۶۸ کیلوگرم رسیده است. اگر مقدار مصرف فعلی را براساس آمار سال ۲۰۲۰ با دنیا مقایسه کنیم، متوجه می‌شویم که میانگین مصرف عنصر در دنیا ۱۴۶۴ کیلوگرم است. در حالی که این میزان در ایران معادل ۶۸ کیلوگرم است، یعنی چیزی حدود ۵۰ درصد دنیا مصرف کود در کشور داریم.

صیادمنصور درباره سیاست آزادسازی یارانه‌های تولید بخش کشاورزی اظهار کرد: این سیاست از سوی بانک جهانی به کشورهای عقب‌مانده و در حال توسعه همواره به‌عنوان راهکاری توسعه‌ای پیشنهاد شده، یعنی بانک جهانی معتقد است که اگر کشورها سیاست آزادسازی

این محصول به‌دلیل ارزان بودن و تخصیص ارز ترجیحی، واردات روغن از ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار تن به یک میلیون و ۴۰۰ هزار تن رسیده است که افتی معادل یک میلیون تن را نشان می‌دهد. به‌همین دلیل، با انجام این اصلاحات، سرانه مصرف ایران به ۱۵ کیلوگرم رسید. واردات روغن نباتی در فروردین امسال همانند ۹ ماه پایانی سال گذشته کاهش یافته است، به‌طوری که منطقی شدن مصرف خانوارهای ایرانی در پی معقول شدن نرخ این محصول سبب شده، با افت واردات روبه‌رو شویم.

خوراکی در ایران را منطقی کرده و آمارهای گمرک نشان می‌دهد به‌دنبال حذف ارز ترجیحی، واردات این محصول با کاهش ۲۶ درصدی مواجه شده است. به‌گزارش ایانا، ایران تا پیش از اصلاح ارز ترجیحی یکی از بزرگ‌ترین مصرف‌کنندگان روغن در دنیا به‌حساب می‌آمد، به‌طوری که سرانه مصرف روغن خوراکی به ۲۱ کیلوگرم رسیده و این میزان ۹ کیلوگرم بیشتر از مصرف جهانی بود. پس از اصلاح ارز ترجیحی با منطقی شدن مصرف و از بین رفتن قاچاق

موانع تولید کود و سم برداشته شود

براساس لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، نرخ کود و بذر از سال آینده مبتنی بر نرخ تمام‌شده و تکنرخی می‌شود. در این لایحه آمده است: «نهاده‌های کشاورزی (کود و بذر) اعم از تولید داخلی و وارداتی در سال ۱۴۰۲ تنها به نرخ‌های مبتنی بر نرخ تمام‌شده و تکنرخی و درباره اقلامی که در بورس کالا عرضه می‌شود، به نرخ‌های کشف‌شده در بورس عرضه می‌گردد.» وزارت جهاد کشاورزی موظف است حمایت‌های لازم از تولید محصولات اساسی کشاورزی را مشروط به مدیریت الگوی کشت و رعایت مقررات مربوط و در نظر گرفتن به بهبود بهره‌وری و کاهش مصرف آب در واحد محصول در سقف اعتبارات ردیف ذی‌ربط ذیل سرفصل ۵۲۰۰۰۰ جدول شماره (۹) این قانون به بهره‌برداران به عمل آورد.

در این باره **سنت** با گپ‌وگفتی با کریم رضا محمدی، بازرس اتحادیه گلخانه‌داران کشور و رئیس مرکز توان‌افزایی و مهارت‌آموزی کشاورزی

و منابع طبیعی غیردولتی تولید محصول سالم داشته است. این فعال کشاورزی بر رفع موانع تولید کود و سم داخلی تاکید دارد.

حذف ارز دولتی در واردات نهاده‌ها

و کود و سم چه تأثیری بر نرخ محصولات کشاورزی خواهد گذاشت؟

واردات نهاده‌ها و کود و سم کشاورزی با ارز تکنرخی باعث بالا رفتن نرخ محصولات کشاورزی خواهد شد. برای جلوگیری از بالا رفتن قیمت‌ها، باید نرخ این نهاده‌ها در بازار سیاه کنترل شود. از یک‌سک منظر، حذف ارز ترجیحی برای واردات کود و سم موردقبول است تا مصرف این نهاده کاهش یابد و محصولات به‌سمت ارگانیک شدن روند، اما برای بالا رفتن نرخ محصولات کشاورزی هم باید چاره‌ای اندیشید.

آیا تولیدکنندگان داخلی کود و سم می‌توانند نیاز کشاورزان را در این باره تامین کنند؟

بسیاری از تولیدکنندگان کود داخلی آمادگی تولید کود موردنیاز با نرخ کمتر را دارند که در این صورت پیش‌بینی می‌شود مصرف سم و کود شیمیایی ۱۰ تا ۱۵ درصد کاهش یابد، اما لازمه تولید داخل رفع موانع تولید است. کودهای وارداتی و برندهای اروپایی بیشتر شیمیایی هستند، اما کودی که ما تولید کرده‌ایم، بر مبنای شاخص‌های محیط‌زیستی و بر پایه مواد معدنی بوده که از نظر قیمتی هم بسیار مناسب است و از آن سو، افزایش محصول و سلامت محصول را برای کشاورز در بر خواهد داشت.

آیا کشاورزان از کودهای داخلی جایگزین، استقبال خواهند کرد؟

ظرفیت خوبی در کشور برای تولید کودهای بیولوژیک و معدنی وجود دارد. تاکنون نیز تولیداتی در این‌باره انجام شده که دولت باید مجوزهای لازم را برای تولید انبوه صادر کند. برای بررسی میزان کیفیت محصول نهایی باید آنالیز محصول تولیدی بررسی و مانده سموم و نیترات و ... محاسبه شود. اما از طرفی کشاورزان به سیستم رفکار سنتی در استفاده از کود و سموم شیمیایی عادت کرده‌اند و حتی به کود هم نمی‌گویند. اگر در این زمینه اطلاع‌رسانی درستی به کشاورزان انجام شود و تولیدکنندگان داخلی کود و سم نیز مورد حمایت معنوی قرار گیرند، با استفاده از کود و سم داخلی حداقل ۸۰ درصد مصرف کود شیمیایی در کشور کاهش خواهد یافت.

آیا برنامه‌ریزی‌های کافی برای حذف کودهای شیمیایی انجام شده است؟

اگر این کود را به یک‌باره حذف شود، ممکن است تناژ تولید محصولات کشاورزی کاهش یابد. در صورت کمبود محصول باید به‌سمت واردات آن برویم. پیشنهاد من این است که برای این کار، باید با برنامه‌ریزی دقیق و جایگزینی سیاست حفظ تناژ و کیفیت محصول پیش رویم. برای مثال، ما اکنون حدود ۳ هزار میلیون دلار واردات کود و سم داریم که ۲ هزار میلیون دلار آن سهم بخش خصوصی و هزار میلیون دلار آن را بخش دولتی وارد می‌کند. در این فرآیند می‌توان واردات بخش دولتی را متوقف کرد و همین هزینه به حمایت از تولیدات داخلی کود و سم و معرفی آن به کشاورزان اختصاص یابد. این مبلغ را می‌توانند به‌عنوان یارانه به کشاورز برای خرید کود و سم داخلی اختصاص دهند. در این صورت کم‌کم مصرف داخلی کود و سم در میان کشاورزان ترویج پیدا می‌کند. باید از ظرفیت‌های داخلی کود و سم استفاده کرد تا طی یک برنامه ۵ ساله، ۷۰ درصد مصرف کود شیمیایی و سم وارداتی را کاهش داد.

گروه کشاورزی
editor@smtnews.ir

بسته با حضور نمایندگان شرکت‌های دولتی انجام می‌شود، خاطر نشان کرد: این کار مخالف اصل ۴۴ قانون اساسی است که این جلسات با نظر فعالان شرکت‌هایی برگزار شود که چند صد برابر فعالان شرکت‌های خصوصی هزینه دارند و کیفیت کالای آنها مشخص نیست.

حسینی با تاکید بر اینکه با تکنرخی شدن ارز واردات نهاده‌ها ممکن است تا ۴۰ درصد صادرات محصولات کشاورزی از دست برود، ادامه داد: صادرات محصولات کشاورزی ارزآوری دارد، در حالی که با این کار ۳۰ تا ۴۰ درصد صادرات محصولات کشاورزی زیرسوال می‌رود. وی با اشاره به تکیه بخش کشاورزی به کشت سنتی و تاثیر استفاده از کود در افزایش تناژ تولید افزود: کاهش استفاده از سم و کود، منجر به کاهش تولید می‌شود و در نهایت، نرخ محصولات در بازارهای داخلی نیز به‌شدت بالا می‌رود.

جالش‌های توزیع کود یارانه‌ای

این متخصص حوزه کشاورزی در ادامه با اشاره به چالش‌های جدی در بخش توزیع کود گفت: در اجرای این فرآیند، با چالش‌هایی مواجهیم که یکی از مهم‌ترین آنها کیفیت این مواد است. می‌توان گفت براساس آزمایش‌هایی که انجام شده، در بسیاری از موارد از کودهایی استفاده می‌کنیم که فاقد استانداردهای لازم هستند. وی افزود: چالش دوم در موضوع توزیع یارانه‌ای این است که با نبود توزیع مناسب جغرافیایی و زمانی کود به کشاورزان روبه‌رو هستیم. برای مثال، زمانی که کشاورز به کود نیاز دارد، به دستش نمی‌رسد و با فوت زمان، کود اختصاصی را باید برای سال بعد نگه دارد. گاهی از نظر جغرافیایی، مقدار کودی که کشاورز نیاز

ایجاد بازار سیاه با توزیع نامناسب کود

صیاد منصور با بیان اینکه توزیع نامناسب سهمیه کود، بازار سیاه ایجاد می‌کند، تاکید کرد: این موضوع یکی از تبعات جدی توزیع نامناسب کود یارانه‌ای است. این فعال کشاورزی در پایان گفت: در مجموع تکنرخی شدن ارز و حذف یارانه کود در کوتاه‌مدت باعث کاهش عملکرد کشاورزان می‌شود، اما گریز و چاره‌ای جز این نیست که بتوانیم کم‌کم بازار آزاد برای واردات نهاده‌های کشاورزی ایجاد کنیم تا کشاورزان نیز به‌نحو احسن از نهاده‌ها استفاده کنند. شاید در سال‌های اول با مشکلات جدی در این راه مواجه شویم، اما به تدریج باید به‌راهی برویم که کشورهای پیشرفته دنیا هم اکنون رفته‌اند.

آن نداشته باشیم و کشاورز را سردرگم کنیم. نایب رئیس نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی تهران درباره نقش نهاده‌های دولتی برای ساماندهی کشاورزان گفت: متأسفانه سازمان جهاد کشاورزی به‌نوعی کشاورز را به حال خود رها کرده است و کشاورز مجبور شده، به سمت راه‌های جایگزین و بهتر برود. قلی‌یان در پایان تاکید کرد: اگر قرار است نرخ ارز واردات کود آزاد شود، باید استفاده از کودهای تک‌عنصر مثل اوره برای کشاورز ممنوع شود و کودهای چندعنصر به اضافه کاتالوگ و نحوه مصرف آن در اختیار کشاورز قرار بگیرد. علاوه بر آن، اتحادیه‌ها و سمن‌ها شکل واقعی به خود بگیرند و با کشاورزان ارتباط مستقیم داشته باشند و دولت تاحدودی در تصمیم‌گیری برای کشاورز کناره‌گیری و دستش را از جیب کشاورز خارج کند.

ضرورت تکنرخی شدن کود و سم

فرقی نمی‌کند که برای مثال، کود اوره کیلویی ۱۵۰ هزار یا هزار و ۵۰۰ تومان باشد. برای اینکه دست‌شان در جیب خودشان است و می‌دانند محصول‌شان را کجا و با چه نرخی بفروشند و با کشاورزی روز دنیا آشنایی دارند. **نابودی محیط‌زیست با سم و کود ارزان** قلی‌یان با بیان اینکه مشکلی که برخی کشاورزان ما دارند، این است که انتظار دارند سم و کود ارزان در اختیار آنها قرار بگیرد، ادامه داد: این مسئله باعث نابودی خاک و محیط‌زیست می‌شود. به‌اعتقاد من، کود اوره باید از کشاورزی ما حذف شود و کودهای گیاهی که پایه گیاهی دارند و با ذر بسیار کم مصرف شوند و بهتر آن است که این کودهای گیاهی با نرخ آزاد در اختیار کشاورزان قرار گیرند. این گیاه‌پزشک افزود: البته این کار به‌شرطی اتفاق می‌افتد که علم آن را هم در اختیار کشاورز قرار دهیم. نباید کود اوره را حذف کنیم و جایگزینی برای

هدررفت منابع آبی کنترل شود

علی اکبر جافی
کارشناس محیط زیست

متوسط بارندگی در ایران یک‌سوم متوسط بارندگی جهانی است، اما سرانه مصرف آب در ایران نیز وضعیت مناسبی ندارد. براساس گزارش‌ها، سرانه مصرف آب در کشور ۲۵۰ لیتر نفر در روز است، در حالی که سرانه مصرف آب در جهان ۱۵۰ لیتر نفر در روز است.

کشور ما از دیرباز با مشکل کم‌آبی دست‌وپنجه نرم کرده و این موضوع تازگی ندارد؛ اما در چند سال اخیر عوامل متعددی در تشدید بحران آبی در کشور دخیل بوده‌اند که افزایش سرانه آب یکی از آنها است.

فرهنگ‌سازی غلط در کنار رشد بی‌رویه جمعیت سبب شده تا مصرف آب در بخش‌های مختلف از حد استاندارد خارج و چند برابر کشورهای دیگر شود.

از سوی دیگر، فرسودگی سیستم آبرسانی شهری از دیگر عواملی است که باعث هدررفت منابع آبی در کشور شده است.

همه ما در طول زندگی خود بارها شاهد فوران آب از لوله‌ها و مخازن آبی در شهرها بوده‌ایم که باعث هدر رفتن آب شیرین شده و خسارت‌های زیادی را به بار آورده است.

علاوه بر این، وقوع خشکسالی‌های نسبتاً طولانی‌مدت در کشور و همچنین افزایش گرمای کره زمین که نه‌تنها ایران بلکه بسیاری از کشورهای جهان را تحت‌تأثیر خود قرار داده، بحران کم‌آبی را تشدید کرده است.

ایران کشوری است که بخش قابل‌توجهی از مناطق آن در گذشته هم در تنش آبی قرار داشت و امروز طبیعی است که در شرایط فعلی دامنه این تنش گسترش پیدا کند.

تغییرات جوی و آب‌وهوایی در سال‌های اخیر، میزان بارش برف و باران را به‌شدت کم کرده و کشور را به مرز خشکسالی کشانده است.

خشکسالی به‌طور کلی با کاهش بارش باران شروع می‌شود که افزایش تبخیر آب و استفاده بیش‌ازحد از منابع آبی نیز آن را تشدید می‌کند.

متأسفانه در کشور ما مدیریت انرژی و منابع آبی نتوانسته با بحران‌های موجود مقابله کند؛ اتفاقی که در کشورهای‌های همسایه با آن بهتر برخورد شده و روند مناسب‌تری در مقایسه با ما داشته است.

در حال حاضر کشوری مثل عربستان از شیرین‌کننده‌های فوق‌پیشرفته برای شیرین‌سازی آب دریاها استفاده می‌کند، اما ما با استفاده از آب شرب برای مصرف بخش کشاورزی و صنعتی این سرمایه ملی را هدر می‌دهیم.

اگرچه ایران از اواخر دهه ۷۰ وارد تنش آبی شده، اما مدیریت منابع آب چندان به نتایج خوبی نرسیده است؛ قطع زنجیره‌های آب در ایران می‌تواند نشانه روشنی از این موضوع باشد.

سدسازی بی‌رویه از یک‌سو و انتقال آب و فعالیت‌های صنایع از سوی دیگر، مدیریت منابع آب در ایران را زیرسوال می‌برد.

آثار خشکسالی و نبود مدیریت مناسب در ایران تنها به قطعی آب محدود نمی‌شود. سلسله‌ای از بحران‌ها به‌دنبال بحران آب در کشور رخ می‌دهد.

فرونشست زمین، گسترش بیابان‌ها، تشدید آتش‌سوزی‌ها، مهاجرت و... تنها بخشی از آثار این بحران است.

اکنون موضوع فرسایش خاک، آلودگی آب‌وهوا، نابودی جنگل‌ها و... کشور را در مسیر یک فاجعه زیست‌محیطی قرار داده است که تمامی این چالش‌ها از سیاست‌های غلط و مدیریت‌های اشتباه سرچشمه می‌گیرد.

اگر این وضعیت تداوم پیدا کند و برای حل آن چاره‌جویی نشود، در آینده‌ای نه‌چندان دور، تمامی منابع کشور نابود می‌شود و دیگر فرصتی برای جبران نمی‌ماند.

رشد ۵۰.۸ درصدی تولید صنایع با تامین برق

به گفته سخنگوی صنعت برق، امال برنامه تامین برق پایدار صنایع انرژی مثل سسال گذشته است و حتی صنایعی که طی این مدت نسبت به احداث نیروگاه اقدام کرده‌اند، از معافیت کامل در برنامه‌های مدیریت مصرف برخوردار هستند. به گزارش ایرنا از شرکت مدیریت شبکه برق ایران، مصطفی رجبی‌مشهدی در پاسخ به ابهام برخی خبرنگاران درباره سهمیه‌بندی صنایع فولاد و سیمان، افزود: امسال نیز برنامه تامین برق پایدار صنایع که غالباً مشترک شرکت‌های برق منطقه‌ای هستند، طبق برنامه، تامین انرژی خواهد

انرژی

شد و مشکلی در تامین برق‌شان نداریم. وی تصریح کرد: برنامه تامین انرژی صنایع که در سال گذشته انرژی تحویلی آنها به‌نحوی تامین شد که رشد تولید بیش از ۱۳ درصدی داشتند، امسال نیز ادامه دارد و از طرفی، انرژی تحویلی صنایع سیمانی نیز بیش از میزان توافق شده در ماه بوده است؛ برای این اساس، طی اسفند و فروردین گذشته، نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۰، صنایع بورسی به‌ترتیب ۹.۴ و ۵.۸ درصد رشد تولید را تجربه کردند. سخنگوی صنعت برق گفت: رشد تولید بخش محصولات فلزی در فروردین سال ۱۴۰۲

سیاست‌های مرتبط با منابع آبی را بررسی کرد

کشاورزی، تشنه‌ترین صنعت ایران

این یک واقعیت است که کشور ما در یک کمربند خشک جغرافیایی واقع شده است؛ اما می‌توانیم با استفاده درست از ظرفیت‌های موجود مشکل کم‌آبی را برای همیشه ریشه‌کن کنیم

آمارها نشان می‌دهد که با وجود هشدارها نسبت به مصرف بالای آب در مصارف شهری، بیش از ۹۰ درصد از منابع آب در بخش کشاورزی مصرف می‌شود که در صورت مدیریت بهینه در این حوزه می‌توان تا اندازه زیادی از ابعاد بحران کم‌آبی کم کرد. ایران از جمله کشورهای است که در دهه‌های گذشته همواره با بحران کم‌آبی روبرو بوده و براساس گزارش سازمان‌های مختلف بین‌المللی ممکن است در کمتر از ۳۰ سال آینده بحران آبی شدیدی را تجربه کند.

برخی کارشناسان، اقلیم و شرایط آب‌وهوایی ایران را مهم‌ترین دلیل بالا بودن مصرف آب در بخش کشاورزی می‌دانند؛ وجود بیابان‌های گسترده و دشت‌های کویری ناشی از واقع شدن ایران در منطقه خشک و نیمه‌خشک این کره خاکی، زمین آن را به زمینی تشنه و سیری‌ناپذیر تبدیل کرده است.

وابستگی بیش از اندازه روستاها و شهرهای کوچک به اقتصاد مبتنی بر کشاورزی هم از عوامل مهم و تأثیرگذار بر میزان افزایش مصرف آب در بخش کشاورزی است. کشت به روش‌های سنتی، مدیریت غلط و نبود آموزش‌های لازم از مهم‌ترین عواملی است که میزان مصرف آب را در این بخش به‌صورت چشمگیری افزایش داده که **سازمان** در این گزارش از نگاه کارشناسان به بررسی آنها پرداخته است.

برداشت بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی برای کشاورزی

و پس‌اب بخشی از امور زیربنایی ابلاغ‌شده در این سیاست‌گذاری است. سیاست‌گذاری‌ها درباره منابع آبی کشور باتوجه به حساسیتی که در حوزه آب وجود دارد، باید خیلی قوی‌تر باشد و باید برای هر قطره آب برنامه داشته باشیم. مصرف آب باید به‌صورتی مدیریت شود که دچار بحران نشویم. در این زمینه، می‌توانیم خیلی فعال‌تر عمل کنیم و امید است دولت با برنامه‌هایی که در این زمینه دارد، بتواند بسیار موفق عمل کند.

باید احکام این طرح به‌درستی اجرائی شود. اصلاح الگوی کشت باتوجه به مزیت‌های منطقه‌ای و منابع آبی و با اولویت‌بخشی به تولید کالاها راهبردی کشاورزی، استقرار نظام مدیریت یکپارچه منابع آب کشور، افزایش بهره‌وری حدود ۵۰ درصدی آب کشاورزی، کنترل و مدیریت آب‌های سطحی، افزایش منابع زیرزمینی آب از طریق آبخیزداری و آبخوانداری و برنامه‌ریزی برای دستیابی به سایر آب‌ها و بازچرخانی آب‌های صنعتی

از اواسط دهه ۵۰ به‌ویژه از اوایل دهه ۷۰ تاکنون، کسری مخزن و فشار به آب زیرزمینی عمدتاً در کشاورزی ما مصرف می‌شود. ناسازگاری توسعه پایدار با شرایط اقلیمی و زیست‌محیطی کشور منجر به چالش‌هایی شده است که در شهرها و استان‌های مختلف در قالب قطعی آب با آن روبرو هستیم. باتوجه به شرایط موجود به موضوع آب در برنامه هفتم توسعه به‌عنوان فصل برجسته پرداخته شده است. در این‌باره در کنار عزم مردم و تلاش‌های مسئولان،

متأسفانه کشور با سیاست‌های مدیریتی ناهمگون و بدون در نظر گرفتن میزان ظرفیت اقلیمی خود، با اقداماتی نظیر رشد جمعیت، برداشت‌های بی‌رویه از منابع آب زیرزمینی، توسعه کشاورزی و برداشت محصولاتی که نیاز استراتژیک ما نیستند، به توسعه ناپایدار دچار شده است. استفاده از منابع زیرزمینی برای کشاورزی باعث شده، مقدار زیادی از ذخایر آبی ما صرف این دست از محصولات شود.

به ظرفیت‌های آبریز کشور توجه شود

آبخیزداری، منابع خودمان را تقویت کنیم، چرا که باید آبی باشد تا به بخش‌های مختلف تخصیص دهیم. دوم اینکه برداشت از آب‌های زیرزمینی و سطحی کشور را با کمک نهادهای ذی‌ربط کنترل و مدیریت کنیم؛ زیرا همان‌طور که قبل‌تر بیان شد، ما با همین ظرفیت آبی موجود هم می‌توانیم بسیاری از بخش‌ها را سیراب کنیم و از زیر سایه کم‌آبی و خشکسالی بیرون بیاوریم.

است که باید موردتوجه قرار بگیرد. متأسفانه در بیشتر مزارع کشاورزی ما هیچ فکری به حال آموزش صحیح کشاورزان نشده و تا زمانی که این چالش به‌نوبه خود باقی است، روش‌های قدیمی و منسوخ‌شده، اجازه ورود روش‌های جدید را نمی‌دهند. موضوع آخر که در راستای بهینه‌سازی مصرف آب باید موردتوجه قرار بگیرد، بحث نحوه استفاده از آب‌های زیرزمینی است که اهمیت بسزایی دارد. متأسفانه ما در کشورمان در راستای استفاده از آب‌های زیرزمینی با مشکلات بسیار جدی و بغرنجی مواجهیم. این موضوع به‌قدری حاد است که در برخی شهرهای کشور با فرونشست زمین روبرو هستیم. زمانی که ما از ذخایر آب‌های زیرزمینی بی‌رویه استفاده می‌کنیم، حالت فشرده و کمپکت ایجاد می‌شود، به این صورت که حفره‌های زیرزمینی دیگر قابل‌استفاده نیستند و برای همیشه نابود می‌شوند.

راه نجات از بحران کم‌آبی

نجفی‌حاجی‌پور خاطر نشان کرد: با نتیجه‌گیری از مطالب گفته‌شده درمی‌یابیم که کشور ما با بحران جدی آب روبرو است که ما با چند روش می‌توانیم این چالش‌ها را حل کنیم؛ یکی اینکه با روش‌های

که نسبت به میانگین جهانی رقم بسیار بالایی است. در دنیا روش‌های سنتی کشت نظیر غرقایی چندین سال است که منسوخ شده، اما در بیشتر مزارع کشاورزی ما این روش ادامه دارد. در واقع به‌قدری آب با می‌ماند تا مزرعه غرق آب شود. اکنون زمان این رسیده است روش‌های نوین جایگزین روش‌های قدیمی‌تر شود و آبیاری قطره‌ای و بارانی، جایگزین روش‌های منسوخ‌شده شوند. خوشبختانه استفاده از روش‌های بهینه و جدید برای آبیاری در کشور ما شروع شده، اما آن‌طور که باید رشد نداشته است. متأسفانه راندمان کشاورزی در کشور ما پایین است و نیاز به اصلاح دارد.

نخستین موضوع مشترک در رابطه با بهینه‌سازی مصرف آب، برنامه‌ریزی است. زمانی که ما تصمیم می‌گیریم برای مصرف آب تصمیم‌گیری کنیم، باید به ظرفیت‌های اکولوژیکی رودخانه‌ها و منابع آبی توجه داشته باشیم؛ چرا که نمی‌توانیم بدون این کار اقدام به برداشت و مصرف بی‌رویه منابع آبی کنیم. وی در ادامه افزود: موضوع بعدی، بازنگری در تخصیص‌ها در حوزه مصارف آب کشور است که از اهمیت زیادی دارد. در حال حاضر بیش از ۹۰ درصد منابع آبی کشور ما در حوزه کشاورزی مصرف می‌شود

دلاور نجفی‌حاجی‌پور، معاون اسبق محیط‌طبیعی سازمان محیط‌زیست در رابطه با تأثیر مصارف کشاورزی بر بحران آبی‌های کشور به **سازمان** توضیح داد: برای حل مشکل کم‌آبی باید برای هر کدام از حوضه‌های آبریز کشور فکر جداگانه‌ای کرد و نمی‌شود با یک راهکار مشابه تمام چالش‌ها را از پیش‌رو برداشت. برای مثال، اقداماتی که برای حوضه آبریز دریاچه ارومیه انجام می‌گیرد، برای حوضه آبریز کارون و زاینده‌رود مناسب نیست؛ اما در رابطه با استفاده بهینه از آب، ۴ نکته به‌طورمشترک وجود دارد و مابقی روش‌های موجود، مختص به حوزه‌های مختلف است.

نخستین موضوع مشترک در رابطه با بهینه‌سازی مصرف آب، برنامه‌ریزی است. زمانی که ما تصمیم می‌گیریم برای مصرف آب تصمیم‌گیری کنیم، باید به ظرفیت‌های اکولوژیکی رودخانه‌ها و منابع آبی توجه داشته باشیم؛ چرا که نمی‌توانیم بدون این کار اقدام به برداشت و مصرف بی‌رویه منابع آبی کنیم.

وی در ادامه افزود: موضوع بعدی، بازنگری در تخصیص‌ها در حوزه مصارف آب کشور است که از اهمیت زیادی دارد. در حال حاضر بیش از ۹۰ درصد منابع آبی کشور ما در حوزه کشاورزی مصرف می‌شود

اگر آب را به‌عنوان یک نیاز حیاتی در نظر بگیریم و موضوع کشاورزی را به‌صورت مدرنیته اجرایی کنیم، در بحث آب شرب مشکلی نخواهیم داشت

خواهد داشت. متأسفانه هر موضوع و تغییری در این حوزه، با مقاومت روبرو است. کشاورزان خیلی تمایل به موضوعات مطرح‌شده ندارند. در چنین مواقعی، باید دولت ورود کند و تسهیلاتی را برای کشاورزان در نظر بگیرد، اقداماتی که در برنامه توسعه هفتم نیز به آن پرداخته شده و امید است رنگ اجرایی به خود بگیرد.

موضوعی، به‌شدت کار ما را سخت خواهد کرد، زیرا کشور ما به‌دلیل گستردگی و تراکم جمعیتی بالا، هزینه‌های استحصال آب زیادی به‌همراه دارد. و باید هرچه زودتر ابلاغ الگوی کشت را در نظر بگیریم.

یزدانی در پایان تصریح کرد: اگر آبی که در کشاورزی استفاده می‌شود، عمده مصرف ما را در بر می‌گیرد، پس بهتر است مکانیزه شود و فرسودگی شبکه‌های انتقال، به‌ویژه در انتقال آب‌های کشاورزی رفع شود، امکان به‌وجود آمدن شرایط بهتر در حوزه آب وجود

نحوه مصرف آب بهینه شود

آب، یک نیاز حیاتی

این کارشناس خاطر نشان کرد: اگر آب را به‌عنوان یک نیاز حیاتی در نظر بگیریم و موضوع کشاورزی را به‌صورت مدرنیته اجرایی کنیم، در بحث آب شرب مشکلی نخواهیم داشت. از طرفی، ضرورت دارد ما در بخش عمده کشور، باتوجه به پراکندگی جمعیتی که وجود دارد، مشکل آبرسانی را حل کنیم. در بحث آبرسانی، ۲ مقوله آبرسانی در بخش کشاورزی برای تولید و آبرسانی برای مصرف وجود دارد. چنین بخش کشاورزی بهینه شود.

وی افزود: طرح ابلاغ الگوی کشت، امری حیاتی است که از موضوع آب برای ما دارای اهمیت بیشتری است و دولت باید به این موضوع اعمال‌نظفد کند. باید چنین اقدامی در سال‌های قبل اتفاق می‌افتاد، اما با این‌وجود، ابلاغ چنین موضوعی بسیار دارای اهمیت است. عواملی مانند افزایش جمعیت، صنعتی شدن، افزایش آلودگی‌های زیست‌محیطی، انتشار آلاینده‌ها در هوا، افزایش دما، اختلال در قوانین طبیعی، بنزین و... از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار در حوزه آب هستند. چنین عواملی سبب می‌شوند تا اکوسیستم دستخوش تغییر شود.

سخن پایانی

در کشاورزی توجه شده است. سیاست‌گذاری‌ها درباره منابع آبی کشور باتوجه به حساسیتی که در حوزه آب وجود دارد، باید خیلی قوی‌تر باشد و باید برای هر قطره آب برنامه داشته باشیم، به‌صورتی باید مصرف آب مدیریت شود که دچار بحران نشویم. در این زمینه، می‌توانیم خیلی فعال‌تر عمل کنیم و امید است دولت تسهیلاتی با برنامه‌هایی که در این زمینه دارد، بتواند بسیار موفق عمل کند.

به اهمیت موضوع کم‌آبی در سطح ملی و بین‌المللی توجه به فاکتورهای موثر بر میزان مصرف بهینه آب در بخش‌های مختلف از جمله مصرف خانگی و کشاورزی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. متأسفانه در کشور ما هنوز استفاده مطلوب از آب به‌شکل یک فرهنگ جایگاه خود را پیدا نکرده است. مجموعه اقداماتی که تاکنون در کشور در ارتباط با تامین آب انجام شده، عمدتاً در زمینه مدیریت تولید و عرضه آب بوده و کمتر به موضوعات کلانی همچون شیوه صحیح آبیاری

یک استاد دانشگاه تهران در گفت‌و‌گو با **سمنت**:

مزدبگیران چاره‌های جز صبوری ندارند

عکس: سمنت

وقتی کشوری دچار بحران تورم است، دیگر نیازی نیست دنبال جهش قیمت‌ها بگردند، زیرا این روند به‌رحال بر اقتصاد حاکم خواهد شد و خود را نشان می‌دهد

و هزینه‌ها چگونه تامین شوند تا نرخ تورم به‌تدریج به رقم موردنظر برسد. این در حالی است که چنین چیزی تنها زمانی ممکن می‌شود که سیاست‌گذاری‌های لازم را انجام دهند.

من هنوز لایحه برنامه هفتم را نخوانده‌ام و نمی‌دانم بر مبنای چه برنامه و چه نگاه ریاضیاتی (به‌قول اقتصاددانان ریاضی‌سنجی) رسیدن به رقم ۹ درصد مدنظر برنامه‌ریزان بوده است. بدون یک مدل اقتصادی مدون هم می‌توان ارقامی را طرح کرد و به‌جای ۹ درصد بگویند ۶ درصد. باید افراد آشنا به اقتصاد و برنامه‌ریزی اقتصادی این مدل را ببینند تا وقتی صحبت می‌کنند بر مبنای آن بتوانند از اهداف دفاع و دیگران را هم نسبت به روند مثبت برنامه قانع کنند.

این روزها بحث فقر و عدالت اجتماعی داغ است. یکی از اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام گفته حدود ۲۰ میلیون نفر از جمعیت کشور در تامین نیازهای اولیه زندگی دچار مشکل هستند. عده‌ای هم می‌گویند تا زمانی که اقتصاد روی دور رونق نیفتاد، رفاه اجتماعی مسئله‌ای مبهم نخواهد بود. مردم فقیر تا چه زمانی باید منتظر روی ریل افتادن، لکوموتیو اقتصاد باشند؟

هنگامی که یک مریض را برای عمل جراحی آماده می‌کنند، قبل از هر چیز باید وضعیت او را هم تثبیت کنند. کسی ندیده که بیماری در حال خونریزی باشد و در بیمارستان به‌جای بند آوردن خونریزی، بروند سراغ ترمیم زخم‌های سطحی بدنش. وقتی از تورم ۵۰ درصدی حرف می‌زنیم یعنی اقتصاد به ثبات نرسیده و بی‌ثبات‌تر از گذشته هم شده است. من فکر نمی‌کنم موضوع عدالت اجتماعی و بازتوزیع ثروت در جامعه را باید به دوران رونق و ثبات موکول کرد، زیرا رونق و ثبات محصول احساس عدم تبعیض است. در جامعه‌ای که فقر و فاصله طبقاتی روز به روز گسترش پیدا می‌کند، رسیدن به دوره ثبات واقعی، بدون رفع این مسئله ممکن نیست.

همین امروز، باوجود خزانه نسبتاً خالی کشور هم می‌توان سیاست‌هایی را اجرا کرد که از افزایش فاصله طبقاتی جلوگیری و راه را برای گسترش عدالت اجتماعی هموار می‌کند. از جمله اصلاح نظام مالیاتی می‌تواند دولت را در دستیابی به درآمدهای پایدار به موفقیت برساند و هم‌زمان نیز با اجرای برخی از جهت‌گیری‌های مالیاتی، می‌توان معیشت فرودستان را بدون استفاده از ابزارهای تورم‌زا، بهبود بخشید.

تا دیر نشده باید بجنبیم. با سرعتی استثنایی دست به کار شدند و در همان ۲۰ روز اول فروردین مجوز افزایش قیمت‌ها را گرفتند. به این ترتیب وضعیتی رقم خورده که به‌نظر می‌رسد روند شتابان قیمت‌ها حتی در تعطیلات سال نو هم تداوم داشته است.

به هر روی باز هم تاکید می‌کنم جز تعدادی از کالاها، افزایش نرخ دیگر کالاها از هیچ منطقی جز سودپرستی افراطی، تبعیت نمی‌کند و نباید به آن اجازه بروز می‌دادند. در یک وضعیت تورمی هر کدام از بخش‌ها که بتوانند، با افزایش قیمت، تلاش می‌کنند بار تورم را به دوش حلقه‌های ضعیف‌تر بیندازند. در این میان تنها گروهی که چاره‌ای جز تحمل و صبر ندارد، گروه کارگر و کارمند هستند. آنها طبق قراردادهای کوتاه‌مدت چندماهه، مشغول کار می‌شوند و دیگر امکان افزایش حقوق متناسب با هزینه‌ها را ندارند. حتی هنگامی که نرخ تورم کشور به بیش از ۵۰ درصد می‌رسد، حاضر نیستند دست‌مزد مزدبگیران را به اندازه تورم افزایش دهند، به همین دلیل امروز، تقریباً کل سبد هزینه خانوارهای مزدبگیر از مواد غذایی و مسکن پر کرده و دیگر نیازها جایی در آن نیافته‌اند.

هزینه تورم مانند مالیاتی است که ثروتمندان و فرادستان از طبقه کارگر و مزدبگیر می‌گیرند که بر این اساس ثروت ثروتمندان بیشتر می‌شود و فقر فرودستان هم افزایش می‌یابد. یک ثروتمند هم به اندازه افراد دیگر جامعه غذا می‌خورد؛ ممکن است گوشت یا مواد غذایی باکیفیت‌تر مصرف کند اما بیش از ۳ درصد غذا نمی‌خورند. حال آنکه دارایی‌هایش در دوره تورمی بدون هیچ فعالیتی، تقویت می‌شود. در مقابل مزدبگیران از داشتن دارایی‌هایی چون مسکن، خودرو یا دلار، بی‌بهره‌اند و چاره‌ای ندارند جز اینکه تمام مزد خود را صرف نیازهای اولیه کنند. نیازهای غذایی را هم نمی‌توان پیش‌خرید و انبار کرد، چون آنها تاریخ انقضا دارند و باید روزانه خرید و مصرف شوند.

در برنامه هفتم توسعه، تاکید شده تا پایان این برنامه باید نرخ تورم به ۹ درصد برسد. این رقم تا چه حد امکان تحقق دارد؟

واقعیت این است که در برنامه‌های توسعه باید برای شاخص‌های کلان کشور هم برنامه‌ریزی کرد، اما این مهم باید از طریق مدل‌هایی به‌دست بیاید که بتواند اهداف مشخص خود را به‌صراحت بیان و احتمالات مختلف را در نظر بگیرد. در این مدل متلا گفته می‌شود باید درآمد حاصل از صادرات چقدر افزایش پیدا کند

است. همان‌طور که گفتیم من این موضوع را به حرص و سودپرستی سرمایه‌داران و صاحبان صنایع مربوط می‌دانم که برای سود بیشتر خود، آن هم از کارهایی که خلاقانه نیست، هر کاری انجام می‌دهند.

در افزایش نرخ برخی از کالاها از جمله خودرو، دولت به خودروسازان چراغ سبز نشان داده است. نقش قوه مجریه را در این میان چقدر تعیین‌کننده می‌دانید؟

خیر؛ زیرا این مسئله در میان‌مدت خود را نشان می‌دهد. می‌دانند اقتصاد چقدر شرطی شده و همان افرادی که در فروردین اجازه افزایش قیمت‌ها را دادند باید امروز تبعات این تصمیم خود را هم پذیرا باشند.

برخی می‌گویند قیمت‌ها در یک اقتصاد باید به تعادل برسد و به همین دلیل افزایش نرخ یک کالا بر کالاهای دیگر اثر دارد. این استنتاج برای شرایط امروز ایران کارکرد دارد؟

خیر؛ زیرا این مسئله در میان‌مدت خود را نشان می‌دهد. وقتی به یکباره هم‌زمان کالاها و خدمات نامربوط به هم گران می‌شوند، مسئله توازن قیمت‌ها در یک اقتصاد نیست. به کشورهای اروپایی نگاه کنید؛ سال گذشته آلمان پس از ۴ دهه دوباره تورم ۶ درصدی را تجربه کرد، اما این تورم ناشی از افزایش نرخ همه کالاها و خدمات نبود، بلکه نرخ گندم یا هزینه انرژی افزایش پیدا کرد. پس از اینکه از تبوتاب اولیه جنگ هم گذشتند، وضعیت مانند گذشته شد، به همین دلیل در اروپا انرژی گران شد، اما نرخ خودرو، پوشاک و اجاره خانه ثابت ماند.

فراموش نکنیم اگر سیاست‌گذار با جهش قیمتی در چند قلم کالا مواجه شود، می‌تواند با برنامه‌ریزی و جایگزینی این کالاها با کالاهای مشابه، راحت‌تر از یک موج تورمی عبور کند، اما وقتی همه کالاها و خدمات، در یک بازه بسیار اندک، افزایش نرخ را اعمال می‌کنند، سیاست‌گذار هم برای تعیین اقدام درست، دچار مشکل می‌شود.

چه اتفاقی در فروردین امسال افتاد که تورم در ماه اول سال بیش از ماه پایانی سال گذشته شده است؟

نکته نهفته در این نوسانات همین است؛ در فروردین مردم نیمی از طول ماه را تعطیل هستند و تنها در نیمی از فروردین فعالیت‌های عادی جریان دارد. با این حال نرخ تورم در این ماه بسیار بالاتر از انتظارات بود. به‌نظر می‌رسد برخی از کالاها شبانه قیمت‌شان افزایش یافت. در میانه فروردین گاه می‌گفتند برخی کالاها در انبارها نیست که به‌نظر می‌رسد صاحبان کالاها و بازاری‌ها هم نمی‌دانستند چه باید بکنند. به هر حال شعار امسال مهار تورم است و آنها هم می‌دانستند ممکن است دولت به‌سرعت وارد عمل شود و بخواهد به طریقی این مهم را محقق کند؛ پس با خود گفتند

تورم دورقمی ندارد؛ آن‌گاه یک مقام ارشد دولتی، در سال مهار تورم، وعده رساندن نرخ تورم به ۲۰ درصد را می‌دهد. لابد باید از عملکرد خارق‌العاده آنها هم تقدیر شود!

مردم در این سال‌ها از مطرح شدن شاخصی تازه (مانند تورم نقطه به نقطه) تا وعده‌های کم‌ارزش دادن را شاهد بوده‌اند. چه چیزی این فرصت را ایجاد می‌کند که چنین اقداماتی صورت بگیرد؟

بهباور من قبل از هر چیز سوءاستفاده از سادگی مردم و حرص، عامل این مسائل است. اینجا منظورم تنها دولت جمهوری اسلامی یا حاکمیت نیست؛ منظور من خودروسازی است که از ابتدای سال چنان بر افزایش نرخ یافشاری کرد که در نهایت موفق شد. منظورم آن کسانی هستند که قیمت اجناس و خدمات خود را پس از تغییر نرخ یک کالا یا خدمت دیگر تغییر می‌دهند. خودرو گران می‌شود، اما ناگهان نرخ پارچه، اجاره و نخود هم افزایش می‌یابد. اینها به کسی هم پاسخگو نیستند که باوجود اینکه تغییری در هزینه‌های تولید آنها به‌وجود نیامده، با چه معیاری نرخ محصول خود را افزایش دادند. امسال حتی دست‌مزد‌ها را هم به اندازه تورم بالا نبردند؛ پس هزینه تولید، به‌طور مثال پارچه، تغییری نکرده، اما نرخ تمام‌شده آن بالاتر هم رفته است. می‌توان به بازار مسکن نگرست تا بهتر این موضوع را فهم کرد. صاحبخانه‌ها سال به سال اجاره ملک خود را افزایش می‌دهند و این تبدیل به یک عرف شده که سالانه مقداری بر اجاره‌ها اضافه شود. کسی هم نمی‌پرسد که چرا باید مالکان این حق را داشته باشند که اجاره‌بهای خود را هر سال، بالا ببرند. در حالی که درآمدهای مردم روندی کاهنده دارد، چه حقی برای صاحبخانه وجود دارد که به مستاجر خویش فشاری دوچندان بیاورد، جز حرص و آز؟ صاحبخانه از یک طرف سود افزایش نرخ ملکش را می‌خورد و از سوی دیگر هر سال اجاره را افزایش می‌دهد؛ به‌تعبیری دو بار از محل تورم، درآمد کسب می‌کند و حتی مالیات هم نمی‌دهد. این گواه دیگری است بر حاکمیت حرص و سود و ثروت بیشتر در صاحبان سرمایه‌ها و دارایی‌ها.

دولت از میانه سال گذشته می‌گوید موفق به کنترل رشد نقدینگی در کشور شده و برخی آمارها هم موید این نکته است، اما این مسئله نیز موجب کنترل قیمت‌ها نشد، چراکه هر بخشی با هر تغییر نرخ در بخش‌های دیگر، به‌سرعت در پی افزایش نرخ تولیدات خود می‌رود. توجه کنید زمانی بنزین و ارز، مانند یک سنج در اقتصاد ما عمل می‌کردند، اما امروز اگر مرغ هم گران شود، بقیه کالاها نیز گران خواهند شد. در چند ماه گذشته، نوسان چندانی در بازار ارز مشاهده نشده و افزایش نقدینگی هم شتاب کمتری داشت؛ با این حال تورم فروردین به حدود ۵۰ درصد رسیده

در گزارشی که چندی پیش مرکز آمار ایران منتشر کرد، نرخ تورم سالانه تا پایان فروردین، بیش از ۴۸ درصد و نرخ تورم نقطه به نقطه هم بیش از ۵۵ درصد اعلام شد. این ارقام برای یک اقتصاددان، حاوی چه نکاتی است؟

خود این ارقامی که گفتید نشان‌دهنده وضعیت دردناک کشور و مردم ایران است. با این حال لازم می‌دانم به این نیز اشاره کنم که نباید چندان خود را درگیر شاخص‌هایی چون تورم نقطه به نقطه یا سالانه کنیم. متأسفانه زمانی که بحث تورم نقطه به نقطه در کشور ما داغ شد، طوری با آن برخورد کردند که امروز تبدیل به یک شاخص، در کنار تورم سالانه و متأسفانه موجب شده مردم عادی کمتر از این شاخص‌ها و تفاوت‌های آن سر در بیاورند. البته واقعیت این است که مردم به‌طور کلی نیازی به ارقام رسمی مراجع قانونی ندارند. چه تورم نقطه به نقطه ملک باشد و چه سالانه، نیروی کار (اعم از کارگر و کارمند) هر روز مجبور است برای خرید یک سری کالا و خدمات یکسان هزینه بیشتری بپردازند، این در حالی است که موقع افزایش دست‌مزد تمام سختگیری‌ها را برای این طبقه در نظر گرفتند و باوجود تورم حدود ۵۰ درصدی، دست‌مزد کارگران ۲۷ درصد و حقوق کارمندان را ۲۰ درصد افزایش دادند.

بحث‌های فراوانی حول دلایل و عوامل تورم در کشور انجام شده است. این موضوع در چند دهه گذشته، ادامه داشته؛ مشکل کجاست که این بیماری در اقتصاد ما درمان نمی‌شود؟

متأسفانه روند افزایشی تورم در کشور متوقف نمی‌شود و جهش فزاینده قیمت‌ها استمرار دارد. باید دقت کنیم وقتی کشوری دچار بحران تورم است، دیگر نیازی نیست دنبال جهش قیمت‌ها بگردند، زیرا این روند به‌رحال بر اقتصاد حاکم خواهد شد و خود را نشان می‌دهد. باید حواس‌مان باشد که تورم صرفاً یک عامل ندارد و دلایل گوناگونی آن را ایجاد می‌کنند. در سال‌های اخیر دو عامل نوسانات نرخ ارز ناشی از بی‌ثباتی در بازگرداندن ارز حاصل از صادرات، در کنار رشد فزاینده نقدینگی، به ایجاد تورم انجامیده است.

سوءمدیریت را در این معضل چقدر تأثیرگذار می‌دانید؟

سوءمدیریت بوده، هست و به‌نظر می‌رسد که خواهد بود. از گذشته در اداره کشورمان، سوءمدیریت و مدیریت ناکارآمد وجود داشته و چیز جدیدی نیست که به ایجاد شوک منجر شود. این مسئله لطمه خود را زده است. همین که اعلام می‌کنند اگر تلاش کنیم، تا پایان سال موفق می‌شویم نرخ تورم را به کانال ۳۰ درصد برسانیم، بیانگر نوعی سوءمدیریت است. میانگین نرخ تورم در جهان کمتر از ۵ درصد است و جز چند کشور انگشت‌شمار، هیچ کشوری در جهان

فولاد هرزگان، لوح سپاس بر نرد ملی با رویکرد مسئولیت اجتماعی را دریافت کرد

فولاد هرزگان طی دو سال گذشته در حوزه مسئولیت‌های اجتماعی بسیار خوب عمل کرده و جزو نگاه‌های پیشرو بوده است، تاکید کرد: فولاد هرزگان در این عرصه در سطح استان هرزگان به عنوان اولین مجموعه صنعتی پیش‌گام محسوب می‌شود و نام فولاد هرزگان در حوزه مسئولیت اجتماعی استان به خوبی می‌درخشد. وی در پایان از استمرار عمل به مسئولیت‌های اجتماعی در فولاد هرزگان خبر داد و گفت: در سال ۱۴۰۲ در کنار افزایش تولید و سرعت بخشیدن به طرح‌های توسعه‌ای در حوزه مسئولیت‌های اجتماعی نیز همانند سال‌های قبل پیشرو خواهیم بود.

سال جاری مبنی بر «مهار تورم، افزایش تولید»، عنوان کرد: در سال جاری برنامه اصلی فولاد هرزگان، افزایش تولید نسبت به سال قبل است و طرح‌های توسعه‌ای شرکت نیز در جهت افزایش تولید و بقای شرکت در بازارهای داخلی و بین‌المللی برنامه‌ریزی شده‌اند. مدیرعامل شرکت فولاد هرزگان انجام مسئولیت اجتماعی در کنار افزایش تولید و اجرای طرح‌های توسعه‌ای را از وظایف اصلی هر نگاه اقتصادی دانست و گفت: کشور ما به انجام مسئولیت‌های اجتماعی توسط نگاه‌های بزرگ نیاز دارد و ضروری است که با برنامه‌ریزی، گام‌های مثبتی را در این راستا برداریم. معروفیاتی در پایان با اشاره به اینکه

طرح صنعت فولاد کشور به ویژه در حوزه انجام مسئولیت‌های اجتماعی، در این همایش لوح سپاس را دریافت کرد.

در انجام مسئولیت‌های اجتماعی پیشرو هستیم

عطاالله معروفخانی در گفت‌و‌گو با خبرنگار روابط عمومی در حاشیه این همایش در خصوص مسئولیت‌های اجتماعی شرکت‌های بزرگ، بیان کرد: انجام مسئولیت‌های اجتماعی در کنار برنامه‌ریزی برای افزایش تولید و اجرای طرح‌های توسعه‌ای که بقای نگاه‌های اقتصادی بنگاه‌های تولیدی در گرو اجرای طرح‌های توسعه‌ای است، جزو اولویت‌های اصلی هر نگاه اقتصادی به شمار می‌روند. وی با اشاره به نام‌گذاری

در همایش سراسری یکصد برند ملی با رویکرد مسئولیت اجتماعی، لوح سپاس بر نرد برتر در حوزه مسئولیت‌های اجتماعی به شرکت فولاد هرزگان تعلق یافت. به گزارش روابط عمومی شرکت فولاد هرزگان، نخستین همایش سراسری یکصد برند ملی با رویکرد مسئولیت اجتماعی با حضور جمعی از مدیران دولتی و شرکت‌های مطرح کشور در مرکز همایش‌های صدا و سیما و با هدف اثربخشی مسئولیت اجتماعی بر وفاداری مشتریان، اثربخشی مسئولیت اجتماعی بر ارزش‌برند، آغاز جدید برند ملی و نقش برند ملی در بحران‌های اقتصادی برگزار شد و شرکت فولاد هرزگان به عنوان یکی از برندهای

پاکسازی ۳۵ تن

«سنبل آبی»

از تالاب انزلی

به گفته مدیرکل حفاظت محیط‌زیست گیلان، حدود ۳۵ تن سنبل آبی از ابتدای اجرای طرح جمع‌آوری این گیاه مهاجم آبی در تالاب انزلی جمع‌آوری شده است.به‌گزارش مهر، حمزه عشوری افزود: با تأکیدات انجام‌شده مبنی بر حضور مستمر ماموران یگان حفاظت محیط‌زیست گیلان در تالاب بین‌المللی انزلی برای جمع‌آوری گیاه سنبل‌آبی که «شیطان بنفش تالاب» لقب گرفته است.عشوری اضافه کرد: محیط‌بانان پاسگاه‌های محیط‌بانی قلم‌گوده و سرخانکل انزلی با همکاری یگان

محیط‌زیست

حفاظت محیط‌زیست شهرستان‌های ماسال و صومعه‌سرا در بخش غربی تالاب بین‌المللی انزلی، محدوده‌های آیکن‌سار و ماهروزه، موفق به خارج کردن حدود ۱۱ تن گیاه مهاجم سنبل‌آبی در تاریخ ۴ خرداد از این بخش‌های تالاب شدندوی افزود: از ابتدای طرح جمع‌آوری این گیاه، حدود ۳۵ تن از زیست توده این گیاه مهاجم آبی از تالاب بین‌المللی انزلی جمع‌آوری و در مکان‌های از پیش مشخص‌شده برای دپو حمل شده است. عشوری ادامه داد: امسال، این اداره کل باوجود عدم‌تخصیص

در بررسی راهکارهای تامین آب شرب سیستان و بلوچستان مطرح شد

حقابه هیرمند، رگ حیات سیستان

مشکلات اقلیمی سیستان و بلوچستان بر کسی پوشیده نیست و چند دهه‌ای می‌شود که هموطنان‌مان در این استان با معضل کمبود و آلودگی آب دست‌به‌گریبان هستند. به‌گفته کارشناسان، با خشک شدن جریان آب هیرمند از افغانستان به سیستان و بلوچستان، حیات انسانی و طبیعی در منطقه سیستان با مشکلات جدی مواجه شده و رو به زوال است.

۲۸ اردیبهشت سال جاری، رئیس‌جمهوری کشورمان در جریان بازدید از یک طرح صنعتی سیستان‌وبلوچستان به مسئله حقابه ایران از هیرمند ورود کرد و گفت: «به حاکمان افغانستان اخطار می‌دهم که حقابه مردم سیستان و بلوچستان را فوراً بدهند. از حاکمان افغانستان می‌خواهم حرف من را جدی بگیرند تا بعداً گلایه نکنند». این سخنان در حالی عنوان شد که مطابق بند ۵ توافقنامه سال ۱۳۵۱، افغانستان حق قطع مسیر آب روی منطقه سیستان استان سیستان و بلوچستان را ندارد؛ هرچند اجرای این بند همواره با توجیهاتی مانند کم‌بارشی از سوی طرف افغانستانی با کم‌وکاستی‌هایی همراه است. بر همین اساس، برخی کارشناسان با تأکید بر ضرورت قطع پندناف منطقه سیستان از آب هیرمند، معتقدند با تحقق فرآیند انتقال آب از عمان می‌توان بسیاری از مشکلات این حوزه را حل کرد.

در این گزارش به اهمیت رعایت حقابه ایران از هیرمند پرداخت و در گفت‌وگو با کارشناسان، راهکارهای احتمالی حل‌وفصل این مناقشه را بررسی کرد.

نخستین کشمکش‌های حقابه هیرمند میان ایران و افغانستان در سال ۱۳۳۵ با خودداری گسترده حاکمیت افغانستان از جاری ساختن رود هیرمند در خاک ایران، آغاز شد و در سال ۱۳۵۰ نخستین‌بار با وساطت وزارت امور خارجه انگلیس، نخستین توافقنامه درباره تعیین مرزهای ایران و افغانستان به امضای ۲ کشور رسید که در بند آخر آن مقرر شد که هیچ‌یک از طرفین نباید به عملیاتی مبادرت کنند که باعث کسر آب لازم

گلایه شهروندان، پای رئیسی را به سیستان وبلوچستان باز کرد

امین کمالی، کنشگر محیط‌زیست در سیستان و بلوچستان معتقد است: دولت ابتدا باید تبیین کند که چه برنامه و ساز کاری برای عدم‌رعایت مفاد تفاهنامه حقابه ایران از هیرمند دارد. وی در گفت‌وگو با **سنت** گفت: تنش آبی میان ایران و افغانستان که به ۲ سده می‌رسد و چند دهه‌ای می‌شود که با تحت فشار قرار گرفتن مردم این استان شدت بیشتری گرفته است. شهروندان این استان در قالب تشکلهای دانشجویی و مدنی و به دور از خشونت، سعی در پیگیری خواسته‌های مدنی خود دارند تا صدای آنها به گوش مسئولان برسد. در نهایت، با اقدام دولت

و سفر رئیس‌جمهوری به سیستان و بلوچستان این گام مثبت برداشته شد.

دلگرمی برای مردم

این کنشگر محیط‌زیست در سیستان و بلوچستان با اشاره به سخنان رئیس‌جمهوری در این سفر گفت: اخطار رئیس‌جمهوری به طالبان، موجب دلگرمی مردم سیستان وبلوچستان شد و به هر حال، صدای آنها فارغ از اینکه اقدامی به نتیجه برسد یا خیر، شنیده شد و همین امر از بار روانی آنها کاست. با این‌همه، باید برنامه دولت برای مذاکره یا مقابله با طالبان بر سر حقابه، روشن و شفاف شود.به‌گفته‌این کنشگر محیط‌زیست، در گام نخست، باید وزارت امور خارجه و دولت ایران تبیین کنند که در نهایت برای بازپس‌گیری حقابه ایران از هیرمند چه برنامه و سیاستی در پیش دارند.

وی بااشاره به وجود سده‌های انحرافی در افغانستان بر مسیر رودخانه هیرمند گفت: ساخت تمامی سدهای افغانستان که بر مسیر هیرمند وجود دارند، با نظر و فنون علمی مشاوران عمران ترک‌تبار و امریکایی انجام شده است.

گرهی که با دست باز می‌شود

این کنشگر محیط‌زیست در سیستان و بلوچستان گفت: باتوجه به اینکه هر لحظه منابع آبی منطقه سیستان در استان سیستان و بلوچستان در خطر تهدید و نابودی است و حتی برخی معتقدند این منطقه وضعیت فوق بحرانی دارد؛ باید راهکارهای

برخی کارشناسان نیز، راهکارهایی برای حل عملیاتی و مسالمت‌آمیز حقابه هیرمند پیشنهاد داده‌اند.

به‌گفته این گروه از کارشناسان، نخستین و ساده‌ترین راهکار، خرید آب پس از تأمین حقابه است. یعنی جدا از ۸۲۰ میلیون مترمکعب حقابه، می‌توان قراردادی با طرف افغانستانی منعقد و از آنها ۲۰۰ میلیون مترمکعب آب خریداری کرد. اما این آب از داخل لوله و با کنتور باشد و سپس ۱۰۰ میلیون مترمکعب آن را به شهرها و روستاهای منطقه سیستان و زاهدان اختصاص دهیم، بی‌تردید با خرید این آب، حقابه را هم تامین و تضمین می‌کنیم. چون شرط ما برای خرید این آب، تأمین حقابه است. دولت

حق ایران از هیرمند؛ ۲۶ مترمکعب در ثانیه

برای آبیاری سواحل هیرمند شود، اما به تقاضای دولت افغانستان، قرار شد مناطق غیرمستعملی که افغانستان قصد تعمیر آن را داشت، شامل این توافقنامه نشود؛ مشروط بر اینکه مقدار آبی که برای مشروب ساختن قسمت ایران لازم بود، کسر نشود. این اختلافات سال ۱۳۷۹ با تغییر مسیر رودخانه هیرمند از سر گرفته شد و دوباره کار به امضای توافقنامه‌هایی انجامید که معمولا ایران از انعقاد آنها متضرر می‌شد. نوسان این اختلافات

در دوره پهلوی اول و دوم هم ادامه داشت تا اینکه در سال ۱۳۵۱ معاهده دیگری میان این ۲ کشور منعقد شد که مفاد این معاهده تا امروز نیز به قوت خود باقی است. براساس این معاهده، حقابه ایران ۲۶ مترمکعب در ثانیه آن هم در سال‌های معمولی و نرمال آبی است. این معاهده، سال معاهده و نرمال آبی را نیز تعریف کرده که براساس اندازه‌گیری مرکز سنجش دهرآرود مشخص می‌شود. بر این اساس، یک سال نرمال آبی در

مطابق بند ۵ توافقنامه‌ای که میان ایران و افغانستان در سال ۱۳۵۱ منعقد شد، افغانستان حق قطع مسیر آب روی منطقه سیستان استان سیستان و بلوچستان را ندارد

حوزه دریایی هیرمند، چیزی حدود ۶ میلیارد و ۵۰۰ میلیون مترمکعب آب است. براساس محاسبه، حقابه ایران سالانه به ۸۲۰ میلیون مترمکعب می‌رسد. در ماده پنجم این معاهده، نوشته شده است که افغانستان با حفظ حقابه ایران، حق هرگونه استفاده از رود هیرمند را ندارد. همچنین پیش‌بینی شده که ایران حق استفاده اضافه از آنچه مشخص شده، حتی اگر هیرمند پرآب هم باشد، ندارد.

ملاک، موجودی آب تالاب است

پدرام جدی، کارشناس آب در گفت‌وگو با **سنت** گفت: مسئله هیرمند این روزها به‌دلیل وضعیت بارشی منطقه بحرانی‌تر شده است؛ مطابق بند ۵ توافقنامه‌ای که میان ایران و افغانستان در سال ۱۳۵۱ منعقد شده، افغانستان حق قطع مسیر آب روی منطقه سیستان استان سیستان وبلوچستان را ندارد. براساس این توافقنامه، متناسب با هر میزان آبی که در بالادست وجود دارد، باید حقابه مشخص و راهی منطقه سیستان شود، حتی در این توافقنامه آمده است که ۵ درصد از حجم آب سد کجکی باید به ایران اختصاص داده شود و آب را هم باید بد مرز تحویل دهند.

وی بااشاره به ادعای افغانستان مبنی بر تحویل حقابه ایران افزود: طالبان ادعا کرده که حقابه ایران داده شده، در حالی که اصلاً آبی به ایران نرسیده است. به‌عبارت روشن‌تر، آبی که وارد تالاب می‌شود، ملاک است، اما چون آبی در مسیر جاری نشده و شرایط توپوگرافی رودخانه هم به‌دلیل

دخالت مردم محلی در انحراف آب آن تغییراتی داشته، شواهد حاکی از خالی بودن تالاب از آب است. همچنین، در مسیر منتهی آب به هامون هم، توسعه گسترده‌ای در کشاورزی قابل مشاهده است و این مهم نیز مصرف آب در افغانستان بالا برده است.

بهتر است مدارا کنیم

جدی بااشاره به راهکارهای منطقی حل چالش با افغانستان گفت: می‌توان از ساز‌کار قوانین بین‌المللی بهره گرفت، اما باید ملاحظات میان ۲ کشور با دقت و جدیت حفظ شود. در اصل به‌دلیل قربات‌های فرهنگی و تاریخی میان ۲ کشور بهتر است با ایجاد گفت‌وگوی موثر میان طرفین مسئله

بودجه تاکنون، باتوجه به اهمیت مقابله با این گیاه مهاجم در زمان مناسب، با دستگاه دروگر سنبل آبی و تلاش محیط‌بانان پرتلاش یگان حفاظت محیط‌زیست توانسته است تا حدودی جلوی رشد و پیشروی این گیاه در برخی بخش‌ها را بگیرد.

وی تصریح کرد: کار جمع‌آوری سنبل‌آبی در تالاب انزلی به‌صورت مداوم تا هفته‌های آتی تا زمان پاکسازی کامل آن از تالاب ادامه خواهد داشت.

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

۱۳

یکشنبه
۷ خرداد ۱۴۰۲
۸ دی‌القهده ۱۴۴۴
۲۸ مه ۲۰۲۳
شماره ۲۳۲۶
پیاپی ۳۶۴۴

ضعف مدیریت

را با انتقال آب پوشش ندهید

محمد درویش
پژوهشگر و فعال محیط‌زیست

انتقال آب از دریا همواره جزو گران‌ترین پروژه‌های آبرسانی به‌حساب می‌آید و معمولاً زمانی دست به این‌عمل می‌زنند که منطقه‌ای از میزان شدید کم‌آبی رنج ببرد.

در کشورمان، خط اول انتقال آب از دریای عمان به استان سیستان و بلوچستان از سال ۱۳۸۸ تعریف و در سال ۱۳۸۹ مصوب و عملیات اجرایی آن آغاز شد و به‌مرور به‌بهره‌برداری رسید.

روزگاری یزد معروف بود به قنات و قنوت و قناعت؛ متأسفانه امروز طبق دسته‌بندی وزارت نیرو، این استان پنجمین استان پرمصرف آب در کشور است.

استقرار صنایع آب‌بهر، مصرف بدون برنامه‌ریزی و تغییر الگوی مصرف از سوی مردم، دلایل اصلی این میزان از مصرف بالای آب استان است.

بیلان آب سفره‌های زیرزمینی در استان یزد منفی است و این به ضعف مدیریتی مسئولان در چند دهه اخیر برمی‌گردد. توان یزد در برداشت از این منابع آبی، حدود ۹۰۰ میلیون مترمکعب در سال است؛ در حالی که در طول چند دهه اخیر، سالانه بیش از ۱.۲ میلیارد مترمکعب آب برداشت می‌شود که منجر به منفی شدن بیلان آب‌های زیرزمینی در این استان شده است.

به‌همین دلیل، بخش‌های بزرگی از استان یزد به‌ویژه در محور اردکان و میبد، به‌دلیل خالی شدن سطح زیرزمین، درگیر فرونشست‌های زیادی شده‌اند.

باتوجه به این شرایط، انتقال ۵۰ تا ۲۰۰ میلیون مترمکعب آب از خلیج‌فارس، احتمالاً توانایی حل پایدار مشکل کم‌آبی یزد را نخواهد داشت. انتقال آب از خلیج‌فارس تنها می‌تواند مانند یک مسکن عمل کند.

مرگ دشت یزد زمانی رقم خورد که به‌جای اتکا به ظرفیت‌های واقعی این استان، خارج از توان طبیعی به بهره‌برداری محیطی پرداختیم و نفاوتی میان این استان و استان‌های مشابه، با دیگر

مناطق که از منابع آبی برخوردارند، قائل نشدیم.

برای مثال، تبدیل یزد به قطب تولید گوشت قرمز، نمونه بارز این بهره‌برداری‌های مخرب است؛ گوشت قرمزی که برای تولید هر کیلو از آن، ۱۵ هزار و ۵۰۰ لیتر آب مصرف می‌شود، در حالی که میانگین بارش یزد کمتر از ۱۰۰ میلیمتر و تبخیر آن بیش از ۴۰۰ میلیمتر است.

پیشینیان با احداث بادگیرها، کاربزا و یخچال‌ها نشان دادند که توانایی سازگاری با این نوع از اقلیم گرم و خشک را دارند و میزان مصرف آب زیادی هم نمی‌خواهد. در واقع، آنها می‌دانستند چگونه باتوجه به توان محیطی، چیدمان توسعه را در استانی نظیر یزد طراحی کنند.

اگر خواهان تاب‌آوری در برابر بحران آب هستیم، باید به‌جای اجرای پروژه‌های پرهزینه، سنیک زندگی متناسب با توان اکولوژی منطقه تغییر کند.

نخستین کاری که باید در قبال استانی که بیلان آب منفی دارد، انجام داده؛ تعادل‌بخشی سفره‌های آب زیرزمینی است، نه اینکه در طول سال‌ها صنایع آب‌بهر زیادی در منطقه مستقر شوند. وقتی طرح‌هایی نظیر انتقال آب به راه می‌افتد، به‌نوعی چراغ سبزی برای ادامه فرآیند مخرب و تغذیه غول صنایع آلوده‌کننده در این استان‌ها است.

به‌گفته برخی از کارشناسان انتقال آب، گران‌ترین شیوه مدیریت منابع آب است که تنها در شرایط بسیار بحرانی، مجاز به استفاده از چنین رویکردی هستیم.

ممکن است در آینده شاهد نابودی گونه‌های بسیاری از آبزیان دریا به‌واسطه زیست در آب‌های خاکستری باشیم. همچنین آب‌شیرین‌کن‌ها گازهای گلخانه‌ای زیادی تولید می‌کنند که موجب تشدید خطر تغییر اقلیم خواهند شد.

کشاورزی در داخل افغانستان و همجوار سیستان است، به‌نحوی که زمین و آب از آنها و کود، ماشین‌آلات، بذر و دستمزد نیروی انسانی از ما باشد و با ضمانت خرید محصول، از مسئولان بلندپایه افغانستان تا مسئولان ولایت نیمروز و بزرگان محلی در آن منفعت ببینند

سخن پایانی

بدون شک پیگیری حقابه ایران از هیرمند باید با روند حفظ عزت ایران طی شود. این در حالی است که علاوه بر انحراف آب ناشی از احداث سدها در مسیر هیرمند از خاک افغانستان تا ایران، مسیرهای انحرافی بسیاری نیز از سوی مردم محلی ایجاد شده است. برای بررسی و رفع این مشکلات باید کل مسیر هیرمند مورد بازبینی قرار گیرد و مسیرهای منحرف‌شده اصلاح شوند.

و باز کردن آب سد کجکی برای آنها توجیه داشته باشد. با استفاده از این راهکارها می‌توان افغانستان را به تامین حقابه مجاب کرد. در این صورت، طرف افغانستانی به‌راحتی نمی‌گوید که «دعا کنید باران ببارد تا ما بتوانیم به شما آب بدهیم!»

سرمایه اجتماعی

زیر بنای توسعه اقتصاد

تولید اعتماد بر فرایندهای روان‌شناختی پیچیده‌ای استوار است. اعتماد اجتماعی که بعد کیفی سرمایه اجتماعی را تشکیل می‌دهد، موضوعی اعتقادی است و تغییر در ذهنیت افراد یکی از دشوارترین کارهاست. پژوهش‌ها تاکنون نتوانسته‌اند سازکارهای تولید سرمایه اجتماعی را نشان دهند. هوش اجتماعی عاملی است که برای ایجاد سرمایه اجتماعی موردنیاز است. از آنجایی که هرچه اعتماد اجتماعی بیشتر باشد، هوش اجتماعی هم بیشتر و در نتیجه عملکرد بالاتر است، از منظر سیاسی، هوش اجتماعی، توانایی است که مردم آن را از طریق تعاملات گسترده با دیگران به‌ویژه کسانی که مانند آنها نیستند، کسب می‌کنند. پس اگر دولت‌ها خواهان سرمایه‌گذاری در سرمایه اجتماعی هستند باید شرایطی را پدید آورند که در آن، افراد در سال‌های نخست زندگی‌شان بارها با افرادی که شبیه خودشان نیستند، تعامل کنند؛ بنابراین در جوامعی که به اعضای خود فرصت‌های تعاملات خارج از چارچوب‌های معمول و درونی‌شده می‌دهند، در مقایسه با سایر جوامع، احتمال افزایش سطح هوش و اعتماد اجتماعی، بیشتر است. در مجموع به‌نظر می‌رسد یکی از بهترین راه‌های ایجاد سرمایه اجتماعی، تلاش برای ایجاد زیرساخت‌های اجتماعی است تا امکان شناخت و تعامل میان افراد مختلف را فراهم کند، هوش اجتماعی آنها را افزایش دهد و در نتیجه امکان ایجاد اعتماد را فراهم آورد. در این چارچوب یک اقدام مهم به‌ویژه در عرصه شهرها، ممانعت از افتراق فضایی میان طبقات اجتماعی و حفظ فضاهای عمومی است.

سرمایه اجتماعی در اقتصاد هر کشوری می‌تواند در اعتمادپذیری و روحیه همکاری میان نیروهای انسانی برای رسیدن به اهداف اقتصادی جامعه تعریف کرد. سرمایه اجتماعی ضمن شکل‌دهی به مجموعه قواعد و قوانین اخلاقی و رفتاری هر جامعه، به رفتار افراد نیز شکل می‌دهد و کمک می‌کند تا سرمایه انسانی و سرمایه مادی و اقتصادی با هم و در تعامل با یکدیگر، به رشد و پویایی دست یابند.

سرمایه اجتماعی با استفاده از همانندی‌ها و همسانی‌های افراد جامعه از جهت گوناگون، باعث ایجاد روحیه اعتماد متقابل شده، در خدمت منافع اقتصادی قرار می‌گیرد و بستر و فضایی ایجاد می‌کند که ضمن کاهش هزینه‌های استفاده از نیروهای انسانی، تعامل بین آنها نیز افزایش یابد. سرمایه اجتماعی با قواعد و ارزش‌های اخلاقی و رفتاری خود در حوزه اقتصاد، افراد را مقید می‌کند تا در گروه‌های مختلف اجتماعی باهم به تعامل، مبادله و تصمیم‌گیری بپردازند.

می‌توان از واژه‌هایی مانند اعتماد، امانتداری، نیکوکاری، خیر بودن، صداقت و توجه به ارزش‌های مذهبی در کسب‌وکار، به‌عنوان سرمایه‌های اجتماعی در حوزه اقتصاد یاد کرد که اگر در رفتارها و قواعد و مبادلات اقتصادی و هنجارهای آن حاکم شود، می‌تواند به شکوفایی و پیشرفت اقتصاد کمک کند، زیرا وجود عاملی به‌نام اعتماد، موجب شکل‌گیری گروه‌هایی می‌شود که با اطمینان به یکدیگر، در حوزه اقتصاد جامعه فعالیت می‌کنند.

اما بعد از اعتماد می‌توان از خلاقیت و نوآوری توسط نیروهای انسانی، به‌عنوان یک سرمایه مهم اجتماعی دیگر، یاد کرد. رشد و توسعه اقتصادی، نیازمند خلاقیت است و مطالعات اقتصادی نشان می‌دهد بخش اعظمی از رشد و توسعه اقتصادی هر کشوری با استفاده از این ثروت نهفته، شکل گرفته است. رشد ابداعات، خلاقیت و نوآوری در بهره‌وری اقتصادی، نقش دارد و باعث می‌شود از سرمایه‌های دیگر کشور در حوزه اقتصاد به‌نحو مطلوب و موثرتری استفاده شود. اما باوجود تمام موفقیت‌ها، مبحث «سرمایه اجتماعی» نتوانسته جایگاه شایسته خود را در حوزه اقتصاد پیدا کند و هنوز شاخص فرآگیری که بتواند میزان سرمایه اجتماعی و تحولات آن را اداره کند، در دسترس نیست. سرمایه اجتماعی، یک متغیر چندوجهی است و باید این عامل مهم و زیربنایی در حوزه اقتصاد هر چه بیشتر شناخته شود و هر چه بهتر مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

نتیجه برخی از مطالعات پژوهشی نشان می‌دهد در کشورهای با سرمایه اجتماعی بالا، شاخص‌های حکمرانی خوب، دسترسی به اینترنت، میزان ثبت‌نام در آموزش عالی و نرخ مشارکت زنان اثر مستقیم و معناداری بر رشد اقتصادی دارد و شاخص فساد دارای اثر منفی بر رشد اقتصادی است. در کشورهای با سرمایه اجتماعی پایین، شاخص فساد اثر منفی و معنادار بر رشد اقتصادی دارد. شاخص‌های حکمرانی خوب و نرخ مشارکت زنان برای کشورهای با سرمایه اجتماعی پایین بی‌معنا بوده و اثر دسترسی به اینترنت بر رشد اقتصادی کشورهای با سرمایه اجتماعی پایین منفی و معنادار و اثر میزان ثبت‌نام ناخالص در آموزش عالی، مثبت و معنادار است.

گزارش

editor@smtnews.ir

«اعتبار» به‌معنای مختلف کلمه می‌کند و این «اعتبار» به‌مثابه یک حساب مشترک، برای اعضای آن گروه قابل‌برداشت است. «اربرت پاتنام» نیز معتقد است سرمایه اجتماعی، خلاف سرمایه‌های متعارف دیگر، یک کالای عمومی مشترک است و در مالکیت خصوصی بهره‌برداران نیست. «پاتنام»، سرمایه اجتماعی را با سه مؤلفه «اعتماد»، «هنجارها» و «شبکه‌ها» مفهوم‌سازی می‌کند و به‌زعم وی این سه مؤلفه، معمولاً خودتقویت‌کننده و خودافزاینده هستند؛ به‌بیان بهتر، هر کدام از آنها، تقویت‌کننده دیگری است.

«بوردیو» صورت گرفته است. این تحلیل از قوی‌ترین تحلیل‌هایی است که مفهوم سرمایه اجتماعی را در گفت‌وگو با جامعه‌شناسی معاصر وارد کرده است. از دیدگاه «پی‌بی بوردیو»، سرمایه اجتماعی جمع منابع واقعی و بالقوه‌ای است که محصول شبکه‌های بادوام از روابط نسبتاً نهادینه‌شده مبتنی بر شناخت متقابل است؛ شبکه‌های که اعضای خود را از پشتیبانی سرمایه جمعی برخوردار می‌کند و آنان را مستحق «اعتبار» می‌سازد. از نظر بوردیو، عضویت در یک گروه باعث می‌شود هر یک از اعضا، از پشتیبانی سرمایه جمعی برخوردار شوند؛ عضویتی که آنان را سزاوار

اگر توسعه را به میزی تشبیه کنیم که روی چهار پایه استوار است، می‌توان این پایه‌ها را عبارت از «سرمایه اقتصادی»، «سرمایه انسانی»، «سرمایه اجتماعی» و «سرمایه نمادین» تلقی کرد که نگهداشت سقف این پدیده یعنی توسعه، نیازمند وجود هر چهار پایه آن است. سرمایه اجتماعی بستر و فضایی است که تعامل نیروهای انسانی و استفاده این نیروها از سرمایه مادی را تسهیل و کم‌هزینه می‌کند. سرمایه اجتماعی، منبع اصلی شکل‌گیری گروه‌های اجتماعی است و بدون حضور سرمایه اجتماعی هیچ گروهی شکل نمی‌گیرد. گفته می‌شود نخستین تحلیل منظم از سرمایه اجتماعی به‌وسیله

نقش سرمایه

اجتماعی

در توسعه پایدار

بررسی عبر نامه توسعه پس از انقلاب نشان می‌دهد

حکمرانی نگاه غیر اجتماعی بر برنامه‌های توسعه

عکس: مامان

بررسی برنامه‌های توسعه جمهوری اسلامی نشان می‌دهد در کشور ما به سرمایه اجتماعی توجه نشده است. در سه برنامه نخست توسعه، رویکرد اقتصادی غالب بود و حتی نامی از سرمایه اجتماعی در این برنامه‌ها وجود ندارد. از برنامه چهارم به بعد، سرمایه اجتماعی به برنامه‌های توسعه راه یافت. در قانون برنامه چهارم مولفه‌های ساختاری، شناختی و ارتباطی متعادل بودند و به هر سه مولفه توجه شده بود. در قانون برنامه پنجم توسعه احکام مرتبط با انسجام ملی در متن قانون بیش از همه برجسته شده بود. در قانون برنامه ششم، تقویت ساختارهای تولید سرمایه اجتماعی محل توجه قرار گرفت و سازمان‌های مردم‌نهاد جایگاه ویژه‌ای داشتند. به گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، موضوع سرمایه‌های اجتماعی برای توسعه در ایران اهمیت فراوانی دارد. در موقعیتی که اقتصاد در ایران با چالش‌های گوناگونی مواجه است و از طرف دیگر تحریم‌ها نیز وضع را دشوارتر کرده، ضروری است به ابزارهای بیشتری، علاوه بر اقتصاد، تکیه شود. سرمایه اجتماعی یکی از این ابزارهاست که به‌جای پول و ثروت، به توانایی بازیگران برای همکاری با یکدیگر برای رسیدن به اهداف مشترک بازمی‌گردد، زیرا همدلی و همکاری میان دولت و مردم به خوبی شکل می‌گیرد و این قدرت محرکه خوبی برای پیش‌بردن برنامه توسعه است.

گروه گزارش
editor@smtnews.ir

سرمایه اجتماعی مفهومی است که در ۲ دهه گذشته برای جامعه‌شناسان مهم شده است. سرمایه اجتماعی در سطح دولتی را می‌توان «توانایی دولت برای برانگیختن همکاری مردم برای رسیدن به سود دوطرفه» تعریف کرد

مولد سرمایه اجتماعی بود. به‌نظر می‌رسد بدون فراهم کردن ساختارهای مناسب برای جاری شدن سرمایه اجتماعی نمی‌توان با تکیه بر مولفه ارتباطی، انتظار بهبود سرمایه اجتماعی را داشت.

بازگشت به برنامه سوم

در برنامه ششم توسعه نیز توجه اندکی به موضوعات غیراقتصادی، از جمله مسائل مربوط به سرمایه اجتماعی شده است. در متن قانون برنامه ششم، چند بار عبارت «سرمایه اجتماعی» تصریح شده است. با این حال به مولفه ساختاری سرمایه اجتماعی توجه ویژه‌ای صورت گرفت. در بخش‌های مختلف قانون به سازمان‌های مردم‌نهاد نقش سپرده شده و این موضوع، ساختاری را برای تولید سرمایه اجتماعی فراهم می‌آورد. همچنین کلمه مشارکت بارها در قانون تکرار شده که بیانگر اهمیت ابزار مشارکت هم در سپهر اندیشه سیاست‌گذاران است. مولفه شناختی سرمایه اجتماعی هم در این قانون جایگاه خوبی داشت. موضوعات مربوط به مولفه شناختی چون شفافیت، فسادستیزی و تکراری در این قانون برجسته بود. این تأکید بر شفافیت زمینه جلب و تقویت اعتماد عمومی را فراهم می‌کند و نقطه قوت برنامه ششم به‌شمار می‌رود. مولفه ارتباطی سرمایه اجتماعی در این قانون، به نسبت دو مولفه دیگر جایگاه مهمی ندارد.

در قوانین پیشین، مولفه ارتباطی بسیار موردتوجه قرار می‌گرفت، اما در قانون برنامه ششم توسعه سیاست‌گذاران ترجیح داده بودند به مولفه ساختاری و شناختی سرمایه اجتماعی بیشتر بپردازند. به‌نظر می‌رسد راهبرد اصلی سیاست‌گذاران برای تقویت سرمایه اجتماعی در برنامه ششم، رشد مولفه ساختاری است؛ به‌عبارت دیگر سیاست‌گذاران مانع اصلی تولید سرمایه اجتماعی را ضعف ساختارهای مولد سرمایه اجتماعی تلقی و برای رفع این نقص تلاش کرده‌اند.

از این نظر می‌توان رویکرد قانون ششم توسعه به سرمایه اجتماعی را چون قانون برنامه سوم دانست. این امکان وجود داشت که سرمایه اجتماعی نقش پررنگ‌تری در برنامه ششم داشته باشد، زیرا در این برنامه، اهداف و احکامی وجود دارد که سرمایه اجتماعی قادر بود به تحقق آنها کمک کند، اما سیاست‌گذار ترجیح داد به‌جای تکیه بر سرمایه اجتماعی، از ابزارهای اقتصادی و فنی بهره بگیرد.

سخن پایانی

در سال‌های اخیر، از سرمایه اجتماعی به‌عنوان زیربنای رشد و توسعه اقتصادی هر جامعه‌ای یاد می‌شود. بانک جهانی سرمایه اجتماعی را «ثروت نامرئی کشورها» نامیده و آن را دربرگیرنده نهادها، روابط و هنجارهایی می‌داند که تعاملات اجتماعی را شکل می‌دهد. تبیین این موضوع که سرمایه اجتماعی اثر معناداری بر رشد اقتصادی دارد، نقش مهمی در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی ایفا خواهد کرد. از سرمایه اجتماعی به‌عنوان زیربنای توسعه اقتصادی هر جامعه هم یاد می‌شود. می‌توان رد پای سرمایه اجتماعی را در شکوفایی اقتصاد تمام جوامع توسعه‌یافته به‌طور آشکاری مشاهده کرد.

مردم بود. بخش‌هایی از قانون هم که در آنها به موضوعات سیاسی یا اجتماعی اشاره شده، کلی و بدون شاخص‌گذاری است. در این برنامه به موضوع سرمایه اجتماعی حتی به‌عنوان ابزاری برای کسب درآمد توجه نشد. مشارکت و ساختارهایی که می‌توانست بستری برای توسعه اجتماعی باشد، در قانون توسعه به‌گونه‌ای مطرح شده که سویه‌های اجتماعی ندارد؛ بنابراین اصلاً ساختارهای مناسب برای سرمایه اجتماعی در نظر نگرفته است.

برنامه دوم نیز چون برنامه اول ماهیتی اقتصادی دارد. چه‌بسا احکام این قانون بیش از برنامه اول اقتصادی است. عبارت «سرمایه اجتماعی» در متن قانون نیامده و البته ذکر این عبارت نیز الزاماً به‌معنای جایگاه والا بخشیدن به سرمایه اجتماعی نیست، اما ذکر این عنوان، می‌توانست یک نشانه از اهتمام دولت به موضوع سرمایه اجتماعی به حساب آید. در قانون برنامه دوم، همچنان خط سیر برنامه قبلی دنبال می‌شود و مولفه ارتباطی سرمایه اجتماعی بیش از سایر مولفه‌ها محل توجه است.

عوامل ارتقای «سرمایه اجتماعی»

سرمایه اجتماعی مفهومی است که در ۲ دهه گذشته برای جامعه‌شناسان مهم شده است. سرمایه اجتماعی در سطح دولتی را می‌توان «توانایی دولت برای برانگیختن همکاری مردم برای رسیدن به سود دوطرفه» تعریف کرد. هر دولتی که بهتر و بیشتر بتواند همکاری و مشارکت مردم را جلب کند، سرمایه اجتماعی بیشتری دارد. رویکردهای جدید توسعه متکی است به مشارکت عمومی مردم. تأکید بر این است که توسعه از طریق مشارکت حاصل می‌شود. در توسعه مشارکتی، پاسخگویی سریع و موثر به اولویت‌های افکار عمومی اهمیت دارد. تلاش برای طی فرآیند توسعه، بدون توجه به سرمایه اجتماعی و جلب مشارکت مردم ممکن نیست به موفقیت برسد. توجه به این مثال می‌تواند روشنگر باشد؛ در تمام برنامه‌های توسعه پس از انقلاب ۵۷، فسادستیزی محل توجه بوده، اما این کار از طریق افزایش نظارت پیگیری می‌شود، نه گسترش شفافیت. به‌واژه‌های شفافیت و فساد در عبرنامه پس از انقلاب کمتر از ۱۰ بار اشاره شده است. پاسخگویی در کل برنامه‌های اول تا ششم ۱۵ بار موردتأکید قرار گرفته، اما واژه نظارت در تمام برنامه‌ها زیاد تکرار شده و فقط در برنامه ششم بیش از ۵۰ بار مورد اشاره قرار گرفته است.

روند کاهش سرمایه اجتماعی

سرمایه اجتماعی در برنامه‌های توسعه کم‌وبیش بازتاب داشته است. نخستین برنامه توسعه جمهوری اسلامی در سال ۱۳۶۸ نوشته شد. به‌طور کلی در قانون برنامه اول تمرکز بر موضوعات اقتصادی بود و احکام آن کمتر به مسائل اجتماعی و فرهنگی می‌پرداخت؛ برای مثال بیشتر استفاده از کلمه «مشارکت» به‌معنای دریافت پول از

اقداماتی آغاز شود. البته در این برنامه شاخص‌های سنجیدنی در این حوزه که برای نظارت بر عملکرد مجری ضروری هستند، مفقود است، این در حالی است که تصویب احکام قانونی بدون شاخص در برخی از موارد با تصویب نشدن آن مساوی است و کمکی به دستیابی به اهداف نویسندگان برنامه نمی‌کند. در این برنامه، مولفه ساختاری در شکل مشارکت و شبکه‌سازی پیش‌بینی شده و این یعنی در قانون، زمینه و ساختار لازم برای سرمایه اجتماعی فراهم شده بود. در برنامه چهارم توجه کافی به مولفه شناختی سرمایه اجتماعی صورت گرفت. کسب رضایت مردم در متن قانون آمده و تکریم و فسادستیزی نیز محل توجه قرار گرفته که اینها به تقویت مولفه شناختی سرمایه اجتماعی منجر می‌شود. همه این نکات نشان می‌دهد قانون برنامه چهارم از منظر سرمایه اجتماعی، برنامه‌ریزی درستی داشت.

در برنامه پنجم، سرفصل سرمایه اجتماعی حفظ شده اما احکامی که مستقیم به موضوع سرمایه اجتماعی بپردازد، ذیل آن وجود ندارد که این نوعی عقب‌گرد در سیاست‌گذاری حوزه سرمایه اجتماعی محسوب می‌شود.

در این برنامه، بر شاخص‌های مربوط به هویت اسلامی ایرانی تأکید فراوان شده بود و به‌نظر می‌رسد سیاست‌گذاران بیش از هر چیز تلاش می‌کردند با تقویت مولفه شناختی از طریق تحکیم انسجام، سرمایه اجتماعی را بهبود بخشند. هر چند سرمایه اجتماعی در این برنامه صراحتاً ذکر نشده، اما آشکار است که دولت و مجلس به این مسئله بی‌اعتنا نبوده و مولفه‌های سرمایه اجتماعی را در آن پیگیری کرده‌اند. بیش از همه مولفه ارتباطی سرمایه اجتماعی در قانون برنامه پنجم برجسته است. هرچند در همه قوانین توسعه‌های، مولفه ارتباطی سرمایه اجتماعی جایگاه مهمی داشت، اما از هیچ‌کدام از این قوانین برنامه توسعه تا این اندازه مولفه ارتباطی برجسته نبود. در این برنامه بیش از همه بر انسجام به‌عنوان یکی از مضمون‌های مهم مولفه ارتباطی تأکید شده بود. به‌نظر می‌رسد راهبرد دولت و مجلس برای تقویت سرمایه اجتماعی، انسجام بخشی به جامعه و تقویت همبستگی مردمی بود. ضعف اصلی این قانون که به ارتقای سرمایه اجتماعی ضربه می‌زند، بی‌توجهی به ساختارهای

است، این در حالی است که در مدت مشابه سال گذشته این میزان ۴۸ میلیون نفر بود. وی افزود: سرانه کل مصرف به ازای هر نفر در شهر مشهد ۱۹۱ لیتر است و حال آنکه در تهران این رقم برای هر نفر ۳۰۰ لیتر است و این نشان از رعایت الگوی مصرف آب از سوی شهروندان مشهدی است این در حالی است که مشهد با چهار میلیون نفر جمعیت و ۹ هزار و ۸۱ کیلومتر مربع مساحت شامل سه بخش مرکزی، احمدآباد و رضویه، ۱۱ دهستان و ۳۵۷ روستاست.

مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب مشهد گفت: آب سد دوستی به قدری کاهش یافته که اکنون از آب گل آلود برای تصفیه و بهره‌برداری استفاده می‌شود و می‌توان گفت که سد دوستی به گل نشسته است. به گزارش تسنیم، حسین اسماعیلیان، مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب مشهد در شورای اداری شهرستان مشهد با اشاره به کاهش ۱۰۰ درصدی بارش باران در حوزه شهرستان مشهد اظهار کرد: میزان بارش باران از ابتدای امسال در مشهد حدود ۱۷ میلیمتر ثبت شده

آب سد دوستی به گل نشست

کارگران استان فارس در انتظار تحقق یک وعده

«آزمایش مرودشت» و «قند ممسنی» احیا می‌شوند

پیش‌بینی می‌شود طی یک ماه آینده فاز اول کارخانه قندممسنی و کارخانه آزمایش به‌تدریج طی ۲ ماه آینده احیا و به چرخه تولید بازگردد

کارخانه آزمایش مرودشت روزی نماد کالای خانگی مرغوب در ایران بود، برندی که هنوز بسیاری از مصرف‌کنندگان آن را می‌جویند و نام نیکی از آن در ذهن دارند. این کارخانه یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان لوازم خانگی کشور بود که در جریان خصوصی‌سازیها، در اوایل دهه ۸۰ به بخش خصوصی واگذار گردید و سوءمدیریت کارخانه و فقدان نظارت‌های کافی دولتی، منجر به تعطیلی این کارخانه شد. سفر رئیس‌جمهوری و تعدادی از اعضای کابینه دولت سیزدهم در مهر ۱۴۰۰ به استان فارس و نوید احیای این ۲ واحد تولیدی بار دیگر کام کارگران سابق این کارخانه‌ها و مردم مناطق همجوار و استان فارس را شیرین کرد.

معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری فارس در گفت‌وگوی تفصیلی با خبرنگار ایرنا آخرین وضعیت و تصمیمات عملیاتی شده پیرامون بازگرداندن ۲ کارخانه قندممسنی و آزمایش به چرخه تولید را بیان کرد.

محسن ربانی‌زاده درباره آخرین اقدامات و تدابیر اجرا شده برای احیای کارخانه قند ممسنی، گفت: احیای این کارخانه از جمله مصوبات سفر رئیس‌جمهوری در سال ۱۴۰۰ به استان فارس بود. این کارخانه در منطقه محروم ممسنی واقع شده و احیاء آن حائز اهمیت است زیرا حداقل ۳۰۰ نفر به صورت مستقیم مشغول به کار خواهند شد.

معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری فارس با تأکید بر اینکه مطالبات کارگران این مجموعه بررسی شده است، گفت: در پی بررسی‌های صورت گرفته توسط مرج قضایی بعضی مطالبات واقعی نیست که حدود ۳۰۰ میلیارد تومان بدهی این کارخانه تخمین زده می‌شود.

اصل مطالبات کارگران پرداخت شد
این مسئول با بیان اینکه اصل مطالبات کارگران کارخانه قند ممسنی پرداخت شده است، گفت: در سفر اخیر استاندار فارس به شهرستان ممسنی نیز مبلغ ۲ میلیارد تومان بعد جلسه با مالک کارخانه به کارگران پرداخت شد. سرمایه‌گذار این کارخانه نیز استنادی ارائه داده که میزان بدهی به پرسنل کمتر از رقم تعیین شده است ولی در مجموع مهم‌ترین اصل اقتصادی استان فارس احیای این کارخانه در سریع‌ترین زمان ممکن و رفع موانع پیش‌رو است.

ربانی‌زاده تأکید کرد: دور دوم سفر استاندار فارس و مدیران اجرایی استان به شهرستان رستم و نورآباد طبق برنامه‌ریزی‌های انجام شده، میزان تولید در کارخانه گندله‌سازی از ۳.۱ میلیون تن در سال گذشته به ۴ میلیون تن در امسال افزایش می‌یابد. به گزارش خبرنگار **سمنان** از استان یزد، معاون تولید شرکت سنگ آهن مرکزی با اعلام این مطلب اظهار کرد: معاونت تولید، با تحلیل شرایط و بررسی مشکلات موجود در سال گذشته، برنامه‌های عملیاتی را تدوین کرده و قرار بر این است که با وجود محدودیت منابع خوراک، میزان تولید در کارخانه فرآوری نسبت به سال گذشته کاهش نیابد و در کارخانه گندله‌سازی نیز میزان تولید از ۳.۱ میلیون تن در سال ۱۴۰۱ به ۴ میلیون تن در سال ۱۴۰۲ افزایش یابد. معنی اضافه کرد: متناسفانه ناپایداری برق در سال ۱۴۰۰ منجر به خرابی زنجیر ترنخستینگ گریت و ریزش نسوز کوره شد که این عوامل شوک حرارتی را به دنبال داشت و توقفات متعدد در این سال را رقم زد. وی افزود: در سال گذشته نیز به غیر از محدودیت مصرف برق که با تدبیر مدیریت شرکت، برنامه احداث نیروگاه اختصاصی در برنامه قرار گرفته است، خرابی زنجیر ترنخستینگ گریت، ریزش نسوز کوره و به شکل محدودتر خرابی تجهیزات HPGR، نور RB و برخی نوار نقاله‌ها علل خاموشی‌ها بوده است. معنی با تأکید بر اینکه زنجیر ترنخستینگ و نسوز کوره باید به صورت کامل تعویض شود اضافه

افزایش تولید گندله سنگ آهن مرکزی

کرد: اگر قطعات به موقع تامین شوند به طور حتم کارخانه گندله مطابق برنامه به فعالیت خود ادامه می‌دهد.

وی با اشاره به یکپارچه شدن مدیریت در کارخانجات فرآوری و گندله گفت: این ماه سال گذشته هم‌زمان با یکپارچه شدن مدیریت در کارخانجات فرآوری و گندله‌سازی پارامترهای کسانتره تحت کنترل بیشتری قرار گرفت و میزان FeO (اکسید آهن) کنترل و نرخ تولید افزایش یافت تا با این افزایش تولید استهلاک زنجیر ترنخستینگ گریت تا حدودی کنترل شود. وی می‌زاد که البته خرابی‌های حاد و زمین کارخانه گندله نیز مورد بررسی قرار گرفت تا اقدامات لازم برای برنامه‌ریزی جامع انجام شود. معنی گفت: پیاده‌سازی سیستم نت کنشی برای پیش‌بینی کنترل خرابی تجهیزات مانند RCM، پیاده‌سازی سیستم نت بهره‌ور جامع برای ایجاد شرایط پایدار تجهیزات و آنالیز خرابی‌ها، روزانه، ایجاد نظام مدیریت و برنامه‌ریزی سفارشات قطعات یدکی برای حل مشکل کمبود قطعات با همکاری واحد بازرگانی، بررسی مشکلات مزمن تجهیزات و تعیین راهکارهای حل این مشکلات روی تجهیزاتی مانند HPGR، نور RB، کمپرسورها، درایو و بوبینتینگ فیدرها و... از جمله اقداماتی است که انجام شده است.

کامل این کارخانه به چرخه تولید بازگردد. ربانی‌زاده در ادامه به مسئله تحسوه فعالیت هیات حمایت‌اشاره کرد و گفت: هیات حمایت از صنایع کوچک به موجب قانون تشکیل و چند وزارتخانه و دستگاه مرتبط با صنایع و واحدهای اقتصادی در آن عضویت دارند و این هیات در زمانی به موارد ورود پیدای می‌کند که بتواند مدیریت منسجم برای رفع موانع بکار گیرد و زمانی که این هیات به مسئله‌ای ورود پیدای می‌کند دیگر هیچ ارگان یا مرجع دیگری از جمله قضایی، اداره کار و تامین اجتماعی به موضوع ورود پیدا نخواهد کرد و یا هر تصمیمی صرفاً به تأیید هیات حمایت خواهد رسید.

پایانی برای رکود برند نام آشنای ایران
معاون هماهنگی امور اقتصادی فارس در ادامه به آخرین اقدامات و تصمیمات برای بازگشت کارخانه قدیمی آزمایش به چرخه تولید اشاره کرد و گفت: این واحد تولیدی از جمله کارخانه‌هایی است که سال‌ها در

حالت رکود قرار دارد و فعالیت و تولید مشخصی ندارد. ربانی‌زاده ادامه داد: کارخانه آزمایش تهران در مرودشت متعلق به هلدینگ پیام است که شرکت‌های متعددی در سراسر کشور در اختیار دارد. وی با بیان اینکه کارخانه آزمایش زمانی هزار و ۵۰۰ شغل مستقیم ایجاد کرده بود که تولیدات بسیار نام آشنا و مرغوبی در حوزه لوازم خانگی عرضه می‌کرد. معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری فارس تأکید کرد: آزمایش برندی نام آشنا برای مصرف‌کنندگان ایرانی است که بنا به دلایلی طی سالیان گذشته این کارخانه تعطیل و فرآیند تولید آن متوقف شد.

وی اضافه کرد: هفته جاری بازدیدی از مجموعه کارخانه آزمایش تهران انجام شد و طی سفر رئیس‌جمهوری به استان فارس نیز مقرر شده بود که تولید کارخانه آزمایش در مرودشت آغاز و در مرحله اول ۵۰۰ شغل در این واحد ایجاد شود.

سخن پایانی

بر اساس برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته این دو کارخانه در تابستان امسال احیاء و تولیدات خود را از سر خواهند گرفت همانگونه که مشکلات پیش روی تولید کارخانه روغن نرگس با تدبیر استاندار فارس رفع و این واحد تولیدی به چرخه تولید بازگشت. به گفته معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری فارس، احیای کارخانه آزمایش مرودشت با مدیریت فعلی یا واگذاری آن به سرمایه‌گذار جدید با همکاری شرکت‌های دانش‌بنیان از جمله راه‌حل‌های احیای کارخانه آزمایش مرودشت است.

معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری فارس درباره کارخانه آزمایش نیز گفته: برای احیای این کارخانه نیز میزبانی برگزار اما ایراداتی بر آن وارد شد که باید بررسی شود و قطعاً روند باید در چارچوب قانونی پیگیری شود. به گفته مقامات فرآیندی برای احیای ۲ کارخانه قند ممسنی و آزمایش مرودشت تعریف شده است که پیش‌بینی می‌شود براساس آن طی یک ماه آینده فاز اول کارخانه قند ممسنی و کارخانه آزمایش نیز به‌تدریج طی ۲ ماه آینده احیا و به چرخه تولید بازگردد.

ایجاد ۲۷۳ شغل در گرمسار با افتتاح ۲ کارخانه

رئیس سازمان صمت استان سمنان، از افتتاح دو کارخانه تولیدی با حضور مسئولان شرکت شهرک‌های صنعتی، مدیران ارشد استانی و شهرستانی و همچنین جمعی از سرمایه‌گذاران در شهرک صنعتی گرمسار خبر داد. به گزارش ایرنا، یادگار احمدی با بیان اینکه برای این دو کارخانه ۴۵۵ میلیارد تومان اعتبار سرمایه‌گذاری شده است، ابراز کرد: این دو کارخانه ۲۷۳ شغل را نیز ایجاد کرده‌اند. رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان سمنان با بیان اینکه شرکت ذوب آهن با ظرفیت تولید ۶۰ تن میلگرد فولادی به صورت تک‌شاخه‌ای و کلاف یکی از این طرح‌ها است، گفت: این طرح برای ۱۹۷ نفر شغل ایجاد کرده است. احمدی با بیان اینکه این طرح از تسهیلات بانکی هم استفاده کرده است، گفت: ۷۷ میلیارد آورده، ۴۳ میلیارد تومان تسهیلات ثابت و ۱۵۰ میلیارد تومان تسهیلات سرمایه در گردش سبب بهره‌برداری از این طرح شده است. وی با بیان اینکه کارخانه دیگر در زمینه تولید گچ در منطقه ویژه اقتصادی گرمسار افتتاح شد، گفت: سرمایه‌گذاری این ۱۸۵ میلیارد تومان برآورد می‌شود که برای ۷۵ نفر شغل ایجاد می‌کند. علی ترابی فرماندار اشنویه با اعلام این خبر که تا پایان تیر امسال نسبت به آبرگیری و بهره‌برداری از سد چپر آباد اشنویه اقداماتی صورت خواهد گرفت اظهار کرد: عملیات تزریق، احداث دریاچه و تملک مخزن سد در حال اتمام است. وی افزود: در جریان سفر رئیس‌جمهوری به منطقه احیا و مبلغ ۱۲۲ میلیارد تومان برای بهره‌برداری از آن اختصاص یافته است. وی، با بیان اینکه با افتتاح این سد شهروندان نهد و اشنویه از نعمت آب آشامیدنی این سد بهره‌مند خواهند شد، گفت: آب ذخیره شده در دریاچه این سد برای مصارف آشامیدنی، کشاورزی و زیست محیطی با هدف تامین آب کشاورزان پایاب رودخانه کانی رش به

میزان یک‌هزار و ۵۳ هکتار استفاده خواهد شد. این سد امکان تامین آب آشامیدنی شهرهای اشنویه، نالوس، نقده و محمدیار به میزان ۱۲ میلیون و ۳۰۰ هزار متر مکعب را خواهد داشت و علاوه بر آن آب مورد نیاز اراضی کشاورزی منطقه به میزان یک‌هزار و ۱۰۰ هکتار را نیز تامین می‌کند. با بهره‌برداری کامل از سد، میزان برداشت از رودخانه گذار کاهش یافته و امکان تامین و انتقال ۲۲۷ میلیون متر مکعب آب از طریق این رودخانه به دریاچه ارومیه نیز فراهم می‌شود. محمدعلی زلفی گل در آیین اختتامیه پانزدهمین جشنواره بین‌المللی حرکت در دانشگاه مازندران با بیان اینکه کشورهای مختلف به دنبال صدور علم و فناوری دست برتر را دارد، کشوری که هوایما و هوش مصنوعی و لپ‌تاپ تولید می‌کند آن کشور با تولید و صدور محصولات در کشورهای دیگر نفوذ می‌کند.

وی با تأکید بر اینکه برای اینکه کشور ایران اسلامی در تولید علم و فناوری جایگاهی پیدا کند باید به این حوزه توجه ویژه‌ای داشته باشیم، ادامه داد: بهترین نوع سرمایه‌گذاری تولید علم است و برطرف کردن خلأ آموزش معارف مسئله بسیار مهم محسوب می‌شود. وزیر علوم کارهای علمی را در دانشگاه‌ها امری اساسی دانست و گفت: تمام نیازهای تحقیقاتی کشور در سامانه ثبت می‌شود و دانشجویان باید با این سامانه آشنا باشند. زلفی گل از راه‌اندازی سامانه جامع دانا برای ثبت تحقیقات و دستاوردهای پژوهشی در کشور خبر داد و گفت: دانشجویان می‌توانند از طریق این سامانه با دستاوردهای پژوهشی آشنا شوند.

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری از آماده شدن دستورالعمل انتخاب دانشجویان سرآمد در حوزه‌های مختلف خبر داد و ادامه داد: هدف از این طرح این است که جریانی ایجاد کنیم که منجر به رشد سیاسی، اجتماعی و اقتصادی کشور شود.

اینوتکس، نماد ارتباط

صنعت، معدن و فناوری

مرکز نوآوری شرکت سنگ آهن مرکزی ایران – باقی در دوازدهمین دوره نمایشگاه بین‌المللی فناوری و نوآوری (اینوتکس ۲۰۲۳) حضور یافت. به گزارش خبرنگار **سمنان** از استان یزد به نقل از مرکز اطلاع‌رسانی شرکت سنگ آهن مرکزی، مجتبی حمیدیان با اشاره به این مطلب که نمایشگاه اینوتکس نمادی از ارتباط صنعت و معدن و فناوری است، گفت: یکی از نهادهایی که تلاش کرده این فاصله را کم‌کند، پارک فناوری پردیس بوده که به عنوان یک از مجموعه‌های پیش‌قدم در این عرصه گام برداشته است که استقرار برخی از صنایع در این پارک نشانه همت این مجموعه در ارتباط صنعت و معدن و فناوری بوده است. وی از حضور مرکز نوآوری شرکت سنگ آهن مرکزی ایران – باقی با آخرین دستاوردهای خود در حوزه نوآوری و فناوری معدن و صنایع معدنی در این نمایشگاه که مورد استقبال خوب بازدیدکنندگان قرار گرفت خبر داد. گفتنی است نمایشگاه اینوتکس، یک رویداد منحصراً فرد در اکوسیستم نوآوری و فناوری است که هر ساله در پارک فناوری پردیس تهران و با حضور کارآفرینان و صاحب نظران حوزه اکوسیستم نوآوری و فناوری کشور برگزار می‌شود.

افتتاح جاده بیدخون عسلویه

قاسم توانایی: بلوار ورودی غربی شهر بیدخون در مراسمی با حضور مدیرعامل سازمان منطقه ویژه پارس، فرماندار عسلویه، اعضای شورای شهر بیدخون و سایر مقامات شهرستان عسلویه افتتاح شد. به گزارش خبرنگار **سمنان** از شیراز، این پروژه شامل تعریض پل، خاکبرداری، آسفالت و نصب علائم ایمنی به طول ۱ کیلومتر در ورودی و خروجی غربی شهر بیدخون اجرا شد.

رئیس شورای شهر بیدخون در آیین افتتاح این پروژه گفت، این جاده از نقاط حادثه‌خیز شهر بیدخون بود که اجرای آن نقش مهمی در روان‌سازی بار ترافیکی ورودی شهر بیدخون داشته است. وی همچنین خاطرنشان کرد که با پیگیری‌های سازمان منطقه ویژه پارس، ۷ هکتار زمین توسط این سازمان جهت ایجاد پارک و فضای سبز تخصیص داده شده است و این پروژه که از مصوبات سفر ریاست‌جمهوری است به زودی آغاز به کار خواهد کرد.

امضای تفاهم انرژئ پارس

باکشتیرانی

قاسم توانایی: سازمان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس و کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران به‌منظور توسعه خدمات حمل‌ونقل دریایی در بندر خدماتی پارس تفاهمنامه و قرارداد همکاری امضا کردند. به گزارش خبرنگار **سمنان** از شیراز، سخاوت اسدی در حاشیه آیین امضای تفاهمنامه همکاری بین سازمان منطقه ویژه پارس و کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران با اشاره به ماموریت بندر خدماتی پارس در ارائه خدمات بندری به شناورهای ورودی حامل کالاهای پروژه‌های پالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌ها گفت: مجتمع بندری پارس به‌عنوان شهرک اصلی واردات و صادرات کالا در منطقه یکی از عوامل مهم جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی است که در آینده ارائه این خدمات شتاب بیشتری خواهد گرفت اسدی ادامه داد: امیدواریم با توسعه همکاری‌ها خطوط کشتیرانی مسافری در آینده نزدیک به مقصد کیش و حوزه خلیج فارس در منطقه عسلویه راه‌اندازی شود. وی افزود: مجتمع بندری پارس دارای ۲۵ پست اسکله و ۲ گوی شناور و بندر خدماتی پارس دارای ۱۰ پست اسکله با پسکرانه ۱۵۰ هکتار است.

افزایش برق‌رسانی به شهرک‌ها و

نواحی صنعتی یزد

نشست مشترک مدیران شرکت شهرک‌های صنعتی استان یزد با شرکت توزیع نیروی برق استان با هدف افزایش همکاری و هماهنگی بیشتر در برق‌رسانی و جلوگیری از بروز خسارت ناشی از قطعی برق در شهرک‌ها و نواحی صنعتی استان برگزار شد. به گزارش خبرنگار **سمنان** از استان یزد به نقل از روابط عمومی شرکت شهرک‌های صنعتی استان یزد، در این نشست با توجه به نزدیکی فصل گرما و افزایش بار مصرف برق در کشور، پیشنهادات مربوط به خاموشی شهرک‌های صنعتی با رویکرد زمان‌بندی و برنامه‌ریزی مناسب و جلوگیری از بروز کمترین مسئله برای واحدهای مستقر در شهرک‌ها و نواحی صنعتی استان مورد بحث و بررسی قرار گرفت. همچنین با توجه به جدول اولویت‌بندی شبکه توزیع برق ۲۰ کیلووات در طرح‌های توسعه‌ای و ایجاد شهرک‌ها و نواحی صنعتی استان، مقرر شد طراحی این شبکه‌ها در حداقل زمان ممکن توسط شرکت توزیع برق انجام شود. افزایش همکاری‌ها شرکت توزیع برق در جهت تامین برق شهرک صنعتی تفت ۲ به‌عنوان یکی مسائل مهم حوزه زیرساختی صنعت استان، تعمیر و نگهداری شبکه‌های روشنایی در شهرک‌ها و نواحی صنعتی از دیگر مباحث مطرح شده در این نشست بود.

صنعت معدن تجارت

<div>مشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه‌های www.smtnews.ir/about.html</div>	
<div>صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «سمنت»</div>	
<div>مدیر مسئول: عاطفه خسروی</div>	
<div>سازمان آگهی‌ها: ۰۹۹۹۹۱۹۵۷۶۱ – ۸۸۷۲۲۷۲۷ <p>ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmail.com </p> تلفن: ۸۲۱۹۰ – نمابر:(داخلی–۱۰۴) پيامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰ </div>	
<div> <p>امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۲۵ – روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹ </p> <p>توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۲۵ </p> <p>تهران:خیابان قائم مقام‌فراهانی – کوچه آزادگان شماره ۲۶– کدپستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱ </p> <p>روابط عمومی: pr@smtnews.ir </p> <p>امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir </p> <p>چاپخانه:انتخاب رسانه</p></div>	
<div>info@smtnews.ir <p>www.smtnews.ir </p> instagram.com/smtnewspaper <p>telegram.me/smtnews </p> tozi.smtnews@gmail.com</div>	
<div>روزنامه سمنت با رتبه ۱</div> <p>در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱</p> <p>در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲</p>	
<div>عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی</div> <p>عضو انجمن مدیران رسانه</p> <p>عضو تعاونی مطبوعات</p>	

برگی از تاریخ

اکتشاف نفت ایران ۱۱۵ ساله شد

حوزه‌های نفتی هفتکل در سال ۱۳۰۶، آغاچاری (۱۳۱۵)، گچساران و یازنان (۱۳۱۶)، نفت سفید (۱۳۱۷) کشف شد و به دنبال آن مخازن بسیار غنی و مهم دیگری نظیر میدان نفتی لالی (۱۳۲۷)، اهواز (۱۳۳۷)، بینک (۱۳۳۸)، بی‌بی‌حکیمه (۱۳۴۰)، مارون و کرج (۱۳۴۲)، پارسی و رگ‌سفید (۱۳۴۳) نیز کشف و مورد بهره‌برداری قرار گرفت. کشف ماده استراتژیک نفت موجب تغییر و تحولات عمیقی در زندگی بشر شد؛ به گونه‌ای که شش سال بعد از کشف نفت در مسجدسلیمان، چرچیل فرمانده وقت نیروی دریایی سلطنتی انگلستان تصمیم به تغییر سوخت ناوگانش از زغال سنگ به نفت گرفت آن هم با اتکا به نفت مسجدسلیمان.

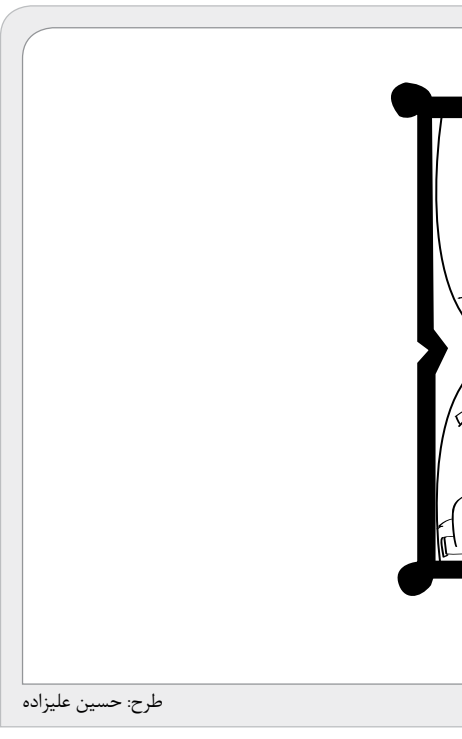
نفت استخراجی در مسجدسلیمان که در پالایشگاه بزرگ آبادان پالایش می‌شد عامل برتری نیروی دریایی انگلیس در جنگ‌های جهانی اول و دوم شد. متعاقب کشف نفت همراه با شکل گیری مسجدسلیمان به عنوان یک شرکت شهر و حضور کارشناسان خارجی برای نخستین بار در کشور ورزش هایی نظیر بدمینتون، تنیس روی میز، بلییارد، گلف، فوتیسال و دیگر ورزش‌ها در این منطقه شکل گرفت و افراد بسیاری جذب این ورزش‌ها شدند و تا سالیان متمادی ورزشکاران مسجدسلیمانی که اغلب آنها نفتی هم بودند در تیم‌های ملی برای کشور افتخار می‌آفریندند. همراه با حفر چاه‌های جدید، تاسیسات و کارخانجات مرتبط و مورد نیاز نفت مانند پالایشگاه بی‌بیان، کارخانه

حوزه‌های نفتی هفتکل در سال ۱۳۰۶، آغاچاری (۱۳۱۵)، گچساران و یازنان (۱۳۱۶)، نفت سفید (۱۳۱۷) کشف شد و به دنبال آن مخازن بسیار غنی و مهم دیگری نظیر میدان نفتی لالی (۱۳۲۷)، اهواز (۱۳۳۷)، بینک (۱۳۳۸)، بی‌بی‌حکیمه (۱۳۴۰)، مارون و کرج (۱۳۴۲)، پارسی و رگ‌سفید (۱۳۴۳) نیز کشف و مورد بهره‌برداری قرار گرفت. کشف ماده استراتژیک نفت موجب تغییر و تحولات عمیقی در زندگی بشر شد؛ به گونه‌ای که شش سال بعد از کشف نفت در مسجدسلیمان، چرچیل فرمانده وقت نیروی دریایی سلطنتی انگلستان تصمیم به تغییر سوخت ناوگانش از زغال سنگ به نفت گرفت آن هم با اتکا به نفت مسجدسلیمان.

نفت استخراجی در مسجدسلیمان که در پالایشگاه بزرگ آبادان پالایش می‌شد عامل برتری نیروی دریایی انگلیس در جنگ‌های جهانی اول و دوم شد. متعاقب کشف نفت همراه با شکل گیری مسجدسلیمان به عنوان یک شرکت شهر و حضور کارشناسان خارجی برای نخستین بار در کشور ورزش هایی نظیر بدمینتون، تنیس روی میز، بلییارد، گلف، فوتیسال و دیگر ورزش‌ها در این منطقه شکل گرفت و افراد بسیاری جذب این ورزش‌ها شدند و تا سالیان متمادی ورزشکاران مسجدسلیمانی که اغلب آنها نفتی هم بودند در تیم‌های ملی برای کشور افتخار می‌آفریندند. همراه با حفر چاه‌های جدید، تاسیسات و کارخانجات مرتبط و مورد نیاز نفت مانند پالایشگاه بی‌بیان، کارخانه

حوزه‌های نفتی هفتکل در سال ۱۳۰۶، آغاچاری (۱۳۱۵)، گچساران و یازنان (۱۳۱۶)، نفت سفید (۱۳۱۷) کشف شد و به دنبال آن مخازن بسیار غنی و مهم دیگری نظیر میدان نفتی لالی (۱۳۲۷)، اهواز (۱۳۳۷)، بینک (۱۳۳۸)، بی‌بی‌حکیمه (۱۳۴۰)، مارون و کرج (۱۳۴۲)، پارسی و رگ‌سفید (۱۳۴۳) نیز کشف و مورد بهره‌برداری قرار گرفت. کشف ماده استراتژیک نفت موجب تغییر و تحولات عمیقی در زندگی بشر شد؛ به گونه‌ای که شش سال بعد از کشف نفت در مسجدسلیمان، چرچیل فرمانده وقت نیروی دریایی سلطنتی انگلستان تصمیم به تغییر سوخت ناوگانش از زغال سنگ به نفت گرفت آن هم با اتکا به نفت مسجدسلیمان.

نفت استخراجی در مسجدسلیمان که در پالایشگاه بزرگ آبادان پالایش می‌شد عامل برتری نیروی دریایی انگلیس در جنگ‌های جهانی اول و دوم شد. متعاقب کشف نفت همراه با شکل گیری مسجدسلیمان به عنوان یک شرکت شهر و حضور کارشناسان خارجی برای نخستین بار در کشور ورزش هایی نظیر بدمینتون، تنیس روی میز، بلییارد، گلف، فوتیسال و دیگر ورزش‌ها در این منطقه شکل گرفت و افراد بسیاری جذب این ورزش‌ها شدند و تا سالیان متمادی ورزشکاران مسجدسلیمانی که اغلب آنها نفتی هم بودند در تیم‌های ملی برای کشور افتخار می‌آفریندند. همراه با حفر چاه‌های جدید، تاسیسات و کارخانجات مرتبط و مورد نیاز نفت مانند پالایشگاه بی‌بیان، کارخانه

طرح: حسین علیزاده

دریچه

متقاضیان مشاغل خانگی بخوانند

متقاضیان دریافت مجوز مشاغل خانگی می‌توانند با ثبت نام در سامانه مشاغل خانگی و تکمیل اطلاعات خود به صورت الکترونیکی به سایت مرکز توسعه تجارت وزارت صمت (سامانه ای‌نماد) مراجعه و مجوز خود را به صورت برخط دریافت کنند.
پیرو مصوبات ستاد ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی با توجه به کافی بودن مجوز مشاغل خانگی برای عرضه کالا و خدمات به بازار خارج از منزل طبق ماده ۲ قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی، اعطای‌نماد اعتماد الکترونیکی به دارندگان مجوزهای مشاغل خانگی بدون نیاز به پروانه کسب از اتحادیه کسب و کارهای مجازی امکان‌پذیر شد. «ای‌نماد» شاخص مهمی در جهت تایید اعتبار یک کسب و کار اینترنتی خصوصا فروشگاه‌های آنلاین به شمار می‌رود. ای‌نماد یا نماد اعتماد الکترونیکی از سوی مرکز توسعه تجارت الکترونیک به کسب و کارها و فروشگاه‌های اینترنتی داده می‌شود. در حال حاضر مرجع صدور پروانه کسب‌وکار در فضای مجازی اتحادیه کسب‌وکارهای مجازی است اما در خصوص مشاغل خانگی دارای مجوز از وزارت کار این فرآیند تسهیل شده است.
محمد آذرنپناه مدیر کارآفرینی و اشتغال اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان تهران اعطای‌نماد اعتماد الکترونیکی را در راستای هماهنگی دستگاه‌های اجرایی در راستای تقویت گفتمان اشتغالزایی دولت مردمی عنوان کرده و می‌گوید: این اقدام از سوی مرکز توسعه تجارت الکترونیکی وزارت صمت به منظور عملیاتی کردن مصوبه موصوف با هماهنگی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی فراهم شده و تاثیر بسزایی در استقبال از فعالیت‌ها و اعتماد به محصولات مشاغل خانگی در پی خواهد داشت. وی گفته شهروندانی که علاقه‌مند به اخذ مجوز مشاغل خانگی برای کسب و کار خود هستند می‌توانند ضمن تکمیل اطلاعات خود با ثبت نام در سامانه مشاغل خانگی به صورت الکترونیکی به سایت مرکز توسعه تجارت وزارت صمت (سامانه ای‌نماد) مراجعه کرده و به‌صورت برخط مجوز خود را دریافت کنند.
به گفته مدیر کارآفرینی و اشتغال اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان تهران بیش از ۵۰۰ رشته فعالیت جهت علاقه‌مندان به کسب و کارهای خانگی در سامانه مشاغل خانگی پیش‌بینی شده است. پیش‌تر رئیس دبیرخانه ستاد ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی اعلام کرد که متقاضیان مشاغل خانگی دارای مجوز از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در سراسر کشور هنگام دریافت «ای‌نماد» در رسته‌های مرتبط، الزامی به دریافت پروانه کسب از اتحادیه کسوری صنف کسب‌وکارهای مجازی ندارند و تنها با ثبت اطلاعات مجوز مشاغل خانگی و استعمال برخط از وزارتخانه مذکور، به‌صورت کاملا سیستمی ظرف حداکثر چند ساعت «ای نماد» به آنها اعطا خواهد شد.
به گزارش ایسنا صاحبان مشاغل خانگی با دریافت مجوز فعالیت از نماد اعتماد الکترونیکی بهره‌مند می‌شوند. واجدین شرایط می‌توانند با ثبت نام برخط در سامانه مربوطه به مشاغل خانگی به نشانی **smkh.mcls.gov.ir** علاوه برر دریافت مجوز فعالیت از تسهیلات قرض‌الحسنه جهت ایجاد اشتغال برای خود و دیگران بهره‌مند شوند.

اهمیت مبادلات تجاری چین

فصلان اقتصادی چه از بعد تجاری و چه از بعد اقتصاد داخلی، مبادلات تجاری چین به‌عنوان مهم‌ترین شریک تجاری کشور را زیر نظر داشته باشند. واردات چین از ایران در ۴ ماهه نخست ۲۰۲۳ با کاهش ۳۹ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل مواجه شده و به یک میلیارد و ۵۲۰ میلیون دلار رسیده است. این خبر می‌تواند از ابعاد مختلف بسیار قابل توجه باشد
بیشترین واردات چین از ایران در حوزه کامودیتی است و احتمالا تا دو ماه آینده تاثیر این رخداد را در بازارها لمس خواهیم کرد.

تغییر در فضای کسب‌وکار

برخی معتقدند با توجه به تجربه‌های پیین به نظر می‌رسد از هیچ برنامه توسعه‌ای نمی‌توان انتظار که باید امید به توسعه داشت. با اینهمه می‌توان امیدوار بود که رویکردهای مندرج در برنامه می‌تواند سمت‌وسوی کسب‌وکار را در ایران تحت تاثیر قرار دهد. بر اساس لایحه برنامه هفتم توسعه، وضع هر گونه تخفیف، ترجیح، بخشودگی کاهش نرخ معافیت و شمولیت نرخ صفر و اعطای اعتبار مالیاتی ممنوع می‌شود. اقتصاد کشاورزی و آموزش می‌تواند به‌طور جدی از این بند تاثیر بپذیرد. ممکن است بخش صادرات کشور نیز متأثر از این بند شود. همچنین مالیات از دست رفته هر شخص حقیقی نمی‌تواند بیشتر از ۵ میلیارد ریال در سال باشد. معافیت مالیاتی درآمد حاصل از صادرات مواد و محصولات معدنی و صنایع معدنی فلزی و غیرفلزی و محصولات نفتی گازی و پتروشیمی لغو خواهد شد که باید مورد توجه جدی دوستان فعال در این بخش باشد. توجه داشته باشید بخش‌های گسترده‌ای از فضای کسب‌وکار در ایران به‌طور جدی در حال تغییر است.

نشانه‌گیری‌های اروپا علیه تهران

جلال خوش‌چهره روزنامه‌نگار

اتحادیه اروپا در تازه‌ترین اقدام علیه تهران، هشتمین بسته تحریمی خود را اعلام کرد. تحریم پنج فرد و دو نهاد ایرانی از سوی اروپاییان اگرچه به بهانه موارد نقض حقوق بشر انجام شده، اما باید آن را اقدامی در فرآیند تغییر رویکردی دانست که رفته رفته بر شدت آن افزوده می‌شود.

مبناء این تغییر، عبور از «گفت‌وگوهای انتقادی» بوده و اکنون به رویکرد اعتراضی و فرساینده علیه تهران تبدیل شده است. آیا اروپاییان در قبال تهران به راستی سیاست گذشته خود را به نسبت «غیر فعال» به رویکرد «به شدت فعال» جایگزین کرده‌اند؟ آیا آنان اکنون موضعی سخت‌تر از حتی واشنگتن را علیه تهران در دستور کار قرار داده‌اند؟

تهران چگونه به رویکرد اروپا می‌نگرد؟ آیا آن را در شمار «تهدیدهای کوچک» و گذرا به حساب آورده و همچنان به سیاست «غیر فعال» خود با نگاه به ترمیم روابط با کشورهای منطقه و نیز مزایای احتمالی «سیاست نگاه به شرق» ادامه می‌دهد؟ یا به راستی باور دارد که حتی در صورت کم مقدار بودن خطر و آسیب‌زایی رویکرد جاری اروپاییان، ادامه این وضع خطرانی بسیار بزرگتر را به دنبال خواهد آورد که بتوان از پس آن برآمد؟

عنصر توانایی، پیش‌بینی و ارزیابی در درک خطرات، هنر سیاستمداران است. از این رو آیا تهران نباید برای پیشگیری از بزرگ‌تر شدن خطراتی که استعداد تبدیل شدن به «تهدید» را دارد، موتور خلق ایده‌های راهگشا را به جای واکنش‌های انفعالی، روشن کند؟ یک مصداق کوچک در اقدام‌های مشکوک اروپاییان «نشست صلح اروپا» با حضور «تیکول پاشینیان» نخست وزیر ارمنستان و «لپام علی‌اف» رئیس جمهوری آذربایجان است. در این نشست طرف‌های ارمنی و آذربایجانی توافق کردند که به تمامیت ارضی یکدیگر با قبول کاهش وسعت سرزمینی ارمنستان احترام بگذارند. در این حال مرزهای دو کشور نهایی شده و دو طرف به حدود تازه احترام بگذارند. پاشینیان برای نخستین بار اعلام کرده است که آمادگی واگذاری «قره باغ» به آذربایجان را دارد.

در این صورت تغییر مرزها و مسدود شدن راه زمینی ایران با اروپا حتمی خواهد شد. این درحالی است که روسیه و ایران به عنوان بازیگران اصلی منطقه در این مذاکرات حضور نداشته و بلکه گفته شده که ممکن است ارمنستان بزودی از «پیمان امنیت جمعی» به رهبری روسیه خارج شود. اقدام اروپا از یک سو، ورود بی‌سابقه و عملی به منطقه قفقاز و آسیای میانه با حذف تلویحی روسیه از آن در کشاکش جنگ اوکراین است. از سوی دیگر، تنگ‌تر کردن حلقه محاصره ایران برای سخت‌تر کردن اوضاع این کشور است. بنابراین، ساده‌اندیشانه خواهد بود که رویکرد اروپا و مجموعه اقدام‌هایش را که این روزها به گونه‌های مختلف در پارلمان ناتوو سازمان‌های بین‌المللی ادامه دارد، تنها یک خطر با «شدت کم» علیه ایران محاسبه کرد.

شناسخت، ارزیابی واقعی و پیش‌بینی آنچه در حال انجام است، در این حال، ایجاد توانایی برای مقابله با رویکردی که منافع کوتاه و بلند مدت کشور را در معرض آسیب و تهدید قرار می‌دهد، قاعده سیاست امنیت ملی است. از این رو هنگامی که رویکرد اروپا –حتی با سرعت افزون بر اقدام‌های واشنگتن – فلج کردن تهران را در دستور کار قرار داده، تهران با درک زمان و موقعیت پیش‌رو به سرعت عمل نیازمند است.

توجه به انسجام ملی، ایجاد ثبات اوضاع سیاسی – اقتصادی، ترمیم روابط با جامعه جهانی و داشتن ایده و مهارت در انجام این امور، اولویت‌هایی است که نادیده گرفتن آن نه تنها برای حاکمیت سیاسی بلکه امنیت ملی زیان آور خواهد بود. به عبارت دیگر، تهران با لحاظ فرصت‌های از دست رفته، با زمان محدودی روبه‌روست؛ برای همه آنچه در بالا اشاره شد و اکنون در دستور کار تخریبی غرب (اروپا و امریکا) قرار دارد.

تجربه به جامعه بین‌المللی آموخته است که داشتن «زور» به تنهایی برای عبور از آسیب‌ها، خطرات و تهدیدها کافی نیست، بلکه مهارت در سیاست‌ورزی است که می‌تواند در کنار عامل «زور» به گونه «لازم و ملزوم» عمل کند. سیاست‌ورزی در نبود ایده‌های راهگشا، عملی ابتر و بی‌حاصل خواهد بود. مثلی است معروف میان سیاستمداران که می‌گوید: «قدرت‌مند بودن، الزاما به معنای مشهور بودن نیست.» به عبارت روشن، قدرت با شهرت یکی نیست.

اعلام هشتمین بسته تحریمی اتحادیه اروپا علیه تهران، ادامه فرآیند اقدام‌هایی است که انسجام داخلی، سرعت عمل و ثبات را در ایران نشانه گرفته است. زمان برای سیاست‌ورزی رفته رفته محدود می‌شود.

الزام توافق با دنیا

محمدحسین روانبخش - جامعه شناس:

«آرامش از لوله توپ در می‌آید نه از توافق». بعضی حرف‌ها تاریخی هستند؛ باید آنها را گوشه‌ای نوشت تا جلوی چشم باشد و دوباره به آن مراجعه کرد. این سخن که «آرامش از لوله توپ در می‌آید نه از توافق» از سعید لیلاز، باعث بحث‌وجدل بسیار شد اما دردی از ما دعو نمی‌کند و اصلا مربوط به ما نیست!

اینکه آرامش از مجرای توافق با دنیا به‌دست می‌آید یا از قدرت نظامی، در جایی موضوعیت دارد که اداره کشور در دست عاقلان و شایستگان باشد؛ والا

در جایی که هیچ‌کس و هیچ‌چیز سر جای خودش نیست، آرامش آرزویی محال است. سخن دقیق‌تر را این روزها، ۶‌ماه بعد از آن سخن هیاهو برانگیز لیلاز، سید محمدعلی ایازی گفته است: «هردم برای رسیدن به آرامش از کشور فرار می‌کنند.»

عطاملک جوینی، مورخ و ادیب ۷قرن پیش، از حال و روز جامعه بی‌آرامش آن روزگار گزارشی داده است: «هر یک از ابئای السوق در زی اهل فسوق، امبری گشته؛ و هر مزدوری، دستوری؛ و هر مزوری، وزیری؛ و هر مدبری، امبری…؛ و هر خسی، کسی؛ و هر خسیسی، رئیسی؛ و هر غادری، قادری؛ و هر دستاریندی، بزرگوار دانشمندی؛ و هر جمالی از کسرت مال، با جمالی؛ و هر جمالی از مساعدت اقبال، با فسحت‌حالی… در چنین زمانی که قحطسال مروت و فتوت باشد و روز بازار ضلالت و جهالت… کریم فاضل، تافته دام محنت و ائیم جاهل، یافته کام نعمت. هر آزادی، بی‌زادی و هر رادی، مردودی… و هر عاقلی، اسیر عاقله‌ای؛ و هر کاملی، مبتلی به نازله‌ای؛ هر عزیز، تابع هر ذلیلی به اضرار؛ و هر با تمیزی در دست هر فروماپه‌ای گرفتار…»

تا چنین مشکل تاریخی پابرجاست، لوله توپ و توافق و… آرامش‌آفرین نیست!